

Nsãaŋ nyεgãaŋ Yesu maama maŋ Nelmuoyamma

Nsãa nuŋgu waa Yesu *hãalãbien c̄incieluo ba hãi baamba-na. Duo tuo waŋ fuo fereŋ maama-i, u sa b̄i u yerre-i; kuniε u cira «*hãalãbiloŋo naŋo» (18.15), kuniε wuo «hãalãbiloŋo maŋ maama-i taa ma d̄olnu Yesu-i ma yaŋ» (13.23).

Seβε domma-na, u taara u cira wuo Yesu yaa Diiloŋ-ãndaan̄gu-i, ŋga u cie u fere nelieŋo jo h̄iema-na (sap. 1). Ku huon̄gu-na, Nsãa piiye gbere-weima niehãi maama. Yesu cie gbere-weima famma-i a pigãaŋ u s̄inni. Aa bi piiye Yesuŋ wuoraaya suu baa nuomba maŋ ba maama. Ba suumaŋ kãayã nuomba-i dumaa baa kutaamba famba fere-i, u nuŋgu hii-ma. *Yuifu ba yuntaambaŋ c̄uo Yesu-i dumaa, baŋ c̄inaana-yuo dumaa wuo u'i s̄i Diiloŋ-Koŋkortieŋo-i, Nsãa nuŋgu bi hii mafamma-i (sap. 2-12).

Ku huon̄gu-na, baŋ bilaa Yesu-i isuon̄gu maŋ nuo-i, mamaŋ cie, u suurii ma yaan̄ga-na waŋ-ma: Yesuŋ diyaa nelma-i dumaa u *p̄opuor̄biemba t̄unni-na, uŋ c̄aarã Diiloŋo-i dumaa (sap. 13-17), baa baŋ cie u ãndaan̄gu-i dumaa a ji ta ba ko-yo (sap. 18-19). Seβε periema-na, u waan̄ Yesu siremmaŋ-k̄un̄gu-i aa waŋ fuo uŋ nyεgãaŋ u seβε-i yun̄gu maŋ nuo-i (sap. 20-21).

Nelma cie ma fere nelbiloŋo

¹ Ku domma-na, Nelma naa waa tī. Nelma naa waa baa Diilonjo, aa maa naa waa Diilonjo.

² Ku domma-na, Nelma naa waa baa Diilonjo.

³ Diilonjo cie ma yaa ce bimbinni-i hiere. Bimbinni manj cie hiere, ma nunju dii ni cemma-na.

⁴ Cicēlma waa Nelma yaa nuɔ-i. Aa cicēlma famma yaa waa nelbiliemba fitinuɔ-i.

⁵ Fitinuɔ un juɔ, kukulma saa gbāa cie-yo.

⁶ Huɔngu nanju juɔ hi, Diilonjo saanj molo jo. Ba taa ba bī kutienjo-i Nsāa.

⁷ U saanj-yo wuɔ u ji piiye fitinuɔ maama baa nuɔmba-i kumanj ka ce ba hūu u maama-i.

⁸ Ku saa ce ŋaa Nsāa yaa waa fitinuɔ-i de! Ŋga uu naa jo duɔ ji wanj fitinuɔ maama yonj baa nelbiliemba-i.

⁹ Nelma yaa waa ninsoŋ-fitinuɔ-i. Ma juɔ hīema-na ji kaala nuɔmba yammu-i hiere.

¹⁰ Nelma waa tī miwaanjo-na. Ma yaa jīena miwaanjo-i. Ŋga nelbiliemba yagaraa-ma.

¹¹ Ma juɔ ma fereŋ nelle-na, ma nellen-baamba cīina-meī.

¹² Ŋga banamba siyaa-ma aa hūu ma maama-i. Ma hāa kufanju taamba-i ku fōŋgũ-i ba da ba ce Diilon-bisālm̄ba.

¹³ Diilon-bisālm̄ba famba-i ku saa ce ŋaa u huɔn-ba nelbilonj temma, ku saa bi ce ŋaa ku dōlaanu moloŋo-i u ce u honj-ba, ŋga ku dōlaanu fuɔ fere yaa u honj-ba.

¹⁴ Nelma cie ma fere nelbilonjo jo ji waa i hōlma-na. I daa u fafaanju-i. U waa hujantienjo aa tiraa waa ninsowaranjo. Fafaanju fanju-i i To-i hāa u Beduola-i baa-ku.

15 Nsáa yaa juo ji tuo wan u maama-i. U taa u piiye baa nuomba-i wuo: «Min taa mi gbẽ uman mie uu dii huon-nu, u yaa daayo-i. Aa mei suo da mi hon, uu naa waa fi; a ce dumaan-na u maaraa muon-i.»

16 U cie baa-ye cor. Cuobaa-ban kaal, u bi ce baa-ye dumei.

17 *Moisi yaa juo baa *anjinnamma-i ji ha-ye, nga hujarre-i baa ninson-i, Yesu-Kirsa yaa juo baa-ni.

18 Molon yufelle saa haa Diilon-na dede. Nga u Beduola pigan-ye u sinni-i. U yaa dii tiena baa-yo.

Nsaa-Batisee andaangu-i

(Matie 3.1-12; Marke 1.1-8; Like 3.1-18)

19 Nsáa nun-andaangu yaa daaku. Un waa tuo *batisee nuomba-i, *Yuifu ba yuntaamba man waa *Yerusalemu-i-na, baa puor *Diilojigantaamba namba-i baa *Levitibaa-ba namba-i wuo ba ka yuu u sinni-i. Ban kaa ka hi, baa cira: «Naacoln nuo, nan hilaa hie?»

20 Nsáa saa fuo ma diei bei; wuo cira: «Baa na ta na ne wuo si Diilon un paa nungu-i wuo u ka saan *Konkortiejo man, u yaa juo muon-i, muo si.»

21 Baa cira: «Nuonei *Eli-i wei?»

Nsáa wuo cira: «E'e, muo si.»

Baa cira: «Nuonei *Diilopopuorbilon nuon-i wei?»

Wuo cira: «E'e.»

22 Baa cira: «A nan hilaa hie? Nuomba'i puoraa-ye; pigan-ye n sinni-i i ka tunu-bei.»

23 Nsáa wuo sie-ba baa *Isayi* andaangu daaku-i wuo:

* **1:23 Isayi:** Ku birii a saanu baa cerma. Girekimma-na ba naaraaya *Isayi yerre-na wuo *Diilopopuorbilonjo.

«Muɔmɛi *hohuolaayan* *hɛkuraanɔgu-na wuɔ:
 «Siireŋ na cɔa Itienɔ hũmelle-i.†»

24 *Farisɛbaa-ba waa pɔpuɔrbien daaba hɔlma-na.

25 Baa cira: «ŋ ciera wuɔ Diilonɔ uŋ pɔa nuŋgu-i wuɔ u ka saanɔ Konkortienɔ man, u'i sɪ nuɔŋo-i, aa cira Eli'i sɪ nuɔŋo-i aa tiraa cira Diilopɔpuɔrbilonɔ'i bi sɪ nuɔŋo-i; a ma bilaa niɛ ŋ ta ŋ batisen nuɔmba-i?»

26 Nsáa wuɔ cira: «Muɔmi batisen-na baa hũmma yon, ŋga molonɔ nanɔ dii na hɔlma-na, na sa suɔ-yo.

27 Mi juɔ yaanɔga kufanɔgu tienɔ-na, ŋga mi saa piera u natɔanɔgu-i.»

28 Nel daama-i hiere ma ciɛ Betani. Nsáa taa u batisen nuɔmba-i kusuɔŋ-nu'i, dii *Yurdɛ bomborma-na.

Yesu yaa Diilonɔ-Tũmbilonɔ-i

29 Ku cuo kaala-i-na, Nsáa wuɔ u ne da Yesu jo u wulaa. Wuɔ cira: «*Diilonɔ-Tũmbilonɔ yaa juɔŋ daayo. U yaa piriin nelbiliemba ɔmbabalma-i.

30 Mi taa mi gbɛ u yaa-i miɛ uu dii huonɔ-nu, ŋga u taa yaanɔga muɔŋo-na, a ce dumaanɔ-na u maaraami.

31 Mɛi saa ta mi suɔ-yo, ŋga mi juɔ ji ta mi *batisen nuɔmba-i hũmma-na da mi ce *Isirahɛl-baamba suɔ-yo.»

32 Uŋ waanɔ mafamma-i, u cira: «Mi daa *Diilonɔ-Yalle hilaa dɔrɔ-i-na konhurun temma jo ji diire-yuɔ.

33 Mi saa ta mi suɔ-yo. Nɔga umanɔ puɔraa-mi wuɔ mi ji batisen nuɔmba-i hũmma-na, uu naa gbɛ-mi

† 1:23 Isayi (Ésaïe) 40.3

wuɔ: «Da ŋ ji da mi Yalle hiiriye ji diire uman nuɔ-i, u yaa ka tuɔ batisen nuɔmba-i baa-de.»

³⁴ Mi daa mafamma-i nuɔ baa mi yufelle. Mi sie fuo-ma: Naacolŋ daa u yaa Diilonŋ-Bieŋo-i.»

Baman cuu Yesu huon-nu dielɔ

³⁵ Ku cuo kaala-i-na, Nsãa wuɔ tiraa kã baa u *hãalãbiemba hãi terduonŋu fanŋu-na.

³⁶ U juɔ'a u ne da Yesu cor. Wuɔ cira: «*Diilonŋ-Tũmbilonŋo yaa kãan daayo!»

³⁷ Hãalãbienŋ daabanŋ nuɔ mafamma-i, baa pãŋ ta cu Yesu huon-nu.

³⁸ Yesu wuɔ u miel ne ku yaa nuɔ-i, a da-ba u huonŋu-na. Wuɔ yuu-ba wuɔ: «Kuu dii niɛ?»

Baa cira: «Arabi, ŋ haraa hie?» (Arabi yunŋu yaa wuɔ hãalãtie.)

³⁹ Yesu wuɔ cira: «Juonŋ i ta, na ka suɔ-ku.» Baa kã baa-yo ka suɔ unŋ haraa kusuonŋ-nu. Bãanŋu naa tɛrɛŋ tɪ, baa pãŋ perienŋ bãanŋu boluonŋu-i baa-yo.

⁴⁰ Hãalãbienŋ daaba-i ba hãi-i-na, ba taa ba bɪ unanŋo-i Andere, Simɔ-Pier hãanŋo'i waa.

⁴¹ Fuɔ wuɔ ta kã mɔŋŋo yaa wulaa-i igɛna ka wanŋ baa-yo wuɔ: «Diilonŋ unŋ pãa nunŋu-i wuɔ u ka saanŋ *Konŋkortienŋo manŋ, i daa-yo.» (Ba bɪ u yaa-i *Kirsã-i girekimma-na.)

⁴² Aa naa kã baa Simɔ-i Yesu wulaa. Yesu wuɔ ne-yo aa naa cira: «Nsãa bieŋ nuɔ, ba bɪ-ni Simɔ; i ka tiɛ bɪ-ni fiɛfiɛ-i-na Sefasi.» (Sefasi yunŋu yaa wuɔ tãmpɛlle.)

⁴³ Ku cuo kaala-i-na, Yesu wuɔ cira u kã *Galile. Unŋ hilaa, wuɔ suu baa naacolŋo nanŋo-i ba bɪ-yo Filipu; wuɔ gbɛ-yo wuɔ: «Filipu, jo i ta!»

44 Filipu taa u hel Betisada. Ba taa ba hel neduole baa Andere-i baa Pier hiere.

45 Ku huonḡu-na, Filipu wuɔ bi kã ka da Natanayel; wuɔ gbẽ-yo wuɔ: «*Moisi-i baa *Diilopɔpuɔrbienḡ banḡ waanḡ naacolḡo manḡ maama-i ba sebebbaa-ba-na, i daa-yo. Ba bi-yo Yesu, Nasaretitaanḡ Yosefu bienḡo.»

46 Natanayel wuɔ cira: «Niḡ huonḡ, ḡ nuɔ ba'a biḡkũfafaanḡu hilaa Nasareti-i-na dede wei?»

Filipu wuɔ cira: «Jo i ta ḡ ka da baa ḡ yufelle.»

47 Yesuḡ juɔ'a u ne da Natanayel jo, wuɔ cira: «*Isirahelyienḡ kerre yaa daade-i; huhurma diei maa si dii-yuɔ.»

48 Natanayel wuɔ yuu-yo wuɔ: «Nanḡ suyaa muɔ hie?»

Yesu wuɔ cira: «Aa Filipu suɔ duɔ bi-ni, mii naa da-ni *yensãanḡu yunḡu-na.»

49 Unḡ waanḡ mafamma-i, Natanayel wuɔ cira: «Hãalãtie, Diilonḡ-Bienḡo yaa nuonḡo-i, *Isirahel-baamba nellentienḡo yaa nuonḡo-i!»

50 Yesu wuɔ cira: «Minḡ ciɛra mi daa-ni yensãanḡu yunḡu-na ku'i ciɛ ḡ hũu mi nelma-i. Yiinḡu dii baa yiinḡu, ḡ ka da mamanḡ maaraa daama-i.»

51 Aa naa cira: «Mi wanḡ ninonḡo-i baa-na: Yiinḡu dii baa yiinḡu na ka da dɔrɔ puurii aa *dɔrɔpuɔrbiemba ta ba nyugũḡ aa ta ba hiire *Molonḡ-Bienḡo yudɔrɔ-i-na.»‡

2

Yesu birii hũmma-i kolma

‡ 1:51 Niɛḡ Miwaanḡo ḡnammanḡ-sebe-i-na (Genèse) 28.12.

¹ Yesuŋ bíe Filipu-i baa Natanayel, yiingu diei cor, hãalɩŋ-yiingu-na, ba ta ba já ciɛŋo dii nelle nandena ba bí-de Kana; dii dii *Galile huɔŋ-na. Yesu nyu waa kálle fande-na

² a naara Yesu-i baa u *hãalábiemba-i.

³ Huɔŋgu nanŋu juɔ hi, ba kolma yor. Yesu nyu wuɔ gbɛ-yo wuɔ: «Ba kolma* yuraa.»

⁴ Yesu wuɔ cira: «Nnaa, yaŋ-ma ŋ hã muɔ, ku saa hi mi wulaa yogo.»

⁵ Nyuŋ wuɔ waŋ baa maacembiemba-i wuɔ: «Duɔ waŋ mamaŋ baa-na, na ce-ma.»

⁶ A ne da bõɛŋa nanja waa terienŋu-na; baa naa jina-yei ta ba dii hũmma ba saara ba fɛɛ a saa baa *Yuifu ba Diilonŋ-hũmelle-i. A waa bõɛŋ niediei. Di diei gbãa yu litiribaa komuɔŋa ndii temma.

⁷ Yesu wuɔ waŋ baa maacembiemba-i wuɔ: «Kãaŋ na ka hu hũmma na ji dii bõɛŋ daaya yu.» Baa kã ka hu hũmma-i ji dii bõɛŋa yu.

⁸ Wuɔ gbɛ-ba wuɔ: «Kaaŋ manamma na ka hã umaŋ niɛŋ niiwuoni-i.» Ba kaa ka hã-yo.

⁹ Hũmma birii kolma! Wuɔ hũu nyɔŋ, u saa suɔ maŋ hilaa kusuɔŋ-nu. Maacembiemba fuɔ ba suyaa. Wuɔ bí dɔrbiɛŋo-i

¹⁰ a ji tuɔ piye baa-yo wuɔ: «Kolma maŋ dɔlaaŋ, ba hã nuɔmba-i ma yaa-i igɛna. Da ba ji nyɔŋ ye, ba suɔ hã-ba mamaŋ sa dɔlaaŋ. Nuɔ fuɔ, naŋ bir yaŋ kondɔdɔlma-i ji ta ŋ hã-ba baa-ma huɔŋ-nu!»

¹¹ Yesu kaaŋ ce hiŋ daama yaa-i. U ciɛ-ma Kana dii Galile mara nuɔ. U pigãaŋ u fɛɛ pigãaŋ daama temma yaa-i u hãalábiemba hũu u maama-i.

* **2:3** *Yuifubaa-ba taa ba fɛ ba kolma-i baa tibibienja nanja ba bí-ya *ɛɛsɛ. Ba bí ba kolma-i duvɛŋo.

12 Uᅇ hilaa terienᅇu-na, u kã Kafarnamu ka ce yinni cellẽ. U nyu waa baa-yo baa u hãmba-i a naara u hãalãbiemba-i.

*Yesu duᅇnya torgociraamba-i Diilodubuᅇ-i-na
(Matie 21.12-13; Marke 11.15-17; Like 19.45-46)*

13 *Yuifu ba *kõrsinni timmanᅇ-ponsaanᅇuᅇ juᅇ ta ku piẽ, Yesu wuᅇ kã *Yerusalemu-i-na.

14 Uᅇ kãa, wuᅇ kã ka da ba suor niimba baa tũlmba baa nõnsõr ba huriimba *Diilodubuᅇ-i-na. Aa da bamanᅇ huraanᅇ gbeinᅇa-i ba tĩenaana ba taabalebãa-ba canni-na ta ba hor gbeinᅇa-i.

15 Wuᅇ ce iyiemba a pãl comelle a muo-ba hiere donya-bẽi hiel-ba Diilodubuᅇ-i-na baa ba niimba-i baa ba tũlmba-i hiere. Aa naa sẽ gbeihortaamba taabalebãa-ba-i nanna baa ba gbeinᅇa-i.

16 Aa gbẽ bamanᅇ taa ba suor nõnsõr ba huriimba-i wuᅇ: «Biyaanᅇ na huriimba-i na hiel-ba bande-i-na; baa na ce mi To dũᅇgu-i gbeitaara-terienᅇu.»

17 Uᅇ ciẽ mafamma-i, mamanᅇ nyegãanᅇ Diilonᅇ-nelma-na wuᅇ: «Diilo, mi kuye ᅇ dũᅇgu maama-i. Ma gbu ma ko-mi»†, nelma fanᅇ maa tĩenu u *hãalãbiemba-i.

18 Yuifubãa baa yuu-yo wuᅇ: «ᅇ ka ce hinᅇ hama-i pigãanᅇ-ye i suᅇ wuᅇ ninᅇ ciẽ mamanᅇ daama-i, ba hãa-ni hũmelle-i aa ᅇ suᅇ ce-ma?»

19 Yesu wuᅇ gbẽ-ba wuᅇ: «Muyaananᅇ Diilodubuᅇ-i, na ka da mi maa-yo yinni siẽi hõlma-na yonᅇ.»

† 2:17 Gbeliemanᅇ-nalãanᅇu (Psaume) 69.10

20 Baa cira: «Baŋ maa biŋkũngu maŋ bien komuɔŋa hãi baa niediei, naŋ'a naŋ ka ma-ku yinni siei hɔlma-na yon!»

21 Yesuŋ taa u waŋ Diilodubuɔ maŋ maama-i, u yaa fuɔ fɛrɛŋ kerre-i.

22 Uŋ juɔ ku aa sire, nelma faŋ maa tɛnu u *hãalãbiemba-i; baa pãŋ hũu mamaŋ nyegãaŋ hiere Diilon- nelma-na baa Yesuŋ waan mamaŋ hiere.

Yesu suɔ nelbiliemba kusũnni-i

23 Yesuŋ kãa *Yerusalemu-i-na, u cie gbɛrɛ-wɛima bɔi *kɔrsinni timmaŋ-ponsaanɔgu yinni-na. A ce dumaanɔ-na, nuɔmba maŋ daa gbɛrɛ-wɛiŋ daama-i, ba fɔŋgũɔ baa hũu u maama-i.

24 Nga Yesu naa konnu-bei, a ce u saa haa u nanga bei.

25 Fuɔ fɛrɛ taa u suɔ nelbilonɔ kusũngu-i, u saa waa duɔ ka yuu molonɔ wuɔ mɛlɔ dii nie?

3

A hon fɛlemma

1 *Farisiɛyiɛnɔ naŋo waa ba taa ba bi-yo Nikodemu; u waa *Yuifu ba yuntienɔ.

2 Isuɔŋgu naŋgu-na, wuɔ sire kã Yesu wulaa ka cira: «Hãalãtie, i suyaa yie nuɔnɔ-i Diilonɔ'i puɔraani baa u nelma-i; ni ma'i sɪ niŋ ceŋ gbɛrɛ-wɛima maŋ daama-i, nelgbãŋgbãlãaŋ sie gbãa ce-ma.»

3 Yesu wuɔ cira: «Yaŋ mi waŋ ninsonɔ-i baa-ni: Uman duɔ saa puma hon fɛlemma, kutienɔ yufelle sie gbãa haa *Diilon-nelle-na.»

4 Nikodemu wuɔ yuu-yo wuɔ: «Nɛlienɔ maŋ vãa tɪ, u ce nie gbãa puma hon fɛlemma-i? U gbãa bir suur u nyu kusũngu-na u tiraa hon-yo wei?»

5 Yesu wuɔ cira: «Yan mi wan ninsoŋo-i baa-ni: Uman duɔ saa hon hũmma-na baa *Diilon-Yalle-na, kutienɔ sie gbãa suur Diilon-nelle-na.

6 Da η hon nelbilon homma-i, nelbilon huɔŋga'i waan-nie, da η bi hon Diilon-Yallen homma-i, Diilon-Yallen huɔŋga'i waan-nie.

7 Min ciera na puma hon felemma-i, baa yan ma cu η huɔŋga-i.

8 N saa da, terienɔ man da ku dɔlnu fafalmu-i mu sire; da η ji cira η suɔ, η da mu du; η sie suɔ mun hilaa kusuɔŋ-nu, η sie bi tiraa suɔ mun kãŋ kusuɔŋ-nu. Baman huɔŋ Diilon-Yalle homma-i baa dii dumɛi.»

9 Nikodemu wuɔ yuu-yo wuɔ: «Nel daama gbãa ce nie ce?»

10 Yesu wuɔ cira: «Ŋ sie suɔ wuɔ nelpigãatien nuɔ *Isirahel-na, nel daama cie nie yar-ni suɔma?

11 Yan mi wan ninsoŋo-i baa-ni: In suɔ maman, i piye ma yaa-i; aa in daa maman, i wan ma yaa-i aa na sa taara na hũu-ma.

12 Nelma man cien hĩema-na bande-i-na, da mi wan-ma na sa hũu-ma, na ka ce nie gbãa hũu dɔr-maama-i mi wulaa?

13 Molo saa kã dɔrɔ-i-na dede, da ku saa waa *Molon-Bienɔ yaa-i. U yaa hilaa dɔrɔ-i-na jo.

14 *Moisi nan haa kɔvɛllun-jiɛŋo-i daanɔŋu-na du-maa *hĩekuraanɔŋu-na, ba ka bi haa Molon-Bienɔ-i daanɔŋu-na dumɛi.

15 Ku yaa baman hũyãa u maama-i, ba ka da cicɛlma man sa tĩɛŋ dede-i.

16 Na saa da, nelbiliemba maama gbuu silaa dɔlnu Diilon-o-i u naa u hã-ba u Beduola-i wuɔ

umanɔ duɔ hũu u maama-i, kutienɔ baa ka caa, nga u da cicɛlma manɔ sa tɛɛn dede.

17 Diilonɔ saa saanɔ u Biɛnɔ jo hɛma-na duɔ ji kɔsuɔnɔ nelbilibiɛmba-i, nga u saanɔ-yo wuɔ u ji korba.

18 Umanɔ duɔ hũu Diilonɔ-Biɛnɔ maama-i, ba sa ka yuu kutienɔ-i baa wɛima. Nga umanɔ duɔ saa hũuma, kumanɔ ciɛ u saa hũu Diilonɔ-Bɛduɔla maama-i, Diilonɔ ka gãnɔ baa-yo.

19 Kumanɔ juɔ baa kufanganɔ-i ku yaa daaku: Fitnuɔ juɔ miwaanɔ-na, nga nelbilibiɛmba ciluɔnɔ balaanɔ dumaanɔ-na, ba bir yanɔ aa par kukulma.

20 Nɛliɛnɔ manɔ duɔ tuɔ ce kuubabalaanɔ-i, cecerma sa dɔlnu-yuɔ. U sa taara u carra wuɔ ba ka da u cilɔbabalaanɔ-i.

21 Nga nɛlfɛfɛinɔ sa fuo; u ce u wɛima-i hiere cecerma-na wuɔ nuɔmba da unɔ cɛn Diilonɔ huɔnɔga-i dumaa.»

Nsãa taara duɔ yanɔ terienɔgu-i hã Yesu

22 Ku huɔnɔgu-na, Yesu wuɔ ji kã *Yude baa u *hãalãbiɛmba-i ka tuɔ *batisenɔ nuɔmba-i.

23 *Nsãa waa terienɔgu nanɔgu-na bi tuɔ batisenɔ. Ba bɛ terienɔgu fanɔgu-i Ayinɔ. Kuu dii Salimu caanɔnu. Hũmma waa bɔi terienɔgu-na ku'i ciɛ Nsãa wuɔ kã ka waa terienɔgu-na.

24 Huɔnɔgu fanɔgu-na, ba saa naa hi dii-yo kaso-i-na yogo.

25 Yiinɔgu nanɔgu-na, u hãalãbiɛmba namba ji ta ba fanu ba-naa baa *Yuifuyiɛnɔ nanɔ-i nɛliɛnɔ nuɔ ninɔ saaya nɔ migãanɔ nɔ fɛrɛ dumaa a saanu baa Yuifu ba Diilonɔ-hũmelle-i.

26 Baa kã ka gbẽ Nsáa-i wuɔ: «Hãalãtie, nin waan naacolɔo man maama-i baa-ye; uman waa baa-ni dii *Yurdẽ bomborma namma-na, u duɔn tuɔ batisen nuɔmba-i, a ce dumaanɔ-na nuɔmba-i hiere ba kã fuɔ yaa wulaa-i.»

27 Nsáa wuɔ gbẽ-ba wuɔ: «Diilonɔ duɔ saa hã-ni baa kumanɔ, ɲ sie gbãa da-ku.

28 Namaa fεε-i mi waan-ma na yufellen mie Diilonɔ un pãa nunɔgu-i wuɔ u ka saan *Konkortienɔ man, u'i sí muɔnɔ-i, ɲga u puɔraa muɔmi da mi jo u yaan-na yon.»

29 Un waan mafamma-i, wuɔ nan gbãnalãan daaku-i baa-ba wuɔ: «Na suyaa wuɔ da ɲ ta ɲ já cienɔ, ɲ huɔnga gbuu fẽ da yogogo wuɔ ɲ ka da hũnyɔmma. N jien duɔ ne da ɲ huɔnga fie, ɲ bi da fuɔ kaanɔga fie. Muɔ mii dii ɲaa dɔrbiɛnɔ jienɔ'i baa-mi; mi huɔnga fie gbarnu.

30 Ku saaya kuanɔgu ta ku suur-yuɔ ku naara aa kuanɔgu cεr ta ku hel muɔmi-na.

31 «Uman hilaa dɔrɔ-i-na jo, uu dii nuɔmba-i hiere ba yun-nu. Uman duɔ hon hie ma-na, hie man-wuɔnɔ, u wan hie man-timma. Uman hilaa dɔrɔ-i-na jo, uu dii nuɔmba-i hiere ba yun-nu.

32 Un daa maman baa un nuɔ maman, u wan ma yaa-i, ɲga molo sa hũu u nelma-i.

33 Uman duɔ hũu u nelma-i, kutienɔ pigãan wuɔ Diilonɔ wan ninsonɔ.

34 Na saa da, Diilonɔ un puɔraa uman, u yuu kutienɔ huɔnga-i baa u *Yalle-i, a ce dumaanɔ-na u wan Diilonɔ-nelma.

35 Beɔpolɔ maama dɔlnu Tuonɔ-i a ce Tuonɔ diyaa weima-i hiere u nan-na.

36 Umanj duɔ hūu Bepolŋo maama-i, kutienj ka da cicēlma manj sa tīenj dede-i. Nga umanj duɔ saa hūu Bepolŋo maama-i, u sie da cicēlŋ daama-i aa Diilonj tiraa gān baa-yo.»

4

Yesu cāarā hūmma Samaricienjo nanjo wulaa

1 Nuɔmbanj kān Yesu tuɔ *batischen-ba, ba kā ka tūnu *Farisiēbaa-ba-i wuɔ Yesu da nuɔmba u batischen u yanj Nsāa-i.

2 A ne da fuɔ saa tuɔ batischen-ba u ferε, u *hāalābiemba'i taa ba batischen-ba.

3 Manj juɔ waa dumaanjo-na, wuɔ sire *Yude-i-na a bir tuɔ kā *Galile-i-na.

4 Uu naa saaya u karnu *Samar-i cor.

5 Uŋ kāa ka hi tuɔ karnu, wuɔ kā ka suur nelle nande-na ba bī-de Sikaar. Dii dii Yosefu suonju caan-nu. Suonju fanju-i *Yakɔbu yaa hāa Yosefu-i baa-ku.*

6 Yakɔbu kɔlenj waa kusuɔŋ-nu'i. Yesuŋ wuɔyaa mulienj dumaanjo-na, wuɔ tīena kɔlenj daayo nunju-na tuɔ fiisa. Bāanju naa hi yuhuɔŋga-i tī.

7 Samaricienjo nanjo jo duɔ ji hu hūmma. Yesu wuɔ cira: «Cienj nuɔ, ŋ sa hā-mi hūmma namma mi nyɔŋ wei?»

8 A ne da u hāalābiemba naa kā nellen-huɔŋ-na da ba ka sāa niiwuoni.

9 Cienjo gbē-yo wuɔ: «Ma sī *Yuifuyienj nuɔ kε? A bige-i cie ŋ ta ŋ cārā hūmma-i *Samariyienj muɔmi wulaa?» Ninsie ninsie, Yuifubaa-ba saa ta ba sie ba ce weiima baa Samaritaamba-i.

* 4:5 Nienj Miwaanjo jnammanj-sebe (Genèse) 33.19; Yosuwe (Josué) 24.32.

10 Yesu wuɔ cira: «Kuɔ η taa η suɔ Diilonɔ-caluɔ-i aa suɔ umanɔ cāarān hūmma-i η wulaa, nuɔnei naa bir cārā u wulaa aa uu naa hā-ni cicēlmanɔ-hūmma.»

11 Cienɔ wuɔ cira: «Kɔlɛnɔ-i filofilo dumandɛ-i-na aa kɔlɛncanɔga bi sī baa nuɔ, nanɔ ka da kufanɔgu cicēlmanɔ-hūmma-i hie a hā muɔ baa-ma?»

12 I bincɔinɔ-i Yakɔbu yaa birii kɔlɛnɔ daayo-i hāye, fuɔ fɛɛɛ nyuɔnɔ u hūmma-i, u bisāimba sire nyɔnɔ-ma baa ba muɔru-i hiere. Nanɔ ne wuɔ sī nanɔ maaraa Yakɔbu-i wei?»

13 Yesu wuɔ cira: «Umanɔ duɔ nyɔnɔ hūnɔ daama-i, hūnɔkuɔsinni ka tiraa bir bel-o.»

14 Nga muɔ da mi hā umanɔ mi hūmma-i u nyɔnɔ, ma ka ce hūnfoele kutienɔ huɔnɔga-na, aa cicēlmanɔ sa tɛnɔ dede ma'i ka ta ma hel hūnfoele fandena, a ce dumaanɔ-na hūnɔkuɔsinni cɛraa ni ji bel-o.»

15 Cienɔ wuɔ: «Hā muɔ hūmma famma-i hūnɔkuɔsinni baa ji tiraa bel-mi aa mi baa ji tiraa jo bande-i-na wuɔ mi ji hu hūmma.»

16 Yesu wuɔ: «Kā η ka bī η bɔlɔ-i na jo.»

17 Cienɔ wuɔ: «Bɔlnɔ si dii baa-mi.»

Yesu wuɔ: «Ma dɔlaa-ni!

18 Nɔ tɛnaana baa bibɛmba ndii cor tɛ. Aa ninɔ yenɔ baa umanɔ fɛfɛ-i-na, η bɔlɔ-i sī. Nɔ saa kar coima.»

19 Uɔnɔ waanɔ mafamma-i, cienɔ wuɔ: «Ku biyaa nɔaa nuɔnɔ-i *Diilopɔpuɔrbilonɔ nuɔ.»

20 Aa naa cira: «Yanɔ mi yuu-ni nelma diei: Samari-bincɔmba siire jaal Diilonɔ-i tānɔnɔ daaku yaa nuɔ-i, bige-i cie Yuifubaa namaanɔ-i na'a Diilojaalterienɔgu dii *Yerusalemu?»

21 Yesu wuɔ: «Cienɔ nuɔ, yanɔ mi wanɔ ninsonɔ-i baa-ni: Yiinɔgu dii baa yiinɔgu na siɛ ji tiraa ta na jaal

i To-i Diilonjo-i tãnun daaku-na, na sie bi ji tiraa ta na jaal-o Yerusalemu-i-na.

²² Samaritaan namaanjo-i na sa suɔ nan jaal uman, a ne da Yuifubaa miɛnjo-i, Konkortienjo hilaa miɛmɛi nuɔ-i, a ce dumaanjo-na i suɔ in jaal uman.

²³ Nga yiingu dii baa yiingu, *Diilonj-Yalle ka ce ninsoj-Diilojaaltaamba ta ba jaal i To-i Diilonjo-i baa huɔnga diei. Yiingu fangu hii ti yeɛ. I To-i Diilonjo-i taara ba ta ba jaal-o dumɛi.

²⁴ Diilonjo-i molo sa da-yo; baman jaalaan-yon ba saaya ba ta ba jaal-o baa huɔnga diei, aa ba yan u *Yalle dii-ba hũmelle-na.»

²⁵ Cien wuɔ: «Mi suyaa miɛ Diilonj un pãa nungu-i wuɔ u ka saan *Konkortienjo man, u ka jo. Ba bi u yaa-i *Kirsa-i. Duɔ jo, u ka wan ma yaanga-i hiere baa-ye.»

²⁶ Yesu wuɔ: «Nin gbɛn uman, u yaa piyen baani daayo-i.»

²⁷ Un taa u wan mafamma-i, u hãalãbiemba jo ji ta ba yiera.

Ban juɔ ji da u piye baa cien daayo-i, kuɔ cu ba hõmmu-i. Nga molo saa sie duɔ yuu-yo wuɔ: «Bige-i cie n ta n piye baa cien daayo-i? N'a u ce bige-i hãni?»

²⁸ Cien wuɔ yan u bũnanga-i aa naa gbar kã nellen-huɔnga-na ka tuɔ piye baa nuamba-i wuɔ:

²⁹ «Juɔn i ta na ka da, ma min siire ce man hiere, naacolho nanjo waan-ma baa-mi. Ku biyaa nãa Diilonj un pãa nungu-i wuɔ u ka saan Konkortienjo man, u yaa juɔ.»

³⁰ Nuɔn baa hel kã Yesu wulaa.

³¹ A ne da huɔngu fangu-na, u hãalãbiemba waa ta ba cãrã-yuɔ wuɔ u wuo niwuoni-i.

³² Yesu wuɔ gbẽ-ba wuɔ: «Mi daa niiwuoni nanni da mi wuɔ n̄ga namaa na sa suɔ niiwuoni fanni-i.»

³³ Hãalãbien baa ta ba yuu ba-naa wuɔ: «Ku ce molo juɔ baa niiwuoni ji hã-yo wɛi?»

³⁴ Yesu wuɔ cira: «Uman̄ puɔraa-mi, da mi gbãa ce u huɔn̄ga-i, a ce u maacemma ka bãl, mɛi niiwuoni yaa nifanni-i.

³⁵ Ma sɪ namaa fɛɛ-i da na ce na ta na piiye wuɔ ðimma ce caamba naa aa ba suɔ kar-ma kɛ? Ciiriin̄ na yunni-i na ne; nuɔmba man̄ juɔn̄, baa dii n̄aa ðimma man̄ vãa hi karma.

³⁶ Uman̄ karaan̄ ðimma-i u ka da u cufalun̄gu sully-i aa un̄ karaa ðimma man̄, ma ka kã Diilon̄-nellen̄. A ce dumaan̄o-na, uman̄ duun̄ baa uman̄ karaan̄, ba hɔfɛlle-i diiduɔle.

³⁷ Da ba cira: «Unan̄o-i duun̄ aa unaa kar» ba saa kar coima.

³⁸ Suon̄gu man̄ namaa saa kũ-ku, mi puɔraa na ka ta na ka kufan̄gu ðimma yaa-i. Banamba'i kũ-ku cufal, aa namaa kã ka ta na ka ku ðimma-i.»

³⁹ Cien̄ un̄ tũnu nuɔmba-i wuɔ un̄ siire ce man̄ hiere Yesu waan̄-ma baa-yo, ba fɔn̄gũ hũu Yesu maama-i nelle fande-na.

⁴⁰ A ce dumaan̄o-na, ban̄ juɔ ji da-yo, baa cãrã-yuɔ wuɔ u tɛna baa-ba. Yesu wuɔ tɛna ce yinni hãi

⁴¹ a piiye baa-ba u fɛɛ.

Un̄ cien̄ mafamma-i, nuɔmba bɔi tiraa hũu u maama-i naara.

⁴² Baa ta ba piiye baa cien̄o-i wuɔ: «In̄ nuɔ nan̄ nelma-i aa jo ji nu fuɔ maama-i a suɔ wuɔ u yaa miwaan̄o kon̄kortien̄o-i kelkel, ku yaa kãyã-yiɛ i hũu u maama-i.»

Yesu siire nelbuo nanj biɛŋo

⁴³ Yesuŋ siire Sikaar-na, wuɔ cor baa u hūmelle-i tuɔ kã *Galile-i-na.

⁴⁴ Fuɔ fɛɛ wuɔ waŋ-ma wuɔ: «Ba sa kãŋ *Dilopɔpuɔrbiloŋo-i u fɛɛŋ nelle-na.»

⁴⁵ Uŋ kaa hi Galile-i, Galiletaanj baa gbuu bello da fafamma. Baŋ ŋa naa kã *Yerusalemu-i-na *kɔrsinni tɪmmanj-ponsaanjgu-na, ba daa uŋ ciɛ mamanj hiere, ku'i ciɛ uŋ kãa ba terienjgu-na, ba suɔ u belma.

⁴⁶ Ku huɔŋgu-na, wuɔ ji tiraa kã Kana-i-na uŋ ŋa nanj birii hūmma-i kolma-i kusuɔŋ-nu. A ne da fãamaanjo nanjo biɛŋo taa u janj. U waa Kafarnamu.

⁴⁷ Tuonj uŋ juɔ nu wuɔ Yesu hilaa *Yude-i-na jo Galile-i-na, wuɔ kã ka cãrã-yuɔ wuɔ u ce jande aa u kã baa-yo Kafarnamu-i-na ka sire u biɛŋo-i hã-yo, kɛɛ jarma cɔraanu-yuɔ cor.

⁴⁸ Yesu wuɔ cira: «Ku ce ŋaa da na saa da gberɛ-i baa na yufelle-i na sa hūu-ma wei?»

⁴⁹ Naacolj wuɔ cira: «Itie, jande baa serɛ. Da ŋ serɛ, mi biɛŋo ka ku.»

⁵⁰ Yesu wuɔ cira: «Bir ŋ kũŋ, ŋ biɛŋo siire.»

Naacolj wuɔ bi hūu-ma aa naa bir tuɔ kũŋ.

⁵¹ Uŋ kãŋ hūmelle-na, wuɔ suu baa u maacembiemba jo u wulaa. Wuɔ yuu-ba. Baa cira: «Ŋ biɛŋo siire, i taa i kã diɛ ka wanj ma yaa baa-ni.»

⁵² Wuɔ yuu-ba wuɔ: «U siire yaku-i?»

Baa cira: «U siire cicuɔŋ-nu, bãanjanj naa ciel yuhuɔŋga-na cɛllɛ.»

⁵³ Tuonj wuɔ bi ne da huɔŋgu bi fanjgu'i nuɔ-i Yesu naa gbẽ-yo wuɔ u biɛŋo siire. Kuŋ ciɛ dumaanjo-na, fuɔ baa u dumellenj-baamba-i hiere baa pãŋ hūu Yesu maama-i.

54 Yesuŋ hilaa Yude-i-na bir kã Galile-i-na, u gbɛɛ daayo yaa ciɛ ba ce ba hã terienŋu fanŋu-na.

5

Yesu siire murgu naŋo

1 Ku huonŋu-na, *Yuifubaa-ba ji ta ba ce ba pon-saonŋu naŋu-i *Yerusalemu-i-na. Yesu wuɔ kã.

2 A ne da Tũlŋ-dumelle* caonŋu-na hũnfuonŋu naŋu dii, ba bĩ-ku ebiremma-na «Betisata»†. Gbuganni ndii waa ciilã-kuɔ.

3-4 [*Dɔrpɔpuɔrbilonŋo naŋo waa tuɔ jo u sagalla hũmma-i hũnfuonŋ daaku-na. Duɔ sagalla-mɛi, jeinŋo maŋ duɔ gbãa suur igɛna, u jarn da ma fiɛ kuola niɛ niɛ, fafalmu pãŋ da-yuɔ.] A ce dumaonŋo-na, jaamba bɔi waa terienŋu-na ta ba cɔɔ gbugan daani-na [ba ciɛ hũmma sagallamma-i]: Yiriemba waa, cisɛduɔlbaa-ba waa a naara murgubaa-ba bi waa.

5 Unanŋo waa ba hɔlma-na, uŋ gaala jarma-na, ku bienŋ komorre baa cinciɛluo niisiei waa belle fande-na.

6 Yesuŋ kãa ka da u gaala, aa nu wuɔ u bãanŋu cuɔ jarma-na, wuɔ yuu-yo wuɔ: «ŋ taara ŋ sire wei?»

7 Jeinŋ wuɔ cira: «Hãalãtie, hũŋ da ma sagalla, mi siɛ da molo dii-mi; muɔ da mi namallã da mi ka suur dii huonŋu-na, unaa ta yaanŋa miɛ suur. Mi ce-ma niɛ?»

8 Yesu wuɔ: «Sire ŋ biɛ ŋ figinŋu-i ŋ kũŋ.»

* 5:2 Baa naa ma koko dii Yerusalemu-i huonŋa aa hiel dumienŋa. Dumienŋa fanŋa-i yireinŋa waa-yie. Diman daade-i ba taa ba bĩ-de Tũlŋ-dumelle. † 5:2 «Betisata» yunŋu yaa wuɔ «hujarren-dũnni».

9 Terduɔŋgu fanɔ-*na*, fafalmu pãŋ da naacolɔ-*na*. Wuɔ sire biɛ u figiŋgu-*i* tuɔ kũŋ. A ne da yiŋgu fanɔ waa *yitiɛnanɔ.

10 Yuifu ba yuntaambaŋ daa u tũyãa figiŋgu-*i*, baa ta ba waŋ baa-*yo* wuɔ: «Ŋ saa suɔ wuɔ nyunɔ-*i* yitiɛnanɔ wei? Bige-*i* ciɛ ŋ sire biɛ figiŋgu tũu?»

11 Naacolɔ wuɔ: «Umaŋ siire-*miɛ* u yaa ciɛra mi biɛ mi figiŋgu-*i* kũŋ.»

12 Baa cira: «Hai moloŋo-*i* ufaŋo-*i*?»

13 Naacolɔ yiɛra beɛ! U sa suɔ Yesu-*i* duɔ pigãaŋ-*yo*. A ne da nuɔmba naa maara cor. Yesu baala ba hɔlma-*na*.

14 Ku huɔŋgu-*na*, Yesu wuɔ ji da naacolɔ-*i* *Di-*ilodubuɔ-i*-*na*. Wuɔ waŋ baa-*yo* wuɔ: «Nuɔnei daani yeryer fiɛfiɛ-*i*-*na*, da ŋ'a ŋ sa taara weima namma da-*ni* mamaŋ balaanɔ yaŋ diɛlã-*maan* daama-*i*, baa tiraa ŋ cãl Diiloŋo-*i*.»

15 Naacolɔ wuɔ kã ka waŋ baa Yuifu ba yuntaamba-*i* wuɔ naacolɔ daayo yaa naa sire-*yuɔ* u jarma-*na*.

16 Yuifu ba yuntaanɔ baa sire ku yaa nuɔ-*i* a cõ Yesu-*i* wuɔ u ciɛ niɛ sire moloŋo yitiɛnanɔ-*na*?

17 Yesu wuɔ gbẽ-*ba* wuɔ: «Mi biyaa mi to-*maama*. Mi To sa nanna yiŋgu baa u maacemma-*i*.»

18 Uŋ waanɔ mafamma-*i*, Yuifu ba yuntaanɔ baa pãŋ ta ba taara-*yuɔ* baa komma, wuɔ u saa kãŋ yitiɛnanɔ-*i* aa tiraa cira Diiloŋo-*i* fuɔ tohoiŋo; du-*maan*o-*na*, u saa u fɛrɛ baa Diiloŋo-*i*.

19 Yesu wuɔ gbẽ-*ba* wuɔ: «Yaanɔ mi waŋ ninsoŋo-*i* baa-*na*: Bɛpolɔ siɛ gbãa da dumaa u tuɔ ce. U ne Tuoŋo yaa-*i* aa tuɔ ce. Tuoŋ uŋ ceŋ mamaŋ, Bɛpolɔ bi ce ma yaa-*i*.

20 Bepolᵋo maama dᵋlnu Tuonᵋo-i, u yaa pigāaᵋ-yon u maacemma-i u tuᵋ ce. U ka pigāaᵋ-yo man maaraa daama-i a ce-na gberε.

21 Tuonᵋ un pᵋᵋ bikuomba-i dumaa ba sire, Bepolᵋ duᵋ tuᵋ taara umanᵋ waa u gbeini-na u sire-yuᵋ dumεi.

22 Aa Tuonᵋo sa ce molonᵋ āndaangu, u yaanᵋ āndacelle-i hā Bepolᵋo yaa-i,

23 ku yaa nuᵋmba ka ta ba kāᵋ-yo ᵋaa banᵋ kāᵋ Tuonᵋo-i dumaa. Umanᵋ duᵋ u sa kāᵋ Bepolᵋo-i, kuu dii ᵋaa u sa kāᵋ u To manᵋ puᵋraa-yo.

24 «Yaanᵋ mi wanᵋ ninsonᵋo-i baa-na: Mi To yaa puᵋraa-mi, a ce dumaanᵋo-na umanᵋ duᵋ nu mi nelma-i aa haa u nanᵋa mi To-i-na, kutienᵋo daa cicēlma manᵋ sa tᵋᵋᵋ dede-i tᵋ. Ba siε ka yuu-yo baa weima. Kuu dii ᵋaa kutienᵋo kuu tᵋ aa sire.

25 Yaanᵋ mi tūnu-nei: Yiingu dii baa yiingu, bikuomba ka nu Diilonᵋ-Bienᵋo piiye. Ku yiingu hii tᵋ yerε. Umanᵋ duᵋ nu u nunᵋu-i, kutienᵋo ka da cicēlma manᵋ siε ji tᵋ dede.

26 Cicēlmanᵋ yenᵋ baa Tuonᵋo-i dumaa u tuᵋ hā nuᵋmba-i baa-ma, u bi hāa Bepolᵋo-i baa-ma dumεi u tuᵋ hā-ba.

27 Aa u birii āndacelle-i hā Bepolᵋo yaa baa-de wuᵋ u yaa *Molonᵋ-Bienᵋo-i.

28 Baa na yanᵋ ma ce-na gberε. Na saa da, yiingu dii baa yiingu, bamanᵋ suurii hᵋema-na ba ka nu Molonᵋ-Bienᵋo piiye.

29 Da ba ji nu u piiye, ba ka sire hel cincuᵋᵋa-na. Bamanᵋ taa ba ce ānfafamma-i ba ka kā Diilonᵋ-nellenᵋ, ᵋga bamanᵋ taa ba ce kuubabalaangu-i ba ka kā dāamu-na.

³⁰ Mei siε gbāa ce bɪŋkũngu mi fεrε. Baŋ ciεra mi gεr dumaa, mi gεr dumεi. Mi sa ce kumaŋ dɔlaanu muɔ, umaŋ puɔraa-mi, mi ce fuɔ kuudɔlnunngu'i. Teriengu fangu-na, mi gbāa cira mi suɔ gεrma.

³¹ «Kuɔ muɔmεi taa mi waŋ mi maama-i mi fεrε, yungu naa saa waa mi nelma-na.

³² Nga unanɔ-i waan-man, aa mi suyaa miε u waŋ ma yaanɔga yaa-i.

³³ Ma sɪ na puɔraa nuɔmba Nsāa wulaa wuɔ ba ka yuure mi sɪnni-i kε? Baŋ kāa, Nsāa saa ka fuo ninsoŋo-i bei.

³⁴ Uŋ waan mamaŋ baa-ba mi maama-na, ma sa kāyā muɔ, ma kāyā namei. Mi waŋ mafamma-i da mi kor namei.

³⁵ Nsāa waa ŋaa fitinuɔ na hɔlma-na, na hũyāa-ma ce na bāanɔgu-i cεlle yon baa-yo.

³⁶ A ne da mεi maaraa Nsāa-i. Mi Toŋ hāa-mi maacemma maŋ mi ta mi ce, ma yaa pigāan mi sɪnni-i aa ma yaa bi pigāan wuɔ mi To yaa puɔraa-mi.

³⁷ Aa umaŋ puɔraa-mi, u bi bɪ mi yefafalle. Nga na saa nu u yalle-i dede, na saa bi da u yufelle dede.

³⁸ Uŋ puɔraa umaŋ, nan'a na saa hũu u nelma-i, na ce niε aa gbāa hũu fuɔ maama-i?

³⁹ Na suyaa wuɔ cicɛlma maŋ sa tɛŋ dede ma da Diilonɔ-nelma yaa nuɔ-i, ku'i ciε na vaa na fεrε baa ma kamma-i. A ne da ma yaa bi piyen mεi maama-i

⁴⁰ aa na sa taara na cu mi huon-nu a ji kor.

⁴¹ «Mi sa taara nuɔmba dɔl-mi.

⁴² Mi suɔ-na. Mi suyaa miε Diilonɔ maama sa dɔlnu-nεi.

⁴³ Mi juɔ mi To yerren̄ aa na sa taara na da mi yufelle. Nga molon̄ duɔ jo u fereŋ jomma, na sire ta na gbar na nyaanu-yuɔ.

⁴⁴ Namaa nan̄ birii yan̄ Diilon̄o-i aa ta na taara nelbiliemba'i dɔl-na, na ka ce niε gbãa hũu u maama-i?

⁴⁵ Baa na da niε sɪ muɔmɛi kaa cãl-na mi To terien̄gu-na; muɔ sɪ. Nan̄ haa na nan̄ga-i *Moisi man̄ nuɔ-i, u yaa ka cãlãan̄-nan̄.

⁴⁶ Na saa da, Moisi nyegãan̄ mɛi maama'i u seɓe-i-na. Kuɔ naa naa hũu u maama-i, naa naa bi hũu mɛi maama-i.

⁴⁷ Nga nan̄'a na saa hũu un̄ nyegãan̄ maman̄, na ka ce niε gbãa hũu mɛi nelma-i?»

6

Yesu hãa nelpũngu nan̄gu wuo ye

(Matie 14.13-21; Marke 6.30-44; Like 9.10-17)

¹ Ku huon̄gu-na, Yesu wuɔ kã *Galile dalan̄ga yienḡu nan̄gu-na; ba bi bɪ dalan̄ga fan̄ga-i Tiberiyadi-dalan̄ga.

² Un̄ taa u ce himma-i u sire jaamba-i dumaan̄o-na, nuɔn̄ baa kũɔl ba-naa ta ba nyaanu-yuɔ.

³ Wuɔ kã ka nyugũn̄ tãnuŋgu nan̄gu-na tɛna baa u *hãalãbiemba-i.

⁴ *Yuifu ba *kɔrsinni timman̄-ponsaan̄gu naa piε tɪ.

⁵ Wuɔ u ne da nelpũngu nan̄gu jo. Wuɔ yuu Filipu-i wuɔ: «I ka da niiwuoni-i hie diε sãa hã nuɔn̄ daaba-i hiere ba wuo?»

⁶ Uu naa suɔ un̄ saaya u ce kuman̄, nga u taa u yuu duɔ ne Filipun̄ ka wan̄ maman̄.

7 Filipu wuɔ cira: «Da η fiε biε *deniebaa nuɔsũɔ a sãa niwuoni-i wuɔ η cal hã-ba tẽntẽη, ba siε da hiere.»

8 U hãalãbilonɔ naŋo waa, Simɔ-Pier hãaŋo; ba taa ba bĩ-yo Andere. Fuɔ wuɔ cira:

9 «*Buruo u ndii dii baa naacombilonɔ naŋo bande-i-na a naara titiraamba hãi. Nga nifanni gbãa fa hama-i a hã nelpũη daaku temma-i?»

10 Yesu wuɔ waŋ baa-ba wuɔ: «Ciεη ba tĩena hiere.» Hɔlma famma-na, hĩεŋgu waa bɔi. Nuɔη baa tĩena. Bibɛmba maŋ waa, ba gbãa yu nuɔmba neifienja hãi nuɔsiba ndii temma.

11 Yesu wuɔ biε buruo-i a jaal Diilonɔ-i aa naa calnu-yuɔ hã-ba. Aa naa bi hã-ba titiraamba-i baŋ taaraŋ dumaa.

12 Baŋ gbuu ji wuo ye tĩ huɔŋgu maŋ nuɔ-i, wuɔ waŋ baa u hãalãbiemba-i wuɔ: «Biεraayan boini maŋ tĩyãa, mi sa taara ni bĩena.»

13 Baa biεra baŋ wuyaa buruo u ndii daayo-i aa boini maŋ tĩε, niε yu segebaa cĩcieluo ba hãi.

14 Nuɔmbaŋ daa gbεε faŋo-i, baa ta ba piiye wuɔ: «*Diilopɔpuɔrbilonɔ maŋ naa saaya u jo hĩεma-na, u yaa juɔ daayo-i, nuharuŋgu si dii-mεi.»

15 Yesu wuɔ suɔ wuɔ ba ka jo ji bel-o fõŋgũɔ ce-yo nellentienɔ; wuɔ ta halaŋ ba caaŋgu-na bir ka tĩena u da-u-diei dii tãnuŋgu-na.

Yesu wuɔyaa hũmma dɔrɔ

(Matie 14.22-23; Marke 6.45-52)

16 Bãaŋguŋ juɔ hir huɔŋgu maŋ nuɔ-i, Yesu *hãalãbiεŋ baa hiire kã dalaŋga-na,

17 ka biε beŋo ta ba karnu ba kã Kafarnamu yaŋga. Bãaŋgu ji tĩ ba sa da Yesu-i.

18 Fafalpepetienjo nanjo sire tuo sagalla hūmma-i dalan̄ga-na.

19 Ba gbaraa kilobaa-ba ndii, sisɔ niediei temma, ba'a ba ne da Yesu-i ba caaŋ-nu; u wuo hūmma dɔrɔ-i-na u jo. Kor maa pāŋ ta ma da-ba.

20 Yesu wuo cira: «Baa na tie holle, muɔmɛi!»

21 Ba'a ba yiera biɛ-yo ku yaa nuɔ-i, a da ba hii ban̄ taa ba ká kusuɔŋ-nu.

Niiwuoni maŋ haaŋ nelbiliemba-i ninsoŋ-cicɛlma-i

22 Ku cuo kaala-i-na, nuɔmba maŋ naa tiyāa bomborma namma-na ba saa da Yesu-i. A ne da u *hāalābiemban̄ taa ba ta dēndiele-na, beŋo diei waa yoŋ hūmma nuŋgu-na. Ba biyaa u yaa-i ta. Cuoŋ kaalaa nuɔmba saa da Yesu-i, baa ta ba yuu ba-naa wuo: «Naacolŋ daayo curaa hie? U saa naa bi suur baa u hāalābiemba-i cicuɔŋgu-na!»

23 Ba'a ba ne da benni nanni hilaa Tiberiyadi-i-na jo ji yiera Yesuŋ ŋa naa jaal Diilonjo-i aa hā-ba *buruo-i kusuɔŋ-nu ku caaŋgu-na.

24 Baa ne da Yesu-i baa u hāalābiemba-i molo si dii benaamba famba-na. Baa bel-ba nyugūŋ ta ba karnu ba ká Kafarnamu-i-na da ba ka taara-yuo.

25 Ban̄ karaanu ka da-yo, baa cira: «Hāalātie, ŋ juɔ yaku-i bande-i-na?»

26 Yesu wuo cira: «Yaaŋ mi waŋ ninsoŋo-i baa-na: Miŋ ceŋ gberɛ maŋ, ku saa ce ŋaa na suyaa fuɔ yuŋgu yaa-i aa ta na taara-miɛ, ŋga miŋ hāa-na niiwuoni-i na wuo ni yar-na, ku'i cie na ta na taara-miɛ.

27 Baa na ta na ce maacemma-i na taara ni-iwuoni maŋ biɛnaanaŋ, taa na ce na taara niiwuoni maŋ sa biɛnaanaŋ aa ta ni kã baa neliɛŋo Diilonɔ-nelle-na. *Molon-Biɛŋo hã nuɔmba-i ni yaa-i; u To-i Diilonɔ haa u danyuɔ-i u yaa nuɔ-i duɔ pigãaŋ wuɔ u'i hãa-yo ku fɔŋgũ-i.»

28 Baa yuu-yo wuɔ: «I saaya i tiɛ ce Diilonɔ huɔŋga-i niɛ?»

29 Yesu wuɔ cira: «Diilonɔ uŋ taaraŋ kumaŋ na wulaa, ku yaa daaku: U taara uŋ puɔraa umaŋ, na hũu u maama-i.»

30 Baa cira: «Ŋ ka ce gbɛɛ hayo-i pigãaŋ-ye i suɔ wuɔ Diilonɔ puɔraa nuɔniɛi?»

31 I bincuɔmbaŋ waa *hiɛkuraaŋgu-na, Diilonɔ naa tuɔ hã-ba niiwuoni ba ta ba wuo. Ma nyegãaŋ Diilonɔ-nelma-na wuɔ: «*U hielaa niiwuoni dɔrɔ-i-na nanna hã ba wuo.*»*

32 Yesu wuɔ cira: «Yaŋ mi waŋ ninsoŋo-i baa-na: Niiwuoni maŋ hilaa dɔrɔ-i-na *Moisi saa hã-na baa-ni. Mi To yaa hãaŋ-naŋ ninsoŋ-niiwuoni maŋ hilaŋ dɔrɔ-i-na.

33 Diilonɔ-niiwuoni yaa nimaŋ hilaŋ dɔrɔ-i-na. Ni yaa hãaŋ nuɔmba-i ninsoŋ-cicɛlma-i.»

34 Uŋ waŋ mafamma-i, baa cira: «Itie, ta ŋ hã-ye niiwuoni fanni-i i tiɛ wuo.»

35 Yesu wuɔ gbɛ-ba wuɔ: «Muɔmɛi cicɛlmaŋ-niiwuoni-i. Umaŋ duɔ cu mi huɔŋ-nu, nyulmu cɛraa mu bel-o aa umaŋ duɔ hũu mi nelma-i, hũŋkuɔsɪnni cɛraa ni bel-o.

36 Mi waŋ-ma baa-na cor tɪ, aa na tiraa da-ma baa na yufieŋa-i, ŋga na saa hũu-ma.

* **6:31** Helmaŋ-sebe (Exode) 16.4,15; Gbeliemaŋ-nalãaŋgu (Psaume) 78.24

37 Mi To duɔ hã-mi bamaŋ hiere, ba ka cu mi huon-nu. Uman duɔ cu mi huon-nu, mi sa ji donya-yuɔ mi fereŋ nuɔ dede.

38 Hama-i nuɔ-i? Mi saa hel dɔrɔ-i-na da mi ji ce mi kuudɔlnunŋu, mi juɔ da mi ji ce uman puɔraa-mi u kuudɔlnunŋu.

39 A ne da uman puɔraa-mi u sa taara uŋ hãa-mi bamaŋ, u diei balla-bei. U taara miwaaŋo tɔmmaŋ-yiŋgu-i, mi sire kutaamba-i hiel-ba cɔncuŋa-na.

40 Na saa da, mi To taara uman duɔ suɔ-mi aa hũu mi nelma-i, kutienŋo da cicɛlma man sa tɛŋ dede-i aa mi sire-yuɔ miwaaŋo tɔmmaŋ-yiŋgu-na.»

41 Yesuŋ ciera wuɔ u yaa-i cicɛlman-niiwuoni man hilaa dɔrɔ-i-na, ku saa dɔlnu *Yuifubaa-ba-i.

42 Baa ta ba piiye wuɔ: «Yosefu biɛŋ daa u sa suɔ aa cɔrnu! I suɔ u to-i aa suɔ u nyu-i, u bir gbɛ-ye dumaa wuɔ fuɔ hilaa dɔrɔ.»

43 Yesu wuɔ cira: «Baa na yan na hɔmmu guɔla.

44 Mi To yaa puɔraa-mi, a ce dumaanŋo-na molo sie gbãa cu mi huon-nu u fere ni u saa dii u nunŋu-i. Uman duɔ cu mi huon-nu, duɔ fiɛ ku, miwaaŋo tɔmmaŋ-yiŋgu-na, mi ka sire-yuɔ.

45 *Diilopɔpuɔrbiemba nyegãan nel daama-i wuɔ:

⟨Diilonŋo ka hãalã-bei hiere baa u nelma-i.⟩ †

Uman duɔ nu mi To nelma-i aa sie u nun-ãndaanŋu-i, kutienŋo ka cu mi huon-nu.

46 Dumaanŋo-na ku saa ce ŋaa molo daa mi To-i dede de! Ma'i sí. Uman hilaa Diilonŋo wulaa jo, u yaa daayo u diei yonŋ.

† 6:45 Isayi (Ésaïe) 54.13

47 «Yaaŋ mi waŋ ninsoŋo-i baa-na: Umanɔ duɔ hũu mi nelma-i, kutienɔ daa cicɛlma maŋ sa tɛŋ dede-i tɛ.

48 Muɔmei cicɛlmaŋ-niiwuoni-i.

49 Na tobaa-ba wuyaa niiwuoni-i hɛkuraanɔ-gu-na ŋga ba kuu.

50 A ne da niiwuoni maŋ hilaanɔ dɔrɔ-i-na, umanɔ duɔ wuo-ni, kutienɔ sa ku.

51 Muɔmei cicɛlmaŋ-niiwuoni maŋ hilaa dɔrɔ-i-na jo. Umanɔ duɔ wuo-ni, kutienɔ ka da cicɛlma maŋ sa tɛŋ dede-i. Miŋ ka hã nelbiliemba-i niiwuoni maŋ ba da ba da ninsoŋ-cicɛlma-i, mei ferɛŋ kũɔma yaa-i.»

52 Uŋ waanɔ mafamma-i, maa gbuu janɔ Yuifubaa-ba-i, baa ta ba yuu ba-naa wuɔ: «Naacolɔ daa wuɔ u hã-ye u kũɔma-i i wuo-ma wuonɔ hama-i temma-i?»

53 Yesu wuɔ cira: «Yaaŋ mi waŋ ninsoŋo-i baa-na: Da ŋ da na saa wuo *Molon-Bienɔ kũɔma-i aa nyonɔ u tãmma-i, na sie da ninsoŋ-cicɛlma-i.

54 Umanɔ duɔ wuo mi kũɔma-i aa nyonɔ mi tãmma-i, u daa cicɛlma maŋ sa tɛŋ dede-i tɛ. Duɔ fie ku, miwaanɔ tɛmmanɔ-yiinɔ-gu-na, mi ka sire-yuɔ.

55 Mi kũɔma-i ninsoŋ-niiwuoni aa mi tãmma-i ninsoŋ-kuunyonɔ-gu.

56 Umanɔ duɔ wuo mi kũɔma-i aa nyonɔ mi tãmma-i, kutienɔ dii baa-mi aa mi bi waa baa-yo.

57 Mi To maŋ puɔraa-mi, cicɛlma dii baa u yaa-i. U yaa hãa muonɔ-i cicɛlɔ daama-i; a ce dumaanɔ-na, umanɔ duɔ wuo mi kũɔma-i, mi ka bi hã kutienɔ-i cicɛlma famma-i.

58 Niiwuoni maŋ hilaa dɔrɔ-i-na jo, ni yaa daani. Nii sɛ niiduoni baa na tobaa-banɔ wuyaa nimanɔ aa

ku. Umanɔ wuɔ niwuonɔ daani-i, kutienɔ ka da cicɛlma man sa tɛɛn dede-i.»

59 Yesun waanɔ maman baa nuɔmba-i Kafarnamu *Diilonelhāalādūngu-na ma yaa mafamma-i.

Yesu nelma ciɛ kpelle u hāalābiemba wulaa

60 Yesun piiye dumaanɔ-na, u *hāalābiemba fɔngūɔ baa cira: «Nel daama cemma dii kpelle cor; hai gbāa siɛ daama temma-i?»

61 Yesu wuɔ suɔ wuɔ ku saa dɔlnu-bei, wuɔ yuu-ba wuɔ: «Nel daama ciɛ kpelle na wulaa wei?»

62 Aa da na ji da *Molon-Bienɔ nyugūn u kā u muntercɔlɔmmu-na, na ka wanɔ wuɔ niɛ?

63 *Diilonɔ-Yalle yaa hāanɔ nelienɔ nuonɔ-i cicɛlma-i, ni ma'i sɪ nelienɔ nuonɔ-i baa n yundaangu-i n siɛ gbāa ce bɪnkūngu. Minɔ waanɔ nelma man baa-na, Diilonɔ-Yalle dii ma yaa nuɔ-i baa cicɛlma-i hiere.

64 Nga banamba dii na hɔlma-na, ba saa hūu-ma.» Ninsie ninsie, Yesu wuɔ suyaa ānyagarmantaamba-i dii ku domma-na, aa wuɔ bi suyaa umanɔ ka hel u huonɔ-nu, ku'i ciɛ wuɔ tuɔ wanɔ mafamma-i.

65 Unɔ piiye dumaanɔ-na, wuɔ cira: «Da na da mi ciera molo siɛ gbāa cu mi huonɔ-nu ni Diilo saa dii u nunɔgu, ku yunɔgu yaa kufanɔgu-i.»

66 A donɔ yiinɔgu fanɔgu-na, u hāalābiemba fɔngūɔ bir, ba sa tiraa nyaanu-yuɔ.

67 Ban birii, Yesu wuɔ yuu u hāalābienɔ cɪncieluo ba hāi baamba-i wuɔ: «Namaa na bi taara na bir mi huonɔ-nu wei?»

68 Simɔ-Pier wuɔ cira: «Itie, cicēlma maŋ sa tīeŋ dede-i ma nelma dii baa nuɔnei; i bir naŋ huonɔŋu-na ka nyaanu hai?

69 I haa i naŋga-i nuɔnei nuɔ-i, aa i suyaa wuɔ Diilonɔ uŋ puɔraa u nolŋo maŋ jo, u yaa nuɔŋo-i.»

70 Yesu wuɔ cira: «Ma sí naa dii cinciueluo baa na hāi kɛ? Hai fiɛlaa-na? Muɔmei sí wɛi? A ne da Sitāni-nolŋo dii na hɔlma-na.»

71 U gbɛ *Yuda yaa dumaŋo-na. Simɔ-Isikaro biɛŋo. U nuŋgu waa Yesu hāalābieŋ cinciueluo ba hāi baamba-na. U yaa juɔ hel Yesu huonɔŋu-na.

7

Yesu hāmba taara u hel pigāaŋ u fɛɛ

1 Ku huonɔŋu-na, Yesu wuɔ cor tuɔ wuɔra *Galile yaa nuɔ-i, u sa taara u kā *Yude-i-na. *Yuifu ba yuntaamba taa ba taara-yuɔ baa komma ku'i cie u saa tuɔ taara u kā.

2 A ne da huonɔŋu fanɔŋu-na Yuifu ba ponsaŋgu maŋ baŋ biŋ-kunɔ *gbuganniŋ-ponsaŋgu-i kuu naa piɛ tī.

3 U hāmba gbɛ-yo wuɔ: «ŋ sa ta bande-i-na kā Yude-i-na wɛi? Da ŋ kā, ŋ *hāalābiemba maŋ dii terienɔŋu-na ba ka bi da ŋ āncemma-i.

4 Neliɛŋ nuɔ da ŋ ta ŋ taara ba suɔ-ni, ŋ saaya ŋ hel pigāaŋ ŋ fɛɛ. Niŋ ceŋ himma maŋ daama-i, ŋ saaya ŋ hel nuɔmba-i hiere ba da-ni.»

5 A ne da bafamba fɛɛ-i ba saa naa haa ba naŋga Yesu-i-na.

6 Yesu wuɔ gbɛ-ba wuɔ: «Namaa daa ma cemmanɔ-huonɔŋu hii, ŋga meɪ wulaa ku saa hi yogo.

7 Nelbiliemba siε gbãa bigãan namaanjo-i, nga ba bigãan muonjo-i wuɔ mi ciε niε ta mi piiye wuɔ ba maacemma saa fa?»

8 Aa naa cira: «Taa na kã mi yaan-na ponsaanju-na, muɔmi kãmmaŋ-huonju saa hi.»

9 U waan ma yaa-i baa-ba aa bir tiena Galile-i-na.

Yesu nelma ciε Yuifubaa-ba-i gberε

10 Yesu hãmban taa ponsaanju-na, wuɔ bi sire nyaa ba huon-nu. Nga u saa yan molo da-yo.

11 Ponsaanjuŋ kaa don, *Yuifu ba yuntaamba taara-yuɔ ba saa da-yo. Baa ta ba yuu ba-naa wuɔ: «U curaa hie?»

12 Fuɔ nelma yaa waa nuɔmba nunni-na. Banan ba'a nelfefiŋo. Banan ba'a nelfefiŋo sɪ, kerε u pira nuɔmba-i.

13 Nga ba taa ba kãalã Yuifu ba yuntaamba-i a ce ba sa siε piiye u maama-i gbagaga.

14 Ponsaanjuŋ juɔ hi ku holle-i, Yesu wuɔ kã *Diilodubuɔ-i-na ka tuɔ wan Diilon-nelma-i.

15 Kuɔ ce Yuifubaa-ba-i gberε. Baa ta ba piiye wuɔ: «Naacolŋ daa u saa bi ce kalanjo, fuɔ ciε niε tuɔ suɔ Diilon-nelma-i jeje dumandε-i?»

16 Yesu wuɔ cira: «Min wan maman daama-i mei huɔya-maama sɪ, Diilonjo'i puɔraa-mi baa-ma.

17 Uman duɔ hũu-ma duɔ ce Diilonjo huonja-i, kutienjo ka suɔ wuɔ mei nelma sɪ.

18 Uman duɔ tuɔ wan fuɔ ferεŋ maama-i, ŋ da kutienjo kaal u ferε. Nga uman duɔ tuɔ taara u ce u pɔpuɔrtienjo ce bɔi, fuɔ yaa ninsontienjo-i, huhurma sa waa u nelma-na.

19 Ma sɪ *Moisi yaa hãa-na *anjɪnamma-i ke? A bige-i ciε na sa wuɔ ma hũmelle-i? Ma bilaa niε na ta na taara na ko-mi?»

20 Nuɔŋ baa cira: «ŋ yunɔu siire wei? Hai taaraayan duɔ ko-ni?»

21 Yesu wuɔ gbẽ-ba wuɔ: «Mi cie nelma diei yon aa ma ce-na gbere.

22 Moisi wuɔ na ta na *jã bibemba-i; ŋga ku saa don fuɔ bãan-nu, ku duɔŋ i bincuwɔŋ-bãan-nu. Nga Moisiŋ waan-ma, da ku fie waa *yitɛnanɔu-i na jã nuɔmba-i.

23 Namaa da na ta na jã yitɛnanɔu-na wuɔ na wuɔ Moisi hũmelle, ku ce nie muɔ min siire nelfi-fiŋo-i yitɛnanɔu-na, na sire wuɔ hii?

24 Baa na ta na ne nuɔmba yammu aa na ta na piiye. Da na da maman, na taara ma yaanɔa-i igɛna ku yaa na ka suɔ nan saaya na wan maman.»

Yesu yaa Konkortieno-i wei?

25 Yesuŋ waa tuɔ piiye, Yerusalemutaamba namba da-yo. Baa ta ba piiye wuɔ: «Ban taaran naacolŋo man da ba ko-yo, u'i sɪ daayo-i wei?

26 U yaa piiyen daayo nuɔmba-na aa ba flinan aa yan-yo. Ku baa ji waa i yuntaamba daa nie sɪ u yaa *Konkortieno-i?

27 Ba sie sie! Naacolŋ daayo-i i suɔ un hilaa kusuɔŋ-nu, a ne da Konkortien duɔ ji jo, molo sie suɔ un hilaa kusuɔŋ-nu.»

28 Huɔŋgu fanɔu-na, Yesu waa tuɔ wan Diilon-nelma-i *Diilodubuɔ-i-na, wuɔ piiye da gbagaga wuɔ: «Ma sɪ na'a na suɔ-mi aa tiraa suɔ mi munhelmu-i? Na saaya na suɔ wuɔ mi saa jo mi ferɛŋ jomma; moloŋo-i cie mi jo. Aa kutieno-i huhurmantieno sɪ, ŋga na sa suɔ-yo.

29 Muɔ fuɔ, mei suɔ-yo. Kuman cie mi ta mi suɔ-yo, mi hilaa fuɔ terien-nu'i jo, aa u yaa puɔraa-mi.»

30 Yesuŋ waan mafamma-i, baa pãŋ ta ba taara ba bel-o. Nga u belman-huonŋu saa naa hi, a ce molo saa siε duo haa u nanŋa yuo.

31 Mafamman fiε ce, nuomba boi yagar huu u nelma-i ba holma-na aa naa ta ba cuo ba piye baa ba-naa wuo: «Diilonŋ un pãa nunŋu-i wuo u ka saan Konkortienŋo man, duo fiε ji jo, u ji ce gberε hayo-i u maar naacolŋ daayo wuonŋo-i?»

Yesu nelma cuu Yuifubaa-ba hõmmu-i

32 Nuombanŋ cuo ba wanŋ Yesu maama-i, *Farisεbaa-ba ji nu-ma. Banŋ nuo-ma, ba sire baa *Diilojigãntaamba yuntaamba-i a puor *Diilodubuo niyataamba namba wuo ba ka bel-o.

33 Yesu wuo ka gbẽ-ba wuo: «Mi ka tɛna baa-na ce yinni cεlε aa suo bir kã umanŋ puoraa-mi u wulaa.

34 Minŋ kãŋ kusuonŋ-nu, na siε gbãa kã, a ce dumaanŋo-na, na ka taara-miε na siε da-mi.»

35 *Yuifubaa baa ta ba yuu ba-naa wuo: «Wuo u kã hie aa cira i siε gbãa da-yo? Ku ce Yuifubaa-ba manŋ dii hienŋu-na u taara duo kã ba yaa wulaa-i ka wanŋ Diilonŋ-nelma-i baa *nieraamba-i wei?

36 Nel hama-i temma-i dumandε-i? «Minŋ kãŋ kusuonŋ-nu namaa na siε gbãa kã, a ce dumaanŋo-na na ka taara-miε na siε da-mi?»»

Yesu wanŋ Diilonŋ-Yalle maama

37 *Gbugannŋ-ponsaanŋu timmanŋ-yiingu yaa waa yibuo-i. Yiingu fanŋun juo hi, Yesu wuo sire yiera aa naa piye da gbagaga baa nuomba-i wuo: «Hũŋkuosĩŋ da ni bel umanŋ, u jo mi wulaa u ji nyonŋ hũmma-i.

38 Njaa maŋ waŋ dumaa Diilonj-nelma-na wuɔ: «Umanj duɔ haa u nanŋa miɛ, cicɛlmanj-húmma ka ta ma búŋ kutienjo huɔŋga-na njaa nuoraanŋu.»*

39 Bamanj naa hūyáa Yesu nelma-i, banj njaa naa saaya ba da *Diilonj-Yalle manj, Yesu taa u wanj difande maama yaa dumaanjo-na. Huɔŋgu fanŋu-na, Diilonjo saa naa hi pigāan Yesu bɔbɔima-i, a ce dumaanjo-na, molo saa naa hi da Diilonj-Yalle-i yogo.

Nuɔmba saa nunu ba-naa Yesu kŋŋu-na

40 Yesunj piye dumaanjo-na, bananj baa ta ba piye dii nuɔmba hɔlma-na wuɔ: «Coima saa fa, naacolj daayo yaa *Diilopɔpuɔrbilonjo-i!»

41 Bananj ba'a: «Diilonj unj pāa nunŋu-i wuɔ u ka saanj *Konkortienjo manj, u yaa-i!» Bananj ba'a: «Diilonj unj pāa nunŋu-i wuɔ u ka saanj Konkortienjo manj, u ce niɛ aa hel *Galile?»

42 Diilonj-nelma saa cira wuɔ Konkortienjo ka waa *Davidi hāayɛlŋo wei? Aa tiraa cira wuɔ u ka honj Betelɛmu, Davidi ba nelle-na.»

43 Kunj cie dumaanjo-na, ba saa nunu ba-naa Yesu kŋŋu-na.

44 Bananj baa ta ba taara ba bel-o, njga hai ka sie haa u nanŋa yuɔ?

45 *Diilodubuɔ niyataamba bir kā bamanj puɔraa-ba ba wulaa.† Banj kāa, baa yuu-ba wuɔ: «Ku kaa ce niɛ aa na saa bel-o jo baa-yo?»

46 Baa cira: «Inj siire, i saa da molo piye naacolj daayo temma-i dede.»

* 7:38 Niɛŋ Esekial (Ézéchiel) 47.1; Sakari (Zacharie) 14.8.

† 7:45 *Diilojigāntaamba yuntaamba yaa naa puɔraa-ba baa *Farisɛbaa-ba-i. Niɛŋ 7.32.

47 *Farisíɛbaa baa cira: «Ku ce namaa na bi yaan u pira-nei tí yaa dɛ-i-na wɛi?»

48 Na nuɔ ba'a i yuntien hayo-i cuu u huon-nu? Sisɔ Farisíeyien hayo-i cuu u huon-nu?

49 Baman cuu u huon-nu, u diei sa suɔ *ánjinamma-i. Nin daaba dɛ-i hiere Diilonɔ gãan baa-ba!»

50 Farisíeyienɔ nanɔ waa ba hɔlma-na, ba taa ba bí-yo Nikodemu; u yaa naa kãa Yesu wulaa isuɔngu nanɔ-na.‡ Fuɔ wuɔ gbɛ-ba wuɔ:

51 «Na suyaa wuɔ a saa baa miɛ ánjinamma-i, die saa yuu moloɔ-i a suɔ un ciɛ kuman, i siɛ gbãa ce-yo bínkũngu dɛ?»

52 Baa cira: «Nuɔ η taara η cu Galiletaamba huon-nu wɛi? Kã η ka migãan η kalan Diilon-nelma-i fafamma η ne, η sa ka da *Diilopɔpuɔrbilo nanɔ hilaa Galile-i-na.»

53 [Ban juɔ piye tí, baa sire bɔrɔ kũn ba cinnin.]

8

Ba bilaa ciɛnɔ nanɔ-i baa bibienɔ jo baa-yo Yesu wulaa

1 Nuɔmban buɔra, Yesu wuɔ ta kã *Olivi-tibinnitãnuɔngu-na.

2 Ku cuo kaala-i-na, wuɔ naar jo *Diilodubuɔ-i-na. Nuɔmba-i hiere baa kũɔl ba-naa jo u wulaa. Wuɔ tɛna tuɔ wan Diilon-nelma-i baa-ba.

3 U juɔ'a u ne da *ánjinamma pigãataamba-i baa *Farisíɛbaa-ba juɔ ji jina moloɔ ciɛnɔ nanɔ-i ba yaanga-na, wuɔ ba bilaa-yo baa bibienɔ.

4 Ban jɛna-yuɔ, baa gbɛ Yesu-i wuɔ: «Hãalãtie, i bilaa ciɛnɔ daayo-i baa bibienɔ.

‡ 7:50 Niɛn 3.1-2.

⁵ A ne da añjĩnamma-na, *Moisi ciera wuɔ i tiɛ naŋ caamba famba temma-i baa tãmpɛlɛĩŋa i ko-ba. Nuɔ fuɔ, naŋ'a niɛ?»

⁶ Ba yuu-yo dumaanɔ-na da ba ne sɪ u ka piiye cāl ba bel-o. Yesu wuɔ yaŋ-ba aa naa ture u yuŋgu-i tuɔ nyɛgɛŋ hĩɛma-na baa u niele.

⁷ Baa cor ta ba yuu-yo. Baŋ yuu-yoŋ ba titirre dumaanɔ-na, wuɔ ciir u yuŋgu-i aa naa cira: «Naa maanɔ-na, umaŋ duɔ saa ce kuubabalaanɔ dede, kutienɔ doŋ u naŋ-yo mi ne.»

⁸ Aa naa tiraa ture u yuŋgu-i tuɔ nyɛgɛŋ hĩɛma-na.

⁹ Uŋ piiye baa-ba dumaanɔ-na, baa doŋ ta ba ta ba da-ba-diei. Ba bĩncɔĩŋo yaa taa igɛna aa banamba cu. Ba taa dumɛi hierɛ aa ji yaŋ Yesu yaa yoŋ baa ciɛŋ daayo-i.

¹⁰ Yesu wuɔ ciir u yuŋgu-i aa naa cira: «Ciɛŋ nuɔ, ba curaa hie? Molo saa naŋ-ni wei?»

¹¹ Ciɛŋ wuɔ cira: «Hãalãtie, molo saa naŋ-mi.»

Yesu wuɔ cira: «Ãhãa! Kã, muɔmi siɛ bi gãŋ baa-ni. Nɔga baa tiraa ŋ ce kuubabalaanɔ.»]

Yesu yaa fitĩnuɔ-i nelbiliemba hɔlma-na

¹² Ku huonɔgu-na, Yesu wuɔ ji tiraa tuɔ piiye baa nuɔmba-i wuɔ: «Muɔmɛi fitĩnuɔ-i nelbiliemba hɔlma-na. Umaŋ duɔ cu mi huonɔ-nu, u siɛ waa kukulma-na, u ka da gbagbaama maŋ kãaŋ baa-yo Diilonɔ-nelle-na.»

¹³ *Farisiɛbaa baa gbɛ-yo wuɔ: «Nuɔ da ŋ ji ta ŋ waŋ naŋ fɛrɛŋ maama-i, yuŋgu ce niɛ waa naŋ nelma-na?»

¹⁴ Yesu wuɔ cira: «Muɔ mi suyaa mi muŋhelmu-i aa tiraa suɔ mi muŋkãmmu-i, a ce dumaanɔ-na, da mi fiɛ ta mi waŋ mamaŋ mi kũŋgu-na, mi sa kar

coima. A ne da namaaŋo-i, na sa suɔ mi muŋhelmu, na sa suɔ mi muŋkãmmu.

15 Namaa ne nelma-i nelbilien nemma aa ta na cãl nuɔmba-i, a ne da meɪ sa cãl nelienɔ.

16 Aa da mi fie cãl umaŋ, da ŋ ne-ma, ŋ da-ma ninsoŋo. Hama-i nuɔ-i? Mɪ sa ce weɪma-i mi diei; umaŋ puɔraa-mi, uu dii baa-mi.

17 Ma sɪ ma nyegãaŋ na *ãnjɪnamma-na wuɔ: *«Siertaŋ da bayu ba hãi nelma maŋ nuɔ-i, ninsoŋo.»**

18 Terienɔgu faŋgu-na, muɔ baa mi To-i miemei siertaŋ miε meɪ maama-na; u yaa puɔraa-mi.»

19 Farisɪɛbaa-ba yuu-yo wuɔ: «ŋ to dii hie?»

Yesu wuɔ cira: «Na sa suɔ muɔŋo-i na ka ce nie gbãa suɔ mi To-i. Kuɔ na taa na suɔ muɔŋo-i, naa naa gbãa suɔ mi To-i.»

20 Yesu waa *Diilodubuɔ-na tuɔ waŋ Diilon-nelma-i aa tuɔ piiye nel daama-i. U waa baŋ dii gbeɪŋa-i kusuɔŋ-nu ba hã Diilonɔ-i. U belmaŋ-huɔŋguŋ ŋa naa ku saa hi dumaŋo-na, molo saa haa u nãŋa yuɔ.

Yesu pigaaŋ u stɪni-i

21 Yesu wuɔ suonu u ãndaŋgu-i baa-ba wuɔ: «Mɪ ka ta. Aa mi suyaa miε na ka taara-miε. Na siε bi gbãa kã miŋ kãŋ kusuɔŋ-nu; a ce dumaŋo-na, na ka ku baa na ãmbabalma-i.»

22 *Yuifubaa baa ta ba yuu ba-naa wuɔ: «Bige-i ciε wuɔ i siε gbãa kã uŋ kãŋ kusuɔŋ-nu? U taara duɔ ko u fεre wei?»

* **8:17** Anjɪnamma tiyemman-sebe (Deutéronome) 17.6, 19.15; Kãmmaŋ-sebe (Nombres) 35.30

23 Yesu wuɔ cira: «Namaa hilaa h̄ɛman̄ bande aa meɪ hel d̄ɔɔ. H̄ɛman̄-baamba'i namaan̄o-i aa muɔŋo-i h̄ɛman̄-wuon̄ muɔ s̄ɪ,

24 ku'i ciɛ miɛ na ka ku baa na āmbabalma-i. Coima saa fa, da na saa h̄uu-ma wuɔ uman̄ dii gbula u yaa muɔŋo-i, na ka ku baa na āmbabalma-i.»

25 Baa yuu-yo wuɔ: «Nuɔŋo-i hai moloŋ nuɔnei?»

Yesu wuɔ cira: «Mi pigāan̄-na mi s̄inni-i dii ku domma-na.

26 Na nelma b̄ɔi dii mi da mi wan̄-ma baa-na, na yun̄-maama b̄ɔi bi dii mi da mi fiɛlnu-mei. Nga uman̄ puɔraa-mi huhurmantien̄o s̄ɪ. Un̄ pigāan̄-mi maman̄, mi wan̄ ma yaa-i baa nuɔmba-i.»

27 Yesun̄ piiye baa-ba, ba saa suɔ wuɔ u gbɛ u To yaa-i.

28 Wuɔ cira: «Da na ji haa *Molon̄-Bien̄o-i d̄ɔɔ huɔŋgu man̄ nuɔ-i, na ka suɔ suɔ wuɔ uman̄ dii gbula u yaa muɔŋo-i. Na ka bi suɔ wuɔ mi sa ce weɪma mi fɛɛɛ. Mi Ton̄ waan̄ maman̄ baa-mi, mi wan̄ ma yaa-i.

29 Uman̄ puɔraa-mi, mi ce u huɔŋga-i; a ce du-maan̄o-na uu dii baa-mi; u saa nanna-miɛ mi diei yon̄.»

30 Yesun̄ piiye dumaan̄o-na, nuɔmba b̄ɔi h̄uu u nelma-i.

Ninsoŋo sa d̄ɔlnu nelbiliemba-i

31 *Yuifubaa-ba man̄ naa h̄uyāa Yesu nelma-i, wuɔ wan̄ baa-ba wuɔ: «Da na bel mi nelma-i nammu h̄āi, na ka ce mi *h̄āalābien̄ namaa kelkel.

32 Na ka suɔ ninsoŋo-i aa ninsoŋo ka ce na waa na fɛɛɛŋ nuɔ.»

³³ Baa cira: «ŋ wan wuɔ niε de-i? Mienjo-i *Abiramu hāayēlj miε, ii dii i fereŋ nuɔ, i saa ce nelien-korsinni dede.»

³⁴ Yesu wuɔ cira: «Yaan mi wan ninsoŋo-i baa-na: Uman duɔ ce āmbabalma-i, kutienjo ciε koriεŋo āmbabalma wulaa.

³⁵ A ne da koriεŋo siε gbāa ce dūngu baa u yuntienjo-i, ŋga u yuntienjo biεŋo yaa gbāa ce dūngu-i baa u to-i.

³⁶ Terienju fangu-na, Bepolj duɔ cira nuɔni man dii ŋ fereŋ nuɔ, nii dii ŋ fere nuɔ kelkel.

³⁷ Mi suyaa miε Abiramu hāayēlj namaa, ŋga na taara na ko-mi wuɔ mi nelma sa dɔlnu-nei.

³⁸ Muɔ miŋ daa manan mi To wulaa, mi wan ma yaa-i. Nga namaanjo-i, na toŋ hāalāayā-nei manan, na ce ma yaa-i.»

³⁹ Baa cira: «Miε to yaa Abiramu.»

Yesu wuɔ cira: «Kuɔ naa naa waa Abiramu bisālŋ namaa kelkel, naa naa ta na ce Abiramu temma-i.

⁴⁰ Nga na bir yan aa ta na taara na ko-mi a ne da miŋ daa ninsoŋo man mi To wulaa, mi waan u yaa baa-na. Nan ceŋ manan mafamma-i Abiramu maacemma'i wei?

⁴¹ Na biyaa na to u maama.»

Baa cira: «Mienjo-i būrāan miε sī; i to dii u diei yon, u yaa Diilonjo-i.»

⁴² Yesu wuɔ gbē-ba wuɔ: «Muɔmi hilaa Diilon-terien-nu'i jo, aa mi juɔ fuɔ jomma'i. Kuɔ na to yaa naa waa Diilonjo-i ninsoŋo, muɔmi kūngu naa ta ku dɔlnu-nei. Mi saa jo mi fereŋ jomma, u yaa puɔraami.

⁴³ Nan'a na sa nu mi nelma-i ku'i ciε miŋ wan manan baa-na, na sa suɔ ma yunju-i.

44 Na to yaa *Sitāni. Na taara na ce fuɔ kusŋgu yaa-i. Dii ku domma-na, u yii baa nelkolle yaa-i. Uŋ'a u sa waŋ ninsoŋo-i dumaanŋo-na, u saa sie ninsoŋo-i dede. U yaa coima tienŋo-i, a ce dumaanŋo-na u nelma-i hiere coima.

45 Nga muɔ fuɔ, mei waŋ ninsoŋo yaa-i; ku'i cie ŋ da na saa hũu mi nelma-i.

46 Namaanŋo-na, hai gbāa da cālmuo haa-mie? Da kuɔ mi waŋ ninsoŋo, bige-i cie na ta na ciina mi nelma-i?

47 Uman duɔ waa Diilonŋ-wuonŋo, ŋ da kutienŋo nu Diilonŋo nelma-i. Nga namaanŋo-i, Diilonŋ-baanŋo namaa sí, ku'i cie na sa nu mi nelma-i.»

48 Baa cira: «Die cira nuonŋo-i *Samariyenŋ nuɔ, i saa kar coima; aa *jina ka sire ŋ yunŋu-i dii.»

49 Yesu wuɔ cira: «Mi yunŋu saa sire; mi kãŋ mi To yaa-i aa namaa na yagar wuɔ na sie kãŋ muonŋo-i.

50 Mei sa taara mi jina mi fere dɔrɔ, molonŋo'i dii tuɔ ce mafamma-i, aa kufanŋu tienŋo yaa suyaanŋo nelienŋo nelienŋo kumanŋo gbie baa-yo.

51 Yaanŋ mi waŋ ninsoŋo-i baa-na: Uman duɔ tuɔ nu mi nunŋu-i u sa ji suu baa kuliŋgu-i dede.»

52 Yesuŋ waanŋ mafamma-i, Yuifubaa-ba gbẽ-yo wuɔ: «Fieŋie fuɔ, nuharunŋu si dii, i suyaa wuɔ nii si dii gbãŋgbãŋ. Abiramu-i baa *Diilopɔpuɔrbiemba-i ba kuu hiere, aa nanŋ ta ŋ piye wuɔ umanŋ duɔ tuɔ nu nanŋ nunŋu-i kutienŋo sa ji suu baa kuliŋgu-i dede.

53 Daa u cɔrnu de! Nanŋ daa nie sí nanŋ maaraa i to-i Abiramu-i wei? Nga fuɔ u kuu, Diilopɔpuɔrbiemba tiraa ku.»

54 Yesu wuɔ cira: «Kuɔ muɔmei taa mi kaal mi fɛɛ, yunɔu naa saa waa-kuɔ. Nga mi To yaa kaalaan-minɔ. Na gbɛ u yaa-i wuɔ namaa Diilonɔ

55 aa na sa bi suɔ-yo. Muɔ fuɔ, meɪ suɔ-yo. Da mi cira mi sa suɔ-yo, mi ka ce coikartienɔ muɔ namaa temma-i. Mi suɔ-yo aa tiraa ta mi nu u nunɔu-i.

56 Abiramu manɔ namaa to, unɔ juɔ suɔ wuɔ u ka hi mi jomman-yiinɔgu-i, u huɔnga gbuu pãɔ fɛ. Unɔ juɔ da-mi, kuɔ gbuu silaa dɔlnu-yuɔ nãa bige-i?»

57 Yuifubaa baa cira: «Nanɔ saa bi hi da bienɔ komuɔnã hãɪ baa cɪncieluo-i yogo aa cira nanɔ daa Abiramu-i; nã daa-yo danɔ hama-i temma-i?»

58 Yesu wuɔ cira: «Yaanɔ mi wanɔ ninsonɔ-i baa-na: Aa Abiramu suɔ duɔ honɔ, muɔmi manɔ dii gbula mii naa waa.»

59 Unɔ waanɔ mafamma-i, baa biera tãmpɛlɛinã wuɔ ba nanɔ-yo. Wuɔ yanɔ-ba aa naa fuo hel *Diilodubuɔ-i-na ta.

9

Yesu puurii yironɔ nanɔ yufienã

1 Yesunɔ taa ka hi hɔlma namma-i, wuɔ da yironɔ nanɔ. Kutienɔ huɔn baa u yirsɪnni-i.

2 U *hãalãbienɔ baa yuu-yo wuɔ: «Hãalãtie, bige-i yirii naacolɔ daayo-i? Fuɔ fɛɛnɔ ãmbabalma'i yirii-yo waa u bɪncuɔn-maama'i yirii-yo?»

3 Yesu wuɔ cira: «Fuɔ ãmbabalma sɪ, u bɪncuɔn-maama bi sɪ. Diilonɔ unɔ hii dumaa, u yirii duɔ pigãan nelbiliemba-i ku yaa-i.

4 Cuo duɔ gbãɔn kaal, i saaya i tie ce mi pɔpuɔrtienɔ maacemma-i, ni ma'i sɪ, bãanɔ da ku tɪ, molo sie gbãa ce bɪɔkũɔgu.

5 Min̄ yey nelbiliemba hólma-na, muǝmei ba fitinuǝ-i.»

6 Uᅇ waan mafamma-i, wuǝ tu taalun̄gu hiema-na aa guǝl̄nu-kuǝ baa hiema-i a hure yiron̄ daa u yufien̄a-na

7 aa naa cira: «Kǎ ᅇ ka saar ᅇ yaan̄ga-i Siloe h̄n̄fuon̄gu-na.» (Siloe yun̄gu yaa wuǝ pǝpuǝrbilon̄o.) Naacol̄ ᅇ wuǝ kǎ ka saar u yaan̄ga-i, u yufien̄ aa pǎn̄ puur; wuǝ bir tuǝ k̄n̄.

8 Uᅇ kǎa ka hi, u caantaamba-i baa baman̄ taa ba suǝ-yo hiere baa piel u maa-na. Baa ta ba piiye wuǝ: «Naacol̄ daa u yaa saa tuǝ fīena u cǎrǎ wei?»

9 Ban̄ ba'a u yaa-i, ban̄ ba'a u'i s̄i ker̄e u nabier̄aᅇ. Naacol̄ fuǝ fer̄e wuǝ cira: «Muǝmei mi fer̄e!»

10 Baa yuu-yo wuǝ: «ᅇ cie ᅇ yufien̄a-i nie a puur?»

11 Wuǝ cira: «Ban̄ b̄in̄ naacol̄ᅇ man̄ Yesu-i, u yaa cie kpǝkpǝtuon̄gu hure-yei aa cira mi kǎ Siloe-i-na ka saar-a. Mi kǎa ku yaa-i ka saar-a, a pǎn̄ puur.»

12 Baa yuu-yo wuǝ: «Naacol̄ᅇ fan̄ᅇ we-i-na?»

Wuǝ cira: «Na fen̄ muǝ, mei suǝ hie?»

Diilon̄ᅇ gb̄aa nu nelbabalan̄ᅇ nun̄gu-i wei?

13-14 Yesun̄ puurii naacol̄ᅇ daayo yufien̄a-i yiin̄gu man̄ nuǝ-i, ku waa *yit̄ien̄an̄gu. Naacol̄ᅇ un̄ piiye dumaan̄ᅇ-na, baa bel-o kǎ baa-yo *Faris̄iebaa-ba wulaa.

15 Faris̄iebaa baa bi yuu-yo u yufien̄an̄ cie dumaa puur. Wuǝ cira: «U huure kpǝkpǝtuon̄gu yei aa cira mi kǎ ka saar mi yaan̄ga-i. Mi kǎa ka saar-ka ku yaa nuǝ-i, mi yufien̄a puur.»

16 Farisíebaa-ba namba ta ba piiye wuɔ: «Naa-colŋo maŋ ciɛ maacɛŋ daama-i u siɛ gbãa jo Diilonŋ-jomma. Na saa da, u sa kãŋ yiŋiɛnanŋu baa u maacemma-i.»

Banaŋ ba'a: «Ãmbabalmanceronŋ hayo-i gbãa ce nel daama temma-i?» Kuŋ ciɛ dumaanŋo-na, baa hel ba-naa honniŋ.

17 Farisíebaa baa yuu naacolŋo-i wuɔ: «Nuɔ fuɔ, nan'a niɛ naacolŋ daayo kũŋgu-na?»

Wuɔ cira: «Mɛi wulaa, *Diilopɔpuɔrbilonŋ.»

18 *Yuifubaa baa sire wuɔ naacolŋ daa u saa naa yir. Baa bɪ u bɪncuɔmba jo.

19-20 Baŋ juɔ, baa yuu-ba wuɔ: «Namaa biɛŋo-i naacolŋ daayo-i wɛi?»

Baa cira: «Õu, miɛ biɛŋo.»

Yuifubaa ba'a: «U huɔŋ baa yirsinni-i wɛi?»

Naacolŋo bɪncuɔŋ ba'a: «Õu, u huɔŋ baa-ni.»

Yuifubaa ba'a: «U yufienŋa ciɛ niɛ aa puur fiɛfiɛ-i-na?»

21 U bɪncuɔŋ ba'a: «Coima saa fa, i saa suɔ u yufienŋ ciɛ dumaa puur, aa i saa bi tiraa suɔ umanŋ puurii-ya.» Aa naa cira: «Yuuŋ fuɔ fɛɛɛ-i, bisãlãanŋo sɪ; maŋ ciɛ dumaa, u ka wanŋ-ma baa-na.»

22 Kumaŋ naa ciɛ ba wanŋ mafamma-i, Yuifubaa baa wurii-ba wuɔ umanŋ duɔ cira Diilonŋ uŋ pãa nuŋgu-i wuɔ u ka saanŋ *Konŋkortienŋo maŋ u yaa Yesu-i, ba nyaa kutienŋo-i *Diilonelhãalãdũŋgu-na.

23 Kufanŋgu korma'i naa ciɛ u bɪncuɔmba cira ba yuu fuɔ fɛɛɛ-i bisãlãanŋo sɪ.

24 Ku huonŋgu-na, Farisíebaa-ba tiraa ji bɪ naacolŋo-i ji cira: «Ne Diilonŋo-i aa ŋ wanŋ ninsonŋo-i; naacolŋ daayo-i nelfɛfiɛŋo sɪ, miɛ fɛɛɛ-i i suyaa-ma.»

25 Naacolɔ wuɔ cira: «Mɛi siɛ gbãa cira nelfɛfɛiɔ, mɛi siɛ bi gbãa cira nelfɛfɛiɔ sɪ. Nga ma diei maama maɲ mɛiɲ suyaa-ma: U puurii mɛi yufiɛɲa-i.»

26 Baa yuu-yo wuɔ: «U ciɛ-ni niɛ? U puurii ɲ yufiɛɲa-i puur hama-i temma-i?»

27 Naacolɔ wuɔ cira: «Mi waanɲ-ma baa-na, na saa yiera nu-ma. Bige-i ciɛ na'a mi tir-ma? Namaa na bi taara da na ce u *hãalãbienɲ namaa wɛi?»

28 Baa pãɲ ta ba tuora-yuɔ aa naa cira: «Nuɔnɛi u hãalãbilonɲ nuɔ! Miɛ fuɔ, *Moisi hãalãbienɲ miɛ.

29 I suyaa wuɔ Diilonɔ piye baa Moisi-i, ɲga daayo-i i sa suɔ u muɲhelmu!»

30 Naacolɔ wuɔ cira: «Namaa gbɛɛ! Na sa suɔ u muɲhelmu a ne da u puurii mɛi yufiɛɲa-i!

31 Na suyaa kerre wuɔ Diilonɔ sa nu nelbabal-aamba nunni-i dɛ! Umanɲ duɔ tuɔ wuɔ u hũmelle-i aa tuɔ ce u huɔɲga-i u nu fuɔ nuɲgu yaa-i.

32 Molonɔ maɲ huɔɲ baa yirsɪnni-i, iɲ siire ji hi baa nyuɲgo, i saa nu-ma dede wuɔ mɛɪɲ daayo puurii kutiɛɲo yufiɛɲa-i.

33 Kuɔ naacolɔ daa u saa naa jo Diilonɲ-jomma, uu naa saa gbãa ce biɲkũɲgu.»

34 Baa cira: «Daa u cɔrnu dɛ! Nuɔni maɲ huɔɲ baa ãmbabalma-i, nuɔnɛi gbãa pigãan miɛɲo-i nelma wɛi?» Aa naa pãɲ nyaa-yo hiel-o Diilonelhãalãdũɲgu-na.

Yirsɪnni dii ni hãi

35 Baɲ duɔnya naacolɔ-i, Yesu wuɔ nu-ma aa kã u wulaa ka yuu-yo wuɔ: «ɲ haa ɲ nanɲga-i *Molonɲ-Biɛɲo-na wɛi?»

³⁶ Naacolŋ wuɔ: «Hãalãtie, u yaa hai? Pigãan-mi baa-yo; mi taara mi hũu u maama-i!»

³⁷ Yesu wuɔ: «U yaa ŋ yaanŋa-na; u yaa piyenŋ baa-ni.»

³⁸ Naacolŋ wuɔ: «Itie, mi hũyãa-ma.» Aa naa pãŋ dũuna Yesu yaanŋa-na.

³⁹ Yesu wuɔ cira: «Mi juɔ hĩema-na da mi ji ce nelma diei. Mi juɔ da mi ji puur yiriemba yufienŋa-i aa suuye bamanŋ daanŋ ba waanŋa-i.»

⁴⁰ *Farisĩbaa-ba namba waa u caanŋu-na, baa cira: «Mie fuɔ i saa yir yogo.»

⁴¹ Yesu wuɔ cira: «Kuɔ naa naa suɔ-ma wuɔ na yirii, ãmbabalma naa saa waa-nei, ŋga nanŋ ciẽra namaa saa yir, na ãmbabalma dii ma temma-i yogo.»

10

Yesu yaa añcĩnafẽfĩŋo-i

¹ Banŋ tĩyãa nelma famma-na, Yesu wuɔ ji nanŋ gbãnalãanŋ daaku-i baa-ba wuɔ: «Umanŋ duɔ yanŋ naatuɔŋgu dumelle-i aa suur yanŋa nanŋga, coima saa fa, ba bĩ u yaa-i cuoyuo-i.

² Nŋga umanŋ duɔ suur baa dumelle-i, u yaa naatuɔntienŋo-i, u yaa añcĩinanŋo-i.

³ Tũlmba suɔ ba tienŋo-i. Duɔ kã de-i-na, umanŋ niẽyanŋ naatuɔŋgu-i u sire puur dumelle-i hã-yo, u tuɔ bĩ tũlmba-i ba yireĩŋ-na ba da-ba-diei, ba ta ba hel.

⁴ Banŋ suɔ-yonŋ dumaanŋo-na, duɔ ji bĩ-ba ba hel hiere, u ta ba yaanŋ-na aa ba cu-yo.

⁵ Nŋga da ba'a ba sa suɔ-ni, ba siẽ siẽ cu ŋ huonŋ-nu. Banŋ'a ba sa suɔ ŋ yalle-i, da ŋ bĩ-ba, ba bir yanŋ aa ta ba gbar-niẽ.»

⁶ Yesuŋ naaŋ gbānalāaŋ daaku-i, ba saa suɔ ku yuŋgu-i.

⁷ Wuɔ tiraa cira: «Yaan mi wanŋ ninsoŋo-i baa-na: Muɔmei naatuɔŋgu dumelle-i.

⁸ Bamaŋ juɔ yaanga muɔmi-na hiere, cuobaa; ŋga tūlmba saa nu ba nunni-i.

⁹ Muɔmei dumelle-i. Uman duɔ suur baa dumelle-i, kutieŋo kuraa. U gbāa tuɔ suur aa tuɔ hel kuŋ dɔlaanu-yuɔ dumaa, aa u ka tuɔ da u niiwuoni-i.

¹⁰ Cuoyuo jommaŋ-yuŋgu yaa a ji cuo, sisɔ a ji ko, da ma'i bi sɪ a ji guɔla. Ŋga muɔmi juɔ da mi ji kor nelbiliemba-i ba waa ba fereŋ nuɔ.

¹¹ «Da ŋ nu wuɔ ānciinafeifeiŋo-i, u yaa muɔŋo-i. Uman ka hūu-ma ku u tūlmba maama-na, u yaa ānciinafeifeiŋo-i.

¹² Da ba biɛ umaŋ u tuɔ ceŋ tūlmba-i, ba sa bi ufaŋo-i ānciinaŋo. Tūlmba-i fuɔ baamba sɪ; u taara gbeiŋa. Fuɔ temma-i, duɔ ji da jara jo, u gbar aa yan u jo ji bel u yufellen-wuɔŋo-i ta.

¹³ Fuɔ juɔ duɔ ji taara gbeiŋa; tūlmba maama ce niɛ aa waa kpelle u huɔŋga-na?

¹⁴⁻¹⁵ Muɔmei ānciinafeifeiŋ muɔŋo-i. Muɔ baa mi To-i iŋ suɔ i-naa dumaa, muɔ baa mi tūlmba-i i bi suɔ i-naa dumei. Aa mi hūyāa-ma da mi ku ba maama-na.

¹⁶ Tūlmba namba bi dii baa-mi yanŋa naŋga. Mi saaya mi kā ka nyaa-ba jo baa-ba tūuselle ji ce di diei aa ānciinaŋo bi waa u diei. Da mi kā, ba ka nu mi nuŋgu-i.

¹⁷ «Miŋ hūyāa-ma da mi ku mi tūlmba maama-na aa da mi sire, ku ciɛ mi maama ta ma dɔlnu mi To-i.

18 Muo da mi saa sie, molo sie gbãa ko-mi. Ku dɔlaanu muomei mi pã mi fere. Ku fɔngũo dii-mie mi da mi ku aa sire. Mi To puɔraa-mi baa ma yaa-i.»

19 Yesuŋ waan mafamma-i, *Yuifubaa baa tiraa hel ba-naa honniŋ.

20 Ba fɔngũo baa ta ba piiye wuo: «Naacolŋ daa u yungu si dii! *Jina dii-yuo! Baa na ta na nu u nelma-i.»

21 Banan ba'a: «Jina duo waa moloŋo man nuo-i, u sie gbãa piiye dumandε-i-na. Namaa daa jina ba nolŋo gbãa puur moloŋ yufienɔa wei?»

Yuifubaa-ba cɛinaana Yesu-i

22 Waan-huonŋun juo hi, *Yuifubaa baa ta ba ce *Diilodubuɔ *migãaman-ponsaanŋu-i *Yerusalemu-i-na.

23 Yesu wuo kã ka tuo wuɔra u biŋ *Salomɔ kukuruunŋu-na.

24 Yuifubaa baa kã ka ciilã-yuo aa naa yuu-yo wuo: «ŋ ka kaala ŋ nelma-i baa-ye yaku-i? Da kuɔ Diilon uŋ pãa nuŋgu-i wuo u ka saan *Konkortieno man u yaa nuonŋo-i, wan ninonŋo-i baa-ye ke!»

25 Yesu wuo cira: «Mi waan-ma baa-na cor tɛ, ŋga na saa hũu-ma. Miŋ ceŋ mamaŋ mi To yerre-na ma yaa pigãan mi sinni-i.

26 Ŋga nan'a naa sɛ mɛi tũlŋ namaa, na saa hũu mi nelma-i.

27 Mi suo mi tũlmba-i. Ba nu mi nelma-i aa ta ba nyaanu-mie.

28 Mi hã-ba cicɛlma man sa tɛŋ dede. Ba cɛraa ba ku, aa molo sie gbãa hũu-ba mi wulaa.

29 Mi To yaa hãa-mi baa-ba, u fõngũ jienya nuamba-i hiere ba wuonjo-i, a ce dumaanjo-na, molo sie gbãa hũu u diei u wulaa.

30 Wuɔ baa mi To-i kuuduɔngu yaa-i.»

31 Uɲ piiye dumaanjo-na, Yuifubaa baa tiraa biera tãmpɛlɛiɲa da ba nanjo-yo.

32 Wuɔ gbɛ-ba wuɔ: «Mi To ciɛ mi ce nelfafamma bɔi pigãan-na. Miɲ ciɛ maman, na taara na nanjo-mi ko-mi hama-i yun-nu'i jebi?»

33 Yuifubaa ba'a: «Niɲ ciɛ nelfafamma man, i saa cira i nanjo-ni mafamma maa-na; niɲ wuɔran ɲ biɛna Diilonjo yerre-i wuɔ nuɔ Diilonjo nuɔ, ku'i ciɛ yiɛ i nanjo-ni ko-ni.»

34 Yesu wuɔ: «Ma nyegãan na *ãnjɛnamma-na wuɔ Diilonjo ciɛra: *«Namaanjo-i naa dii ɲaa Diilonjo.»**

35 Diilonjo-nelman vii baman, Diilonjo ciɛra wuɔ baa dii ɲaa Diilonjo. I sie bi gbãa maar Diilonjo-ãndaanjo-i.

36 Uɲ hielaa muɔmi man puɔr-mi mi jo hɛma-na, bige-i ciɛ da mi cira Diilonjo-Biɛɲ muɔ, na'a mi biɛna Diilonjo yerre?

37 Da kuɔ mi sa ce mi To maacemma, baa na hũu mi nelma-i.

38 Nga da kuɔ mi ce ma yaa-i, hũyãan-man. Da na fiɛ'a na saa haa na nanjo mie, miɲ ceɲ maman, hũyãan-man wuɔ Diilonjo-maacemma; ku yaa na ka suɔ wuɔ mi To dii baa-mi aa mi bi waa baa-yo.»

39 Uɲ waan mafamma-i, Yuifubaa baa tiraa sire wuɔ ba bel-o. Wuɔ kor ba wulaa.

* **10:34** Gbelieman-nalãanjo (Psaume) 82.6

40 Ku huonḡu-na, Yesu wuɔ bir kã *Yurdē bomborre nande-na, dii Nsáaṅ taa u *batischen nuamba-i kusuon-nu, ka tiena da huonḡu cɛlle.

41 Nuon baa kūl ba-naa nyaa u huon-nu. Ba taa ba piye wuɔ: «Nsáaṅ siire, u saa ce himma dede. Nga un waan mamaṅ hiere naacolḡ daayo kūṅgu-na, ninsoṅ.»

42 Nuamba bɔi hūyáa Yesu nelma-i terienḡu fanḡu-na.

11

Lasaar kuliṅgu-i

1-2 Yesu jienḡo naṅo waa Betani-i-na ba taa ba bi-yo Lasaar. U tūɔbaa-ba waa ba hāi: Ba taa ba bi unanḡo-i Marti aa bi unanḡo-i Maari. Maari fanḡo yaa naa kūona natikolo-hūmma-i Itienḡo gbeini-na aa naa hurre-nie baa u yukuosinni-i.*

Lasaar wuɔ ji cii jarma-na.

3 U tūɔbaa-ba puɔr ba ka wan baa Yesu-i wuɔ u jienḡo jan.

4 Ban waan-ma, Yesu wuɔ cira: «Janḡ daama saa jo da ma ji ko Lasaar, nga ma juɔ da ma ji ce Diilonḡo-i bɔi baa u Biḡonḡo-i hiere.»

5 Lasaar baa u tūɔbaa-ba-i, ba maama taa ma dɔlnu Yesu-i ma cor.

6 Ban tūonu-yuɔ wuɔ Lasaar si dii hinni, wuɔ yan yinni hāi cor

7 aa naa suɔ gbē u *hāalābiemba-i wuɔ: «I ka bir kã *Yude-i-na.»

8 U hāalābiemba cira: «Hāalātie, ma si *Yuifubaa-ba taa ba taara ba nan-ni baa

* 11:1-2 Nsáa 12.3

tãmpêlêina ko-ni terienḡu fanḡu-na ke? Ku saa bi da yinni yogo aa ŋ'a i bir kã!»

⁹ Yesu wuɔ nan ḡbãnalãan daaku-i baa-ba wuɔ: «Ma sí lɛrbaa c̄ncieluo ba hái dii bãanḡu-na ke? Da ŋ ta ŋ wuɔ bãanḡu-na, ŋ sa tis̄in ŋ fɛɛɛ duma,»

¹⁰ ŋga da ŋ ta ŋ wuɔ isuɔḡu-na, cecer maa sí, ŋ sa ḡbãn aa tis̄in ŋ fɛɛɛ.»

¹¹ Uḡ waan mafamma-i, wuɔ cira: «I ḡienḡo-i Lasaar yaa kuraa duɔf̄un, mi ka kã ka piḡ-yo.»

¹² U hãalãbiemba cira: «Da kuɔ u kuraa duɔf̄un, yan-yo fafalmu ka da-yuɔ.»

¹³ Yesu taa u taara u wan Lasaar kuliḡu maama yaa baa-ba dumaanḡo-na, ḡga ba saa suɔ. Bafamba daa nie sí u wan duɔf̄uḡbãḡbãlãmmun maama.

¹⁴ Baḡ'a ba saa suɔ Yesu nelma yaanḡa-i dumaanḡo-na, wuɔ naa wuɔ wan-ma ḡbar-ma baa-ba wuɔ Lasaar jarma yaraa-yo.

¹⁵ Aa naa cira: «Uḡ'a u saa ku mi caan-nu, ku dɔlaanu-mie cor. Ku ka kãyã-nei na haa na nanḡa-i mie fafamma. Siirenḡ i ka ne kun yen dii duma.»

¹⁶ U hãalãbilonḡo nanḡo waa, ba taa ba bi-yo Toma, Girekibaa ba'a Didimu; ku yunḡu yaa wuɔ piɛbaa. Fuɔ wuɔ ḡbẽ u nahãalãbiemba namba-i wuɔ: «Yaan i kã, da ku ka waa kuliḡu, i bi ku baa Itienḡo-i hiere.»

Yesu yaa cic̄lma tienḡo-i

¹⁷ Yesun kãa ka hi, wuɔ nu wuɔ baḡ fuuriye Lasaar u yinni naa yaa waa yiḡḡu fanḡu-na.

¹⁸ Betani-i baa *Yerusalemu-i ku saa yu kilobaa-ba siɛi,

¹⁹ a ce dumaanḡo-na, *Yuifubaa bɔi baa hilaa kã da ba ka jaal kuliḡu-i.

20 Martiñ juo nu wuo Yesu jo dii, wuo sire tuo járã-yuo aa naa yan Maari yaa tiena dumelle-na baa niraamba-i.

21 Un kaa hi, wuo gbẽ Yesu-i wuo: «Itie, kuo nii naa waa, mi tũo naa saa ku.

22 Nga mi suyaa mie niñ yen terienğu man nuo-i fiεfiε-i-na, da η cãrã kuman Diilonjo wulaa, u ka hã-ni baa-ku.»

23 Yesu wuo cira: «Ŋ tũo ka sire.»

24 Marti wuo cira: «Mi suyaa mie miwaanjo timman-yiingu-na, kuon da ba ji ta ba sire, u ka sire.»

25 Yesu wuo cira: «Muomei siiren kuomba-i aa muomei cicelma-i. Uman duo haa u nanğa mie, duo fiε ku, u ka sire.

26 Aa aman duo haa u nanğa mie, u cεraa u ku; ku yungu yaa wuo u daa cicelma man sa tlen dede-i. N hũyãa mafamma-i wei?»

27 Marti wuo: «Itie, mi hũyãa-ma. Mi hũyãa-ma wuo *Konkortienjo man naa saaya u jo, u yaa nuonjo-i. Nuonei Diilon-Bien nuonjo-i.»

28 Martiñ waan mafamma-i, wuo ta kũñ. Un kaa hi, wuo cuo bĩ Maari-i a wan baa-yo wuo: «Hãalãtienjo juo; wuo mi ji wan baa-ni η kã u wulaa.»

29 Maariñ nu mafamma-i, wuo pãn sire baa gbarunğu tuo kã Yesu wulaa.

30 Yesu wuo sa hi suur nellen-huonğa-na yogo, Martiñ kãa ka da-yo terienğu man nuo-i, u waa yogo kusuon-nu'i.

31 Yuifubaa-ba man waa ta ba ce jaalunğu-i, ban juo da Maari tãanu hel dumaanjo-na, baa sire cu u

huoŋ-nu wuɔ sɪ u kã t̃ɛŋo c̃incorre'i nuɔ-i duɔ ka kaal.

³² Wuɔ kã ka hel Yesu terienɣu-na. Uŋ kaa'a u ne da Yesu-i, wuɔ kã ka dũuna u yaanɣa-na aa naa cira: «Itie, kuɔ nii naa waa, mi tũɔ naa saa ku.»

³³ Aa pãŋ haa u nammu-i u yuŋ-nu. Bamaŋ naa kãa baa-yo, baa bi kã ba ta ba kaal hiere.

Yesuŋ daa baŋ kaal dumaanɔ-na, u huoŋ kaa pãŋ kũɔl.

³⁴ Wuɔ yuu-ba wuɔ: «Na fuuriiye-yuɔ hie?»

Baa cira: «Itie, jo i ta i ka pigãaŋ-ni baa terienɣu-i.»

³⁵ Yesu wuɔ pãŋ doŋ tuɔ kaal.

³⁶ Yuifubaa baa ta ba piiye baa ba-naa wuɔ: «Na saa da, kulonɔ maama taa ma dɔlnu-yuɔ de!»

³⁷ Banaŋ baa ta ba piiye wuɔ: «Ma sɪ u yaa puurii yironɔ yufienɣa-i ke? Bige-i cie u saa cie Lasaar baa ku?»

³⁸ Yesu huonɣaŋ ŋa naa gbuu kũɔl dumaanɔ-na, wuɔ kã ba kã c̃incorre terienɣu-na. Di waa tãmpẽfuon-nu aa ba ce tãmpẽlle suuye di nuŋgu-i. Baŋ kaa hi,

³⁹ wuɔ cira: «Halaan tãmpẽlle-i!»

Marti wuɔ cira: «Itie, u yinni naa yaa de-i uŋ fuuriiye; u ka doŋ tuɔ hũŋ dii.»

⁴⁰ Yesu wuɔ cira: «Marti, ma sɪ mi waan-ma baani mie da ŋ haa ŋ nanɣa mie ŋ ka da Diilon uŋ hii dumaa ke?»

⁴¹ Baa halaŋ tãmpẽlle-i. Yesu wuɔ tã u yuŋgu-i dɔrɔ aa naa cira: «Baba, niŋ nuɔ mi nuŋgu-i mi jaal-ni bɔi.

42 Mi suyaa miε η sa yagar mi nunḡu-i, ηga bamaḡ dii mi caaḡu-na mi piiye ba yaa da ba suə wuə nuənei puəraa-mi.»

43 Uḡ waan mafamma-i, wuə piiye da gbagaga wuə: «Lasaar, sire η hel η jo bande!»

44 Kulonḡ wuə hel jo; u gbeini fiɛnya baa u nammu-i hiere ka hel baa u yunḡu-i. Yesu wuə cira: «Firiinḡ-yon aa na yanḡ u kā!»

Ba taara ba ko Yesu-i

(Matie 26.1-5; Marke 14.1-2; Like 22.1-2)

45 *Yuifubaa bəi baa kāa Maari ba terienḡu-na da ba ka jaal ba tūə kuliinḡu-i. Baḡ juə da Yesu ciε nel daama-i, ba fəḡḡuə baa hūu u maama-i.

46 Banaḡ baa bir yanḡ aa kā ka tūnu *Farisɛbaa-ba-i baa uḡ ciε mamaḡ.

47 Baḡ tūənu-bei dumaanḡo-na, *Diilojigāntaamba yuntaamba-i baa Farisɛbaa baa tigiinḡ *nellentaamba-i aa naa cira: «Naacolḡ daa u wuəra u ce himma bəi, i ka ce niε?»

48 Diε bi yanḡ u cor tuə ce, nuəmba-i hiere ba ka cu u huonḡ-nu. Da η bi da ba cuu u huonḡ-nu, *Oromɛbaa-ba ka jo ji muonu i *Diilodubuə-i aa ko-ye hiere.»

49 Unanḡo waa ba həlma-na, ba taa ba bi-yo Kayifu. U yaa waa *Diilojigāntaamba yuntienḡo-i belle fande-na. Fuə wuə cira: «Na sa suə ku yaanḡa-i dε!»

50 Na saa suə wuə nelduḡ duə ku a kor nelle-i hiere ku bəyaa nelle da di muonu wεi?»

51 Kayifunḡ waanḡ nelma maḡ daama-i fuə maawamma sɪ. Uḡ waa Diilojigāntaamba yuntienḡo-i belle fande-na dumaanḡo-na, Diilonḡo

yaa diyaa-ma u nunḡu-na, wuṵ Yesu yaa saaya u ku Yuifubaa-ba maama-na

⁵² aa bi ku tigiin Diilonḡ-bisálm̄ba manḡ dii híenḡu-na a ce-ba kuuduṵḡu.

⁵³ Yinduṵḡu fanḡu-na, Yuifu ba yuntaanḡ baa yiera-meí wuṵ fuṵ ba ko Yesu-i.

⁵⁴ Banḡ puu mafamma-i, Yesu wuṵ yanḡ-ba aa tuṵ fuo u hel. Duṵ hel u sa yanḡ ba da-yo. Ku huṵḡu-na, wuṵ ji ta baa u *háalábiemba-i ka tíena nelle nande-na ba bí-de Efiramu, di saa maa baa híekuraanḡu-i.

⁵⁵ *Kórsinni tímmanḡ-ponsaanḡunḡ juṵ pié, *Yuifubaa baa jánu ba-naa da bámbáale *Yerusalemu-i-na da ba tigiinḡ ba fere a saa baa ba Diilonḡ-húmelle-i aa ponsaanḡu suṵ da ku hi.

⁵⁶ Nuṵmbanḡ juṵ dumaanḡo-na, baa ta ba taara Yesu-i Diilodubuṵ dumelle huṵḡa-na, ba sa da-yo ba da-yo. Baa ta ba piiye wuṵ: «Na yuu ba'a naacolḡ daayo ka jo ponsaanḡ daaku-na wei?»

⁵⁷ A ne da Diilojigántaamba yuntaamba-i baa Farisíebaa-ba naa wanḡ baa nuṵmba-i wuṵ umanḡ duṵ suṵ unḡ yeḡ kusuṵḡ-nu, kutienḡo pigāanḡ-ba baa-yo ba ka bel-o.

12

*Maari kúna natikolo-húm̄ma Yesu gbeini-na
(Matie 26.6-13; Marke 14.3-9)*

¹ *Kórsinni tímmanḡ-ponsaanḡunḡ juṵ tíe yinni niediei aa da ku hi, Yesu wuṵ ká Lasarbaa-ba wulaa dii Betani-i-na. Lasar fanḡo yaa naa kuu aa Yesu wuṵ sire-yuṵ.

² Uŋ kãa, baa haa bituonɔu u yerrenɔ. Marti yaa ciε niwuoni-i aa biε hã-ba. Lasaar waa baa-ba tuɔ wuo.

³ Maari wuɔ biε natikolo nanɔ-i litiri boluonɔu, a kũna Yesu gbeini-na aa ce u yukuɔsɪnni-i hurreniε. Natikolo fanɔ-i baa ciε-yo baa *naar-yɔmma ma kula. U sully waa kpelle. Wuɔ sire nyaayã dũngu-i.

⁴ Yesu *hãalãbilonɔ manɔ ba nanɔ bɪŋ-yonɔ *Yuda-Isikaro-i, umanɔ juɔ hel Yesu huonɔu-na, wuɔ cira:

⁵ «Natikolo daayo naa gbãa da *deniebaa nuɔsũɔ komuɔŋa ndii. Bige-i ciε u saa yanɔ i suor-o a hã sũntaamba baa gbeinɔ faŋa-i?»

⁶ Ku saa ce ŋaa sũntaamba hujarre waa-yuɔ ku'i ciε u tuɔ wanɔ mafamma-i dε! U taa u wanɔ-ma baa u huɔya-maama. U yaa taa u tiera ba gbeinɔ-i, a ne da u taa u cuo; a ce dumaanɔ-na u taa u dii u nanɔga-i yei.

⁷ Uŋ waanɔ mafamma-i, Yesu wuɔ cira: «Yuda, yanɔ ciεŋo fiisa! U kũna natikolo daayo-i miε tuɔ cie mi kuliŋgu yaa-i.

⁸ Sũntaamba dii baa-na bãanɔu-i baa isuɔŋgu-i, ŋga muɔmi siε tɪɛna baa-na gbula.»

Nuɔmba gbagbarra Yesu huonɔ-nu

⁹ *Yuifubaa-banɔ juɔ nu wuɔ Yesu juɔ dii Betani-i-na, baa sire kaal ba-naa kã da ba ka ne-yo aa bi ne Lasaar.

¹⁰ *Diilojigãntaamba yuntaanɔ baa sire wuɔ ba ko Lasaar

¹¹ wuɔ u siremma ciε Yuifubaa bɔi nanna ba bɪncuɔŋ-hũmelle-i aa hũu Yesu maama-i.

Yesu suurma-i Yerusalemu-i-na
(*Matie 21.1-11; Marke 11.1-11; Like 19.28-40*)

12 Ku cuo kaala-i-na, nelpūngu maŋ naa juo *Yerusalemu-i-na da ba ji ce *kòrsinni tímman-ponsaanġu-i, baa nu-ma hiere ka saa wuo Yesu jo dii.

13 Baa sire kar nampurni ta ba kã da ba ka jãrã-yuo. Ba taa ba hãl wuo:

«Diilonjo temma si dii!

Itiej uŋ saan uman jo, Diilo baa-yo!

Diilo baa *Isirahel-baamba nellentienjo-i!»*

14 Yesuŋ jon hūmelle-na, wuo ji da kakūmuo nanjo-i, wuo bel-o nyugūŋ. Ma bi nyegãan dumei Diilon-nelma-na wuo:

15 «*Sinyɔtaan namaa, baa na tie holle.

Niej, na nellentienjo'i juon daayo na wulaa.

U nyugãan tiena kakūmbilon-na.»†

16 Nel daaman taa ma ce huonġu maŋ nuo-i, u *hãalãbiemba saa naa suo ma yaanġa-i. Yesuŋ juo nyugūŋ kã doro-i-na, maa suo tɛnu-bei wuo *Diilopɔpuɔrbieman waan maman u kūŋgu-na, ma yaa taa ma ce-yuo dumaanjo-na.

17 Baman waa hiere da uŋ siire Lasaar dumaa, baa ta ba wan-ma baa nuomba-i.

18 Nuomban nuo gbere daayo maama-i, baa kũɔl ba-naa ta ba jo u wulaa.

19 *Fariŋɛbaa baa ta ba piiye baa ba-naa wuo: «Ma sɪ na daa ke? Nuomba-i hiere baa dii u huonnu; ma maaraa-na na gbãa ce binjũŋgu!»

Yesu wan u kuliŋgu maama

* 12:13 Gbelieman-nalãanġu (Psaume) 25.26
(Zacharie) 9.9

† 12:15 Sakari

20 Bamaŋ naa juo *Yerusalemu-i-na da ba ji jaal Diilonjo-i ponsaanggu-na, Girékibaa-ba bi waa-bei.

21 Baa kã ka ta ba piye baa Filipu-i wuo: «I taara die piye baa Yesu-i.» Filipu waa Yesu *hãalãbilonjo. U taa u hel Betisada dii *Galile mara nuo.

22 Filipu wuo kã ka tũnu Andere. Baa sire ba hãi-i-na ka hi Yesu-i baa-ma.

23 Yesu wuo cira: «*Molon-Bienjo uŋ ka da yerre huongu maŋ nuo-i, ku yaa hii daaku-i.»

24 Aa naa cira: «Yaan mi wan ninsonjo-i baa-na: Da ŋ da dibelle saa suur hĩema-na a hør, di bi tĩe di diei yaa-i; ŋga da di suur hĩema-na a hør, ŋ da di diyaa bienja bõi.

25 Uman duo tuo døl u fere, kutienjo ka kòsuon u fere; ŋga uman duo hiel u nanğa u feren nuo miwaan daayo-na, kutienjo ka da cicelma maŋ sa tĩen dede-i.

26 Uman duo tuo taara duo ce mi cãarãŋo, kutienjo saaya u tuo nyaanu-mie. Muo da mi waa kusuon-nu, mi cãarãŋo ka bi waa kusuon-nu'i. Mi To ka ce mi cãarãŋo ce bõi.

27 «Min yen terienju maŋ nuo-i fiefie-i-na, mi huonğa si dii huonğa. Mi sa suo min ka wan maman baa mi To-i. Mi juo yaahuolo daayo maama yaa nuo-i, mi sie bi sie cira u kor-mi yuo.»

28 Aa naa cira: «Baba, ce ŋ yerre ce bõi!» Uŋ waan mafamma-i, baa nu molo piye dørõ-i-na wuo: «Mi cie mi yerre ce bõi tĩ, mi ka tiraa ce di ce bõi.»

29 Bamaŋ waa nu molon daa uŋ piye, baa ta ba piye wuo: «Diilonjo'i naaraa!» Banaŋ ba'a: «*Dørpõpuõrbilonjo'i piye baa-yo!»

30 Yesu wuɔ gbɛ-ba wuɔ: «Molonɔ daa u saa piiye meɪ maa-na, u piiye namaa maa-na.

31 Fieɸie yaa Diilonɔ ka pigãan nelbiliemba-i u jáyãmma-i. Kunɔ hii terienɔ manɔ fieɸie-i, Diilonɔ ka donya miwaanɔ daayo tienɔ-i‡.

32 Aa da ba ji haa-mi dɔrɔ, mi ka fa nelbiliemba-i hiere piɛ-ba mi caanɔ-nu.»

33 Yesu waanɔ nel daama-i a pigãan unɔ ka ku kuliɔngu manɔ.

34 Nuɔnɔ baa cira: «*Ānjĩnamma ciɛra wuɔ Diilonɔ unɔ pãa nuɔngu-i wuɔ u ka saanɔ *Konɔkortienɔ manɔ, u sa ku dede. Ma da nie nanɔ'a Molonɔ-Bienɔ gbɛ ba haa-yo dɔrɔ? Ma diei ma hãɪ Molonɔ-Bienɔ yaa hai molonɔ-i?»

35 Yesu wuɔ gbɛ-ba wuɔ: «Fitĩnuɔ dii baa-na yogo, nɔga u sie cɔ. Terienɔ fangu-na, wuɔsaangu manɔ dii na gbeini-na, siirenɔ na ce-ku, ku yaa na ka hi baa cecerma-i. Na saa da, da nɔ ta nɔ wuɔ kukulma-na nɔ sa suɔ ninɔ kãnɔ kusuɔnɔ-nu.

36 Da na ta na taara na waa cecerma-na, fitĩnuɔnɔ yenɔ baa-na huɔngu manɔ nuɔ-i, haanɔ na nanɔga yuɔ huɔngu fangu'i nuɔ-i.»

Yesunɔ waanɔ mafamma-i, wuɔ hel ba hɔlma-na ka fuo.

Yuifubaa-ba saa hũu Yesu nelma-i

37 Yesunɔ fie ce gbɛɛ-weɪma bɔɪ *Yuifubaa-ba yufelle-na, molo saa hũu u nelma-i.

38 Diilonɔ unɔ puɔraa *Isayinɔ wanɔ mamanɔ, ma'i si daama-i wei? Isayi ciɛra wuɔ:

«*Itie, nɔ daa hai molonɔ-i hũyãa i nelma-i?*

‡ 12:31 Miwaanɔ daayo tienɔ yaa *Sitãni-i.

Ŋ pigáaŋ hai moloŋo-i wuɔ ŋ hii?» §

³⁹ Kumaŋ ciε ba siε gbáa hūu-ma, Isayi bi waan-ma. U ciεra wuɔ: «Diilonjo ciεra:

⁴⁰ *«Mi ciε-ba yiriemba,
a ce ba baa ta ba da baa ba yufieŋa-i.*

*Mi guɔlaa ba anjɔguɔma-i,
a ce ba baa ta ba suɔ nelma yaanŋa-i.*

*Ku'i ciε ba siε gbáa hūu mi nelma-i aa jo mi ji sire-bei
ba jarma-na.»**

⁴¹ Isayi naa fara da Yesu bɔbɔima-i ku'i ciε u piiye nel daama-i. U waan Yesu maama'i dumaanjo-na.

⁴² *Yuifu ba yuntaamba famba ferε-i, ba fɔŋgũɔ baa hūyáa Yesu nelma-i, ŋga baa káalã *Farisiεbaa-ba-i wuɔ da ba wan-ma, ba ka nyaa-ba *Diilonelhãalãdũŋgu-na.

⁴³ Bafamba wulaa, bɔlbɔl nelbiliemba dɔl-ba aa Diilonjo bigáaŋ-ba.

Yesu jomman-ŷiiŋgu-i

⁴⁴ Ku huonŋgu-na, Yesu wuɔ tuɔ piiye baa nuɔmba-i da gbagaga wuɔ: «Umaŋ duɔ hūu mi nelma-i, kutieŋo saa hūu meɪ nelma, u hūyáa umaŋ puɔraa-mi u nelma.

⁴⁵ Da ŋ da muɔŋo-i, ŋ daa umaŋ puɔraa-mi.

⁴⁶ Muɔmi dii ŋaa fitinuɔ. Mi juɔ hɛema-na miε umaŋ duɔ hūu mi maama-i, kutieŋo baa tɛ kukulma-na.

⁴⁷ Mi saa jo da mi ji gãŋ baa nelbiliemba-i, mi juɔ da mi ji kor-ba; a ce dumaanjo-na, umaŋ duɔ nu mi nelma-i aa yagar ma hūmelle wuɔsaanŋu-i, meɪ sa gãŋ baa-yo.

§ 12:38 Isayi (Ésaïe) 53.1 * 12:40 Isayi (Ésaïe) 6.10

48 Uman̄ duō ciina-miε baa mi nelma-i hiere, kutien̄o daa muotien̄o u ferεn̄ nuō t̄i. Min̄ waan̄ nelma man̄ baa-yo, ma'i ka gān̄ baa-yo miwaan̄o t̄imman̄-yiin̄gu-na.

49 Hama-i nuō-i? Mi sa wañ̄ mei kusūñ̄-maama. Mi To yaa puōraa-mi, aa min̄ gb̄iε mi wañ̄ maman̄ hiere, u pigāñ̄-mi baa-ma u ferε.

50 Aa mi suyaa miε un̄ waan̄ maman̄ baa-mi, ma yaa diyaan̄ nelien̄ nuōño-i cicēlman̄-hūmelle-na. A ce dumaan̄o-na un̄ waan̄-ma baa-mi dumaa, mi bi wañ̄-ma dumei.»

13

Yesu saaraaya u hāalābiemba gbeini-i

1 *Kōrsinni t̄imman̄-ponsaan̄gu waa ñaa bisin̄ ku temma. Nyun̄go ku temma-i, Yesu wuō suō wuō u tamman̄-huon̄gu hii t̄i duō kā Tuon̄o wulaa. Baman̄ waa baa-yo h̄iema-na, ba maama taa ma dōlnu-yuō. U dōlaa-ba a ji hi u tamma.

2 Ku isuon̄gu-na, baa t̄iεna ta ba wuō niiwuoni-i. A ne da huon̄gu fan̄gu-na, *Sitāni naa dii-ma t̄i *Yuda huon̄ga-na wuō u hel Yesu huon̄gu-na. Yuda to yaa Simō-Isikaro-i.

3 Nga Yesu wuō suyaa wuō fuō ferε hilaa Diilon̄-terien̄-nu jo, aa u ka bir kā u wulaa. Aa tiraa suō wuō u To birii wεima-i hiere hā-yo.

4 Wuō sire jukalaan̄gu-na a hiel u jon̄goruo-i aa biε kompan̄ga nan̄ga p̄yē u nεgelle-i.

5 Un̄ cie mafamma-i, wuō biε bin̄kūngu a dii hūmma tuō saara u *hāalābiemba gbeini-i aa tuō hurre-niε baa kompan̄ga man̄ u nεgelle-na.

6 Uŋ kaa hi Simɔ-Piɛr, Simɔ-Piɛr wuɔ gbě-yo wuɔ: «Itie, nan̄ siɛ gbãa saara meɪ gbeini-i.»

7 Yesu wuɔ: «Piɛr, miŋ ceŋ kumaŋ daaku-i ŋ siɛ gbãa suɔ ku yuŋgu-i nyuŋgo-i-na, ŋga yiingu dii baa yiingu ŋ ka suɔ-ku.»

8 Piɛr wuɔ: «Mi siɛ siɛ aa yaŋ nuɔ ŋ saara mi gbeini-i!»

Yesu wuɔ: «Da ŋ saa yaŋ mi saara-niɛ, ŋ suɔ kerre ŋ nuŋgu sí baa-mi weima-na!»

9 Simɔ-Piɛr wuɔ: «Da ma waa dumaan̄o-na, saara-niɛ aa ŋ saara baa mi nammu-i baa mi yuŋgu-i hiere.»

10 Yesu wuɔ: «Umaŋ duɔ ce hũmma-i u ne welewele hiere, u kuɔŋ, u saara u fɛrɛ ce niɛ? Mi saa yagar-ma u gbeini. Namaa na kuɔŋ, ŋga na hieroŋo sí.»

11 Uu naa suɔ umaŋ ka hel u huon̄gu-na ku'i ciɛ wuɔ ba saa koŋ hiere.

12 Uŋ juɔ saara ba gbeini-i tí, wuɔ biɛ u jon̄goruo-i dii, aa kã ka t̄iɛna u munt̄iɛnammu-na aa cira: «Miŋ ciɛ kumaŋ nei daaku-i, na suyaa ku yuŋgu-i wei?»

13 Da na ce na ta na b̄i-mi wuɔ: «Hãalãtie.» Kuniɛ na'a: «Itie.» Ma dɔlaa-na; na saa kar coima.

14 Muɔmi maŋ na Tien̄ muɔ baa na hãalãtien̄ muɔ, da mi saara na gbeini-i, namaa na saaya na bi ta na saara na-naa gbeini.

15 Mi pigãaŋ-na nelma'i. Taa na ce ku yaa-i na hɔlma-na.

16 Yaŋ mi waŋ ninsoŋo-i baa-na: Maacem-bilon̄o sa maar u yuntien̄o-i, aa pɔpuɔrbilon̄o sa maar umaŋ puɔraa-yo.

17 Da kuɔ na saa naa suɔ-ma, fiɛfiɛ-i-na na suyaa-ma. Da na wuɔ ma hūmelle-i, na yunni dɔlaa.

18 «Da na da mi piiye dɛ-i-na, mi sa gbɛ na hieroŋo. Mi suɔ miŋ fiɛlaa bamaŋ. Nga ma-maŋ nyegãaŋ Diiloŋ-nelma-na, ma gbɛ ma ce. Ma nyegãaŋ wuɔ: *«Umaŋ taa u wuo baa-mi kaladuŋgu-na, u birii tuɔ gãŋ baa-mi.»**

19 Mi ka wuɔya waŋ-ma baa-na aa ma suɔ da ma ce; ku yaa da ma ji ce, na ka hūu-ma wuɔ umaŋ dii gbula u yaa muɔŋo-i.

20 Yaŋ mi waŋ ninsoŋo-i baa-na: Umaŋ duɔ bel mi pɔpuɔrbiloŋo-i fafamma, kutieŋo bilaa muɔmɛi; aa umaŋ duɔ bel muɔŋo-i fafamma, u bilaa umaŋ puɔraa-mi.»

Yesu friiye Yuda-i

21 Yesuŋ waŋ mafamma-i, u huɔŋga pãŋ kũɔl. Wuɔ cira: «Mi siɛ fuo-ma nɛi: Na hɔlma-na, unaa ka hel mi huɔŋ-nu.»

22 *Hãalãbieŋ baa bir ta ba ne ba-naa aa ta ba yuu ba-naa wuɔ: «U gbɛ hai?»

23 Hãalãbiloŋo maŋ maama-i taa ma dɔlnu Yesu-i ma yaŋ, u waa tɛna u caaŋgu-na.

24 Simɔ-Piɛr wuɔ piiye baa-yo baa u naŋga, wuɔ u yuu-yo u gbɛ hai?

25 Hãalãbiloŋ wuɔ miɛl cira: «Itie, ŋ gbɛ hai moloŋo-i?»

26 Yesu wuɔ cira: «Da mi nafiye *buruo-i hã umaŋ, u yaa-i.» Aa naa bũl buruo-i a nafiye hã *Yuda-Isikaro.

* **13:18** Gbeliemaŋ-nalãaŋgu (Psaume) 41.10

27 Yudaŋ hūyāa buruo-i, *Sitāni wuɔ pāŋ sire-yuɔ. Yesu wuɔ cira: «Yuda, sire ŋ ce niŋ saaya ŋ ce mamaŋ, baa seɛɛ baa-ma!»

28 Bamaŋ waa hiere juwuoterienḡu-na ba saa suɔ u nelma yaanḡa-i.

29 Yudaŋ taa u tiera ba gbeinḡa-i, banamba da niε sī Yesu taara u ka sāa baŋ saaya ba ce pon-saanḡu-i baa nimaŋ, sisɔ wuɔ u ka hā sūntaamba-i biŋkūḡu.

30 Yudaŋ hūyāa buruo-i dumaanḡo-na, wuɔ pāŋ sire hel. Ku waa isuḡḡu.

Taa na dɔl na-naa

31 *Yudaŋ hilaa, Yesu wuɔ cira: «Fieɛɛ-i-na, nuɔmba daa *Molon-Bieŋo bɔbɔima-i baa Diilonḡo maama-i Molon-Bieŋo-na.

32 [Uŋ ciε ba da Diilonḡo bɔbɔima-i yuɔ,] ku siε vaaya, Diilonḡo ka bi ce ba da Molon-Bieŋo maama-i fuɔ-i-na.»

33 Aa naa cira: «Mi jēnaaŋ namaa, mi yinni saa tiraa tīε bɔi na hɔlma-na. Na ka taara-miε na siε dami. Miŋ taa mi waŋ mamaŋ baa *Yuifubaa-ba-i, mi waŋ-ma baa namei fieɛɛ-i-na: «Miŋ kāŋ kusuḡḡ-nu, na siε gbāa kā.»

34 Mi ka hā-na nelfεemma aa suɔ ta. Nelfεemma famma yaa daama: Taa na dɔl na-naa. Muɔ miŋ dɔlaa-na dumaa, taa na dɔl na-naa dumai.

35 Da na ta na dɔl na-naa, nuɔmba ka suɔ ku yaa nuɔ-i wuɔ meɪ baan namaa.»

36 Simɔ-Pier wuɔ cira: «Itie, ŋ kā hie?»

Yesu wuɔ cira: «Pier, miŋ kāŋ kusuḡḡ-nu, ŋ siε gbāa kā baa-mi fieɛɛ-i-na, ŋga ŋ ka ta ŋ jo huon-nu.»

³⁷ Simo-Pier wuɔ cira: «Itie, bige-i dii fiɛfiɛ-i-na aa ɲ'a mi siɛ gbãa kã baa-ni? Da mi fiɛ'a mi ka ku nan maama-na, wɛima sí.»

³⁸ Yesu wuɔ cira: «Ŋ ka siɛ ku mei maama-na ninsoŋo wei? Ne! Yan mi wan ninsoŋo-i baa-ni: Kòhòldiɛlãŋo siɛ hi bu, ɲ ka ciina-miɛ da i siɛi wuɔ nan sa suɔ-mi.»

14

Da ɲ da Yesu-i ɲ daa Diilonŋo yaa-i

¹ Ku huonŋu-na, Yesu wuɔ cira: «Baa na yan na hɔmmu cu. Yaan aa na haa na nanŋa-i Diilonŋo-na baa muɔmi-na.

² Muntɛnammu bɔi dii mi To dumelle-na. Kuɔ muntɛnammu saa naa waa, mii naa waa hie wuɔ mi ka tigiin muntɛnammu cie-na?

³ Da mi kã ka tigiin na muntɛnammu-i tɛ, mi ka bir ji biɛ-na na ka tɛna mi caan-nu.»

⁴ Aa naa cira: «Min kãŋ kusuɔŋ-nu na sa bi yan ku hũmelle-i suɔma.»

⁵ Toma wuɔ cira: «Itie, i sa suɔ nin kãŋ kusuɔŋ-nu, i ce niɛ gbãa suɔ ku hũmelle-i?»

⁶ Yesu wuɔ: «Muɔmei hũmelle-i, muɔmei ninsoŋo-i aa muɔmei cicɛlma-i. Molo siɛ gbãa kã mi To wulaa ni kutienŋo saa cor baa muɔ.

⁷ Da na suɔ muɔŋo-i, na ka suɔ mi To-i. Nga fiɛfiɛ-i-na, na suyaa-yo aa na daa-yo.»

⁸ Filipu wuɔ cira: «Itie, da ɲ pigãan-ye ɲ To-i i siɛ tiraa yuu-ni baa wɛima.»

⁹ Yesu wuɔ: «Filipu, mi bãanŋu cuɔ baa-na, aa nan waa yogo nan sa suɔ-mi! Da ɲ da muɔŋo-i, ɲ daa mi To yaa-i; ku ce niɛ ɲ'a mi pigãan-na mi To-i?»

10 N̄ saa h̄u-ma wuɔ muɔ baa mi To-i kuuduɔŋgu yaa-i wei? Miŋ waŋ nelma maŋ baa-na, mei huɔya-maama s̄i. In̄ yeŋ kuuduɔŋgu baa mi To-i, u'i ciɛŋ u fɛɛŋ maacemma.

11 Da mi cira muɔ baa mi To-i kuuduɔŋgu yaa-i, na saaya na h̄u-ma wuɔ ninsoŋo. Da kuɔ coima, na sa ne miŋ ceŋ mamaŋ wei?

12 Yaan̄ mi waŋ ninsoŋo-i baa-na, miŋ ceŋ mamaŋ daama-i, uman̄ duɔ haa u nan̄ga miɛ, u gb̄aa ce ma temma. Aa ji da miŋ k̄an̄ mi To wulaa dɛ-i-na, kutien̄o gb̄aa ce mamaŋ maaraa daama-i yeɛ.

13 Da na c̄ar̄a b̄in̄k̄un̄gu b̄in̄k̄un̄gu, aa b̄i mi yerre-i, mi ka ce-ku h̄a-na a ce mi To ce b̄oi.

14 Da na c̄ar̄a kuman̄ aa b̄i mi yerre-i, mi ka ce-ku h̄a-na.»

Yesu waŋ u hortien̄o maama

15 «Da kuɔ mi maama d̄ɔlnu-n̄ei, na ka vaa na fɛɛ ta na ce miŋ waan̄ mamaŋ baa-na.

16 Mi ka waŋ baa mi To-i u h̄a-na kak̄ȳatien̄o u ji t̄iɛ baa-na gbula.

17 Kak̄ȳatien̄o faŋo yaa *Diilon̄-Yalle-i; di yaa ninsontien̄o-i. Nelbiliemba sa da-yo, ba sa bi suɔ-yo, a ce dumaan̄o-na u siɛ gb̄aa jo ba wulaa. Nga un̄ yeŋ baa namaan̄o-i, na suɔ-yo aa u ka t̄iɛ baa-na gbula.

18 Mi siɛ ta aa yaŋ-na yomb̄in̄ namaa; mi ka bir jo.

19 Cɛllɛ, nuɔmba siɛ tiraa ta ba da-mi, nga namaan̄o-i, na ka ta na da-mi. Mi ka t̄iɛ gbula aa namaa na ka t̄iɛ gbula.

20 Ku yiiṅ da ku hi, na ka suᵉ wuᵉ muᵉ baa mi To-i kuuduᵉṅgu yaa-i, aa namaa baa muᵉṅo-i kuuduᵉṅgu bi yaa-i.

21 Umanṅ duᵉ bella mi nelma-i aa tuᵉ ce-ma, mi maama dᵉlṅu u yaa-i. A ne da mi maamanṅ dᵉlṅuṅ umanṅ, kutienṅo maama ka dᵉlṅu mi To-i aa bi dᵉlṅu mei fεε-i, aa mi ka pigāanṅ kutienṅo-i mi fεε.»

22 *Yuda nanṅo waa a naara *Yuda-Isikaro-i, fuᵉ wuᵉ cira: «Itie, bige-i cie ṅ'a ṅ ka yanṅ nuᵉmba namba-i aa pigāanṅ miemei baa ṅ fεε?»

23 Yesu wuᵉ cira: «Mi maama da ma ta ma dᵉlṅu umanṅ, u ka tuᵉ ce miṅ waanṅ mamanṅ. Duᵉ tuᵉ ce-ma, u maama ka dᵉlṅu mi To-i. Aa u maanṅ da ma dᵉlṅu mi To-i, i ka jo ji har kutienṅo-na.

24 Mi maanṅ da ma'a ma sa dᵉlṅu umanṅ, u sa ce miṅ waanṅ mamanṅ. A ne da miṅ wanṅ mamanṅ baa-na, mei kusūṅ-maama sí, mi To maama. U yaa puᵉraa-mi.

25 Mii dii baa-na yogo aa wanṅ daama-i hiere baa-na.

26 Mi To ka saanṅ Diilonṅ-Yalle jo mei yerrenṅ. Di ka kāyá-nei. Di ka jo ji wanṅ ma yaanṅa-i baa-na hiere aa miṅ waanṅ mamanṅ cor hiere, di ka ce ma t̄ṅenu-nei.

27 Mi f̄ṅ na h̄ᵉmmu-i, aa mi f̄ṅ-mu mei f̄ṅmma. Mi sa f̄ṅ-mu ṅaa nelbiliembanṅ f̄ṅ ba-naa h̄ᵉmmu dumaa. Baa na yanṅ na h̄ᵉmmu cu, baa na bi yanṅ korma ta ma da-na.

28 Ma sí mi waanṅ-ma baa-na miε: «Mi ka ta ṅga mi ka bir jo kε?» Da kuᵉ mi maama dᵉlṅu-nei, miṅ kāṅ mi To wulaa, ku saaya ku dᵉlṅu-nei. Hama-i nuᵉ-i? Mi To maaraa muᵉṅo-i.

29 Mi waliεya waŋ nel daama-i baa-na ku yaa da ma ji ta ma ce na ka suɔ wuɔ mi waan ninsoŋo.

30 Miwaan daayo tieno* jo dii mi huon-nu; a ce dumaanɔ-na, mi siε tiraa da piiye bɔi baa-na. Nga u siε gbãa ce bɪŋkũŋgu miε.

31 Nelbiliemba saaya ba suɔ wuɔ mi To maama dɔlnu-miε, aa tiraa suɔ wuɔ mi Ton'a mi ce maman, mi ce ma yaa-i ku'i ciε *Bigãarãŋo tuɔ jo. Siiren i halan bande-i-na!»

15

Yesu dii ŋaa ερεε̃-tibiin-kerre

1 Ku huonɔ-nu, Yesu wuɔ ji nan gbãnalãan daaku-i baa u *hãalãbiemba-i wuɔ: «Muɔmei *ερεε̃-tibiin-kerre-i aa mi To yaa ku tieno-i.

2 Mi negemmu man sa maan hiere, u ka kar-mu nanna aa muman maan, u ka jũrã-muɔ a ce mu migãan ta mu man fafamma.

3 Min waan nelma man baa-na, ma migãan-na tɪ.

4 Nyaarãan-miε ŋaa muɔ min nyaarãa-nei du-maa. Na suyaa wuɔ negenɔ man da ka saa nyaar ka nyu-i-na ka siε gbãa man de! Kuuduɔŋgu yaa baa namaanɔ-i: Da na saa nyaar muɔmi-na, na siε gbãa ce bɪŋkũfafaanɔ.

5 «Muɔmei tibiinɔ-i, aa namei ku negemmu-i. Muɔ da miε mii si dii, na siε gbãa ce bɪŋkũŋgu. Uman duɔ nyaar-miε aa muɔmi bi nyaar-yuɔ, ku-tieno gbãa ce wεima bɔi.

6 Uman duɔ saa nyaar-miε, ba bũul kutieno-i ka nanna puona ŋaa da ba jã negenɔ-i ban bũul-kan

* 14:30 Miwaan daayo tieno yaa *Sitãni-i.

ka nanna dumaa ka kuol ba biε-ka dii-ka dāamu-na caa-ka.

⁷ N̄ga da na nyaar-miε, aa mi nelma waa na h̄mmu-na, da na ta na taara kumaŋ, na cārā-kuo, na ka da-ku.

⁸ Da na ta na ce maacenfafamma na h̄ Diiloŋo-i, aa cu mi huon̄-nu, ku yaa ciεŋ mi To ce b̄oi.

⁹ Mi Toŋ d̄laa-mi dumaa, muo mi bi d̄laa na-maano-i dum̄ei. Tiyāaŋ mi caaŋ-nu mi ta mi ce baa-na.

¹⁰ Miŋ waan̄ mamaŋ baa-na, da na ta na ce-ma, na maama ka ta ma d̄l̄nu-miε ŋaa muo miŋ ceŋ mi To maama-i mi maama ta ma d̄l̄nu-yuo dumaa.»

Yesu haalabiemba birii u j̄naamba

¹¹ Yesuŋ waan̄ mafamma-i, wuo cira: «Mi taara na h̄mmu f̄ε da yogogo mēi kaan̄ga temma-i ku'i ciε mi ta mi waŋ nel daama-i baa-na.

¹² Mi nelma yaa daama: Taa na d̄l̄ na-naa ŋaa muo miŋ d̄laa-na dumaa.

¹³ Neliεŋ nuo da ŋ h̄u-ma ku ŋ j̄naamba maama-na, nelnyul hamu-i dii ji maar mufammu-i?

¹⁴ Miŋ waan̄ mamaŋ baa-na, da na ce-ma, na ka ce mi j̄naaŋ namaa.

¹⁵ Mi sa tiraa mi b̄i-na maacembien̄ namaa, mi b̄i-na mi j̄naaŋ namaa. Hama-i nuo-i? Maacembiloŋo sa suo u yuntien̄o kus̄uŋgu-i. A ne da na-maano-i, mi Toŋ waan̄ mamaŋ baa-mi hierε, mi waan̄-ma baa-na. Terien̄gu fan̄gu-na, mi siε gb̄aa b̄i-na mi maacembien̄ namaa.

¹⁶ Ku saa ce ŋaa namēi fiεlaa muo, muo mēi fiεlaa namaa aa puor-na wuo na ka ce maacenfafamma aa na yaŋ na maacemma da belle, ku yaa da

na cārã bĩnkũngu bĩnkũngu mi To wulaa aa bĩ mi yerre-i u ka hã-na baa-ku.

17 N̄ga miñ taarañ kumañ na wulaa, ku yaa daaku: Taa na dɔl na-naa.»

Nelbiliemba bigãaṅ Diiloṅo-i

18 «Da na da nelbiliemba bigãaṅ-na, na saaya na suɔ wuɔ ba bigãaṅ muɔm̄ei igēna.

19 Kuɔ na waa baa-ba, baa naa dɔl-na wuɔ bafamba baañ namaa. N̄ga mi fielaa namaaṅo-i hiel-na ba hɔlma-na; bafamba baañ namaa s̄i, ku'i ciε ba bigãaṅ-na.

20 Yaañ mi nel daama ta ma t̄ienu-nei: «Maacem-biloṅo sa maar u yuntienṅo-i.»* Da ba huol mi yaañ-na, ba ka bi huol namaa na yaañ-na. Da ba nu mi nuṅgu-i, ba ka bi nu namaa kũngu-i.

21 Ba ka ce mafamma-i m̄ei maa-na. Bañ'a ba saa suɔ umañ puɔraa-mi, ku'i ciε.

22 Kuɔ mi saa naa jo ji piiye baa-ba, molo naa saa cāl-ba. N̄ga dε-i-na, ba siε gbãa da ãntaalamma.»

23 «Umañ duɔ bigãaṅ muɔṅo-i, kutienṅo bi bigãaṅ mi To-i.

24 Miñ ciε himma mañ ba daa-ma. Aa ba suyaa wuɔ molo siε gbãa ce ma temma. Kuɔ ba saa naa da-ma, molo naa saa cāl-ba. N̄ga ba daa-ma aa cor ta ba bigãaṅ-mi baa mi To-i hiere.

25 Na saa da! Mamañ nyεgãaṅ ba *ãnjĩnamma-na, ma'i saa ce daama-i w̄ei? Ma nyεgãaṅ wuɔ: «*Ba bigãaṅ-mi gbãṅgbãṅ.*»†

* 15:20 N̄ieṅ Matie 10.24; Nsáa 13.16. † 15:25 Gbeliemañ-neini (Psaumes) 35.19; 69.5

²⁶ «Mi To uŋ ka hã-mi kakâyâtienjo manj mi saanjo yo hã-na, u yaa ninsontienjo-i. Duɔ jo, u ka piye mi maama-i tũnu nuɔmba-i.

²⁷ Aa namaa fεε-i, inj waa baa i-naa dii ku domma-na, na ka bi ce mi siertaan namaa.

16

Diilonj-Yallen ka jo ji ce mamanj

¹ «Mi sa taara ku ji nuɔl-na Diilonj-hũmelle-na ku'i cie mi ta mi wanj daama-i hiere baa-na.

² Ba ka nyaa-na *Diilonelhãalãdũnni-na. Aa yiingu dii baa yiingu, bamanj ji taa ba ko-na, ba ka da nie si ba cãa Diilonjo'i dumaanjo-na.

³ Ban'a ba saa suɔ mi To-i baa meɪ fεε-i hiere, ku'i ka dii-ba mafamma cemma-na.

⁴ Kumanj cie mi wuɔya ta mi wanj-ma baa-na, mi taara da ma ji ta ma ce, na suɔ wuɔ mi waan-ma baa-na cor ti. Mii naa waa na caan-nu ku'i cie mi saa wanj-ma baa-na dii ku domma-na.

⁵ Dε-i-na, mi ta da mi kã umanj puɔraa-mi u wulaa, aa molo saa da duɔ yuu-mi wuɔ: «Nj kã hie?»

⁶ Mi suyaa miε minj waanj mamanj baa-na daama-i, ma'i saa dɔlnu-nei.

⁷ A ne da mi waanj ninsoŋo yaa baa-na. Da mi ta, ku ka kãyã-nei. Na saa da, da mi saa ta, kakâyâtienjo sie gbãa jo. Fuɔ mi kã ka hi aa saanjo yo hã-na.

⁸ Duɔ jo, u ka pigãan nelbiliemba-i wuɔ ba piera ãmbabalma kũngu-na, ba piera viisinni kũngu-na aa pira Diilonj-berru kũngu-na.

⁹ Ban'a ba saa hũu meɪ nelma-i, ku'i pigãan ãmbabalma-i.

10 Aa miŋ kãŋ mi To wulaa, na sie tiraa da-mi, ku'i pigãaŋ viisinni-i.

11 Aa miwaanŋ daayo tienjo* yuŋ-maamaŋ fielaanu ti, ku'i pigãaŋ Diilonŋ-berru-i.

12 «Nelma bɔi dii yogo mi da mi waŋ-ma baa-na, ŋga da mi waŋ-ma baa-na fiɛfiɛ-i-na, ma ka muliɛŋ-na.

13 *Diilonŋ-Yalle da di ji jo, di yaa ninsoŋo tienjo-i, di ka kaala ninsoŋo-belle-i baa-na. Di sa ji waŋ difande kusũŋ-maama. Diŋ nuɔ mamaŋ, di ji waŋ ma yaa-i aa bi tũnu-nei mamaŋ juoŋ.

14 Di ka da mi kusũŋ-maama-i ji piiye tũnu-nei, a ce dumaŋo-na di ka ce-mi bɔi.

15 Mi To maama-i hiere meɪ maama, ku'i ciɛ na da mi ciɛra di ka da mi kusũŋ-maama-i ji piiye tũnu-nei.»

Yesu tamma saa dɔlnu u hãalãbiemba-i

16 Kufanŋu huonŋu-na, Yesu wuɔ gbẽ u *hãalãbiemba-i wuɔ: «Celle na ka naa-mi, aa celle na ka bir da-mi.»

17 U hãalãbiemba namba ta ba yuu ba-naa wuɔ: «Nel hama-i temma'i dumandɛ-i: «Celle na ka naa-mi, aa celle na ka bir da-mi»? Aa tiraa cira u kã u To wulaa.

18 Uŋ gbẽŋ celle maŋ, u yuŋgu yaa wuɔ nie? I saa suɔ u nelma yaanŋa-i.»

19 Yesu wuɔ suɔ wuɔ ba taara ba yuu-yo. Wuɔ gbẽ-ba wuɔ: «Mi waanŋ-ma baa-na mie: «Celle na ka naa-mi, aa celle na ka bir da-mi.» Na yuu na-naa ma yaa nuɔ-i wei?

20 Yaanŋ mi waŋ ninsoŋo-i baa-na: Namaanŋo-i na kaa haa na nammu-i na yunninŋ ta na gbu na

* 16:11 Miwaanŋ daayo tienjo yaa *Sitãni-i.

kaal aa banamba waa ponsaan-nu. Na hõmmu ka guɔla, ŋga na hõguɔla ka bir ce hõfɛlle.

²¹ Ciɛŋo kusũŋ da ku bel-o, yaan̄ga sa waa-yuɔ. Ŋga duɔ ji gbãŋ da u yun̄gu-i, bilon̄o fɛ̄ u huɔŋga-i a ce u muliɛma karaanu-yuɔ.

²² Ku yaa ŋaa namaa kũŋgu-i: Na yammu vãa fiɛfiɛ-i-na, ŋga yiin̄gu dii baa yiin̄gu, mi ka tiraa da-na. Da mi ji'a mi da-na, na hõmmu ka fɛ̄ aa molo cɛraa u gbãa guɔla-muɔ.

²³ Ku yiin̄ da ku ji hi, na siɛ yuu-mi baa nelma. Yaan̄ mi waŋ ninsoŋo-i baa-na: Da na cãrã kuman̄ aa bɪ mi yerre-i, mi To ka hã-na baa-ku.

²⁴ Na saa hi cãrã biŋkũŋgu yogo aa bɪ mi yerre-i. Cãarãŋ, na ka da, aa da na da, na hõmmu ka fɛ̄ gbarnu.

²⁵ «Mi waan̄ nel daama-i hiere baa-na gbãɛiniŋ. Ŋga yiin̄gu dii baa yiin̄gu, mi siɛ tiraa ta mi piye baa-na dumaan̄o-na. Mi To u maaman̄ yɛŋ dumaa, mi ka bi waŋ-ma baa-na dumɛi.

²⁶ Ku yiin̄gu da ku hi, na ka cãrã Diilon̄o-i aa bɪ mi yerre-i. Mi saa cira mi kaa cãrã Diilon̄o-i hã-na dɛ! Na maama dɔlnu-yuɔ, na gbãa cãrã-yuɔ na fɛɛ.

²⁷ Nan̄ dɔlaa muɔŋo-i aa hũu-ma wuɔ mi hilaa fuɔ terien̄-nu'i jo, ku'i ciɛ na maama ta ma dɔlnu-yuɔ.

²⁸ Mi hilaa mi To yaa wulaa-i jo hiɛma-na. Fiɛfiɛ-i-na, mi ka ta hiɛma-na bir kã mi To wulaa.»

²⁹ Un̄ waan̄ mafamma-i, u hãalãbien̄ baa cira: «Fiɛfiɛ fuɔ, ŋ yaan̄ gbãɛini-i aa ta ŋ kaala ŋ nelma-i.

³⁰ I suyaa yende-i-na wuɔ ŋ suɔ wɛima-i hiere. Diɛ tiɛ taara diɛ yuu-ni baa maman̄, ŋ wuɔya suɔ-

ma. Terienḡu fanḡu-na, i hũyãa-ma wuɔ ɲ juɔ Diilonḡ-jomma.»

³¹ Yesu wuɔ gbẽ-ba wuɔ: «Ma sí na'a na hũyãa mi nelma-i fiefie-i-na ke?»

³² Nga mi túnu-nei, huɔḡu nanḡu ka hi, aa ku hii tí yeɛɛ, na ka pisállã; nelieḡo nelieḡo baa u munḡãmmu aa yan mi tíe mi diei yonḡ. Nga mi sie tíe mi diei; mi To dii baa-mi.

³³ Nanḡu cuu mi huonḡ-nu, mi taara na hõmmu fẽ ku'i cie mi ta mi wanḡ mafamma-i baa-na. Nelbiliemba ka mulḡen-na miwaanḡ daayo-na, nga vaanḡ na feɛɛ, mi guɔlaaya ba fõḡgũo-i.»

17

Yesu Diilocãrãlle-i

¹ Yesuḡ juɔ piiye tí, wuɔ tã u yunḡu-i dõɔɔ aa naa cira: «Baba, ku hii. Ce ɲ Biẽḡo ce bõi, kumanḡ ka ce fuɔ bi ce nuɔ ɲ ce bõi.

² Nḡ haa-yo nelbiliemba yunḡ-nu wuɔ u hã u dombũurãamba-i cicẽlma manḡ sa tíenḡ dede-i.

³ A ne da cicẽlma manḡ sa tíenḡ dede-i ma yaa a suɔ ninsonḡ-Diilonḡ nuɔḡo-i aa bi suɔ *Konḡkortieḡo muɔmi manḡ ninḡ puɔraa-mi.

⁴ Mi cie ɲ ce bõi híema-na. Ninḡ ɲa naa hã-mi maacemma manḡ, mi cie-ma.

⁵ Baba, minḡ ɲa naa waa baa-ni aa miwaanḡo suɔ duɔ donḡ, ninḡ ɲa naa ce mi ce bõi dumaa, ce mi ce bõi dumẽi fiefie-i-na.

⁶ «Ninḡ fieḡlaa bamanḡ miwaanḡo-na hã-mi, mi pigãanḡ-ba ɲ sínni-i. Nanḡ baamba'i waa, ɲ bir-ba hã muɔ baa-ba. Ba nuɔ ɲ nunḡu-i.

⁷ Ba suyaa fiefie-i-na wuɔ ninḡ hãa-mi mamanḡ hiere, nanḡ kusũḡ-maama.

8 Ninj waanj mamanj baa-mi, mi waanj-ma baa-ba. Ba siyaa-ma. Ba suyaa wuɔ mi hilaa nanj terienj-nu'i jo. Aa ba suyaa wuɔ nuɔnei puɔraa-mi.

9 Mi cārā-nie da mi hā-ba. Mi sa cārā-nie da mi hā nelbiliemba-i hiere de! Ninj hāa-mi bamanj, mi cārā-nie da mi hā ba yaa-i; nanj baamba-i.

10 Mei kūngu-i nanj kūngu, aa nanj kūngu-i mei kūngu. Mi bɔbɔima da ba yaa nuɔ-i.

11 Muɔmi sa tiraa mi ye dii miwaanjo-na, mi kā nanj terienj-nu, a ne da bafamba dii-yuɔ yogo. Baba, cālmuɔ sɪ nuɔni manj nuɔ-i, jande, ta η niya-bei η fεε baa nanj fεεη fōngūɔ; η hāa muɔjo-i u yaa-i. Ku yaa ba ka waa baaduɔmba ηaa muɔ baa nuɔjo-i inj yenj baaduɔη mie dumaa.

12 Ninj hāa-mi fōngūɔ manj, minj cie huɔnggu manj baa-ba, mi niɛya-bei baa u yaa-i. Mi niɛya-bei, u diei saa ji balla mi wulaa, da ku saa waa umanj naa saaya u balla ηaa manj nyεgāanj dumaa Diilonj-nelma-na.*

13 «Fiefiε-i-na, mi ka bir kā η wulaa. Mi taara ba hɔmmu fε gbarnu mei kaanja temma-i, ku'i cie mi tɛε hɛma-na aa ta mi wanj mafamma-i.

14 Minj waanj η nelma-i baa-ba, nelbiliemba bigāanj-ba wuɔ ba sa wuɔ hūmeduɔle baa-ba ηaa muɔ.

15 Ku saa ce ηaa mi cārā-nie wuɔ η hiel-ba mi-waanjo-na de! Ma'i sɪ. Mi cārā-nie wuɔ η ta η niya-bei *Bigāarānj baa da suur ba hɔlma-na.

16 Ba sa wuɔ hūmeduɔle baa nelbiliemba-i ηaa muɔ.

17 Nanj nelma yaa ninsojo-i. Pigāanj-ba baa-ma ba suɔ-ma aa ta ba cāa nuɔnei yonj.

* 17:12 Nieη Nsáa sebe-i-na 13.18 baa naaruɔ-i-na cicaara-i-na.

18 Niŋ puɔraa muɔmi-i dumaa miwaanjo-na, mi bi puɔraa bafamba-i dumɛi miwaanjo-na.

19 Muɔ mi cãa nuɔnei yon ba da ba da ninsoŋo-i aa fulnu nuɔnei ta ba bi cãa-ni.

20 «Mi sa cãrã-niɛ da mi hã bafamba yon de! Baman ka nu ba nelma-i aa hũu mi maama-i, mi bi cãrã-niɛ da mi hã kutaamba-i.

21 Baba, mi cãrã-niɛ wuɔ ŋ yan ba ce kuuduɔŋgu ŋaa muɔ baa nuɔ in yey baaduɔŋ miɛ dumaa. Yan i suurnu i-naa, ku yaa nuɔmba ka suɔ wuɔ nuɔnei puɔraa-mi.

22 Niŋ ciɛ mi ce boi dumaa, mi bi ciɛ ba ce boi dumɛi, ku yaa ba ka gbãa ce kuuduɔŋgu ŋaa muɔ baa nuɔ in yey kuuduɔŋgu dumaa.

23 Ku yunŋu yaa daaku: Mi ka waa baa-ba aa ŋ waa baa-mi, ku yaa ba ka gbãa ce kuuduɔŋgu kelkel. Dumaanjo-na, nuɔmba ka suɔ wuɔ nuɔnei puɔraa-mi aa tiraa suɔ wuɔ ba maama dɔlnu-niɛ ŋaa meɪ maaman dɔlnuŋ-niɛ dumaa.

24 «Baba, niŋ dɔlaa-mi dumaa aa miwaanjo suɔ duɔ don, mi taara niŋ ciɛ mi ce boi dumaa, da mi waa kusuɔŋ-nu, mi dombũurãamba waa mi caan-nu ta ba da-mi.

25 Baba, ŋ faa teu! Nelbiliemba saa suɔ-ni, ŋga meɪ suyaa-ni aa dombũurãamba suyaa wuɔ nuɔnei puɔraa-mi.

26 Mi pigãan-ba ŋ sinni-i, aa mi ka cor ta mi pigãan-ba baa-ni, ku yaa niŋ dɔlaa muɔŋo-i dumaa, bafamba ka bi dɔl ba-naa dumɛi, aa muɔ baa bafamba-i i gbonu ce baaduɔŋ miɛ.»

*Yesu belma hii**(Matie 26.47-56; Marke 14.43-50; Like 22.47-53)*

¹ Yesuŋ juo cārã Diilonjo-i tí, wuó hel baa u *háalábiemba-i a jáal Sedurõ kaŋgu-i kã bom-borma namma-na. Tibinniŋ-suonju nanju waa terienju fangu-na, baa kã ka suur-kuo.

² Ba taa ba kã terien daaku-na koko; a ce du-maŋo-na, *Yuda maŋ taa u taara u hel u huonju-na, u taa u suo ku saanju.

³ Wuó sire nyaa ba huonju-nu dii tibinniŋ-suonju-na baa sorosibaa-ba-i a naara *Diilodubuó niyataamba namba. *Diilojigãntaamba yuntaamba-i baa *Farisíe-baa-ba yaa naa hãa-yo Diilodubuó niyataamba-i. Fitimbaa-ba waa baa-ba a naara jigãmmu.

⁴ Yesu wuó suyaa maman ka da-yo. Baŋ kãa ka hi, wuó pié yuu-ba wuó: «Na taara hai moloŋo-i?»

⁵ Baa cira: «I taara Nasaretitaŋ Yesu.»

Yesu wuó cira: «Muómei.» Yuda maŋ taa u taara u hel u huonju-na, u waa baa-ba.

⁶ Yesuŋ ciera muómei terienju maŋ nuó-i, baa bir baa ba honni kã ka cii da buron!

⁷ Yesu wuó tiraa yuu-ba wuó: «Na taara hai?»

Baa cira: «I taara Nasaretitaŋ Yesu.»

⁸ Yesu wuó cira: «Mi saa cira muómei wei? Da na'a na taara muómei, yaan baman daaba kã.» U gbẽ u háalábiemba yaa-i.

⁹ Uŋ ŋa naa wan man, ma'i sa cien daama-i wei? Uu naa cira: «Baba, nin hãa-mi baman, u diei saa balla mi wulaa.»*

¹⁰ A ne da jigãnga waa baa Simo-Pier; wuó fa-ka hiel-ka pãŋ jafun *Diilojigãntaamba yuntienjo

* 18:9 Nien 6.39; 17.12.

maacembilonjo nadietũngu-i a yer-ku. Ba taa ba bi naacoljo-i Malkusi.

11 Yesu wuɔ cira: «Pier, dii ŋ jigãnga-i ka foguonngu-na!» Aa naa cira: «Mi To unj ciɛra maman da-mi, ŋ sa taara ma da-mi wei?»

12 Yesunj bi waan mafamma-i, sorosibaa-ba-i baa ba yuntienjo-i a naara Diilodubuɔ niyataamba kã ka bel-o vaa u nammu-i mu hã-i-na.

13 Belle fande-na, Kayifu yaa waa Diilojigãntaamba yuntienjo-i. Banj vaa-yo, baa kã baa-yo Kayifu cura yaa wulaa-i igëna. Ba taa ba bi-yo Ani.

14 A ne da Kayifu duɔŋo fanjo yaa naa gbë *Yuifu ba yuntaamba-i wuɔ nelduɔŋ duɔ ku a kor nelle-i hiere ku bɔyaa nelle da di muonu.†

*Simɔ-Pier cĩnaana Yesu-i
(Matie 26.69-70; Marke 14.66-68; Like 22.55-57)*

15 Banj bilaa Yesu-i ta ba kã baa-yo, Simɔ-Pier baa u nahãalãbilonjo nanjo-i baa cu ba huon-nu. *Diilojigãntaamba yuntienjo taa u suɔ Simɔ-Pier nabentienjo-i, a ce dumaanjo-na, banj kaa hi Diilojigãntaamba yuntienjo ciĩngu-i, *hãalãbilonj daa wuɔ kã ka suur baa Yesu-i hiere.

16 Pier wuɔ yiera fondumelle-na u saa suur. Hãalãbilonj daa wuɔ hel piye baa ciɛŋo manj taa u niya dumelle-i aa naa ce Pier suur.

17 Ciɛŋ daa wuɔ yuu Pier wuɔ: «Ma si naacolj daa u hãalãbilonjo nanjo'i nuɔŋo-i ke?»

Pier wuɔ cira: «U hãalãbilonjo si muɔ de!»

18 Waanngu waa; *Diilojigãntaamba yuntienjo maacembiemba-i baa bamanj niɛyan-yuɔ baa dii

† 18:14 Niɛŋ 11.50.

dāamu ta ba yiraan̄. Pier wuɔ̄ kã ka tuɔ̄ yiraan̄ baa-ba.

(Matie 26.59-66; Marke 14.55-64; Like 22.66-71)

¹⁹ Baŋ kãa baa Yesu-i, *Diiløjigãntaamba yuntien̄o wuɔ̄ yuu-yo a kã u *hãalãbiemba yan̄ga, baa uŋ wuɔ̄raŋ u waŋ nelma maŋ baa nuɔ̄mba-i ma yan̄ga.

²⁰ Yesu wuɔ̄ cira: «Mamaŋ waa mi wulaa, mi piiye-mei nuɔ̄mba-i hiere ba yufellen̄. Mi piiye-mei *Diilonelhãalãdũnni-na aa piiye-mei *Diilodubuɔ̄-i-na. *Yuifubaa-ba jãnu ba-naa terni fanni'i nuɔ̄-i. Mi saa fuo ma diei bēi.

²¹ Ma ce nie ŋ ta ŋ yuu-mi? Miŋ piiye baa bamaŋ, ba suyaa miŋ waan̄ mamaŋ baa-ba; yuu ba yaa-i, ba ka waŋ ma yaan̄ga-i baa-ni.»

²² Yesuŋ piiye dumaan̄o-na, Diiløjigãntaamba yuntien̄o niyatien̄o nan̄ wuɔ̄ caa u tũŋgu-i aa naa cira: «ŋ piiye baa Diiløjigãntaamba yuntien̄o yaa dē-i-na wɛi?»

²³ Yesu wuɔ̄ cira: «Da kuɔ̄ mi cãlãa piiyemma, pigãan̄-mi miŋ cãlãa kusuɔ̄ŋ-nu; ŋga da kuɔ̄ mi saa cãl piiyemma, ŋ muyaa-mi hama-i nuɔ̄-i?»

²⁴ Ani wuɔ̄ yan̄-yo baa iyiemba-i aa saan̄-yo hã Kayifu-i baa-yo, u yaa waa Diiløjigãntaamba yuntien̄o-i.

(Matie 26.71-75; Marke 14.69-72; Like 22.58-62)

²⁵ Baŋ taa baa Yesu-i ta ba kã Kayifu terien̄gu-na, Simɔ̄-Pier wuɔ̄ t̄iena dii dãntorre-na. Naacol̄o nan̄ wuɔ̄ yuu-yo wuɔ̄: «Ma s̄i naacol̄o daa u *hãalãbilon̄o nan̄o'i nuɔ̄ŋo-i ke?»

Pier wuɔ̄ cira: «U hãalãbilon̄o s̄i muɔ̄ dē!»

²⁶ *Diiløjigãntaamba yuntien̄o maacembilon̄o nan̄o waa, ba kuuduɔ̄ŋgu'i baa Pierŋ jafãan̄ uman̄

tũngu-i yer-ku. Fuo wuɔ cira: «Ma sí mɛi daa nuɔ baa naacolŋ daayo-i tibinniŋ-suonŋu-na kɛ?»

²⁷ Píer wuɔ tiraa hel-kuɔ wuɔ coima, fuo sí. Kòhòldíelán wuɔ don tuɔ bu.

Ba kaa baa Yesu-i fãamaanŋ ba terienŋ-nu

(Matie 27.1-2,11-31; Marke 15.1-20; Like 23.1-5,13-25)

²⁸ Cuonŋ kaalaa kãŋkãŋkãŋ, baa naar hel baa Yesu-i Kayifu terienŋu-na a kã baa-yo ba fãamaanŋo wulaa. Fãamaanŋo fanŋo waa *Oromɛyiɛŋo. Baŋ kaa hi, *Yuifu ba yuntaamba saa siɛ suur fãamaanŋo dumɛlle-na; wuɔ da ba suur, ba ka guɔla ba fɛrɛ a ce ba siɛ gbãa wuɔ *kòrsinni tímmanŋ-ponsaanŋu niiwuoni-i.

²⁹ *Pilati yaa waa fãamaanŋo-i belle fande-na. Wuɔ hel yuu-ba wuɔ: «Na'a naacolŋ daayo ciɛ bige-i?»

³⁰ Baa cira: «Kuɔ u maacemma naa fa, ii naa saa jo baa-yo ji hã-ni.»

³¹ Pilati wuɔ gbɛ-ba wuɔ: «Biyaanŋ-yonŋ na kã baa-yo na ka ce u ándaanŋu-i namaa cemma.»

Baa cira: «Miɛ siɛ gbãa hã-ba hũmelle-i i fɛrɛ wuɔ ba ko moloŋo.»

³² Yesuŋ ŋa na'a u ka ku kuliinŋu manŋ, ku'i sa juonŋ daaku-i wɛi?‡

³³ Pilati wuɔ bir suur u dumɛlle-na aa bí Yesu-i ji yuu-yo wuɔ: «Nuonɛi Yuifu ba nellentienŋ nuonŋo-i wɛi?»

³⁴ Yesu wuɔ cira: «Moloŋo-i waanŋ mi maama baani wɛi? Sisò nanŋ kusũŋ-maama'i?»

³⁵ Pilati wuɔ cira: «Ne ninŋ fenŋ-minŋ! N daa muɔ Yuifuyienŋ muɔ wɛi? N nellenŋ-baamba'i hãa

‡ 18:32 Niɛŋ 12.32-33.

muo baa-ni baa *Diilojigãntaamba yuntaamba-i, η guɔlaaya bige-i ba wulaa?»

³⁶ Yesu wuɔ cira: «Mei nellentesinni sa hel hɛma-na bande. Kuɔ ni taa ni hel hɛma-na bande, bamanɔ cuu mi huonɔ-nu baa naa gbãɲ kpelle a hũu-mi Yuifubaa-ba nammu-na. Nɔga mei nellentesinni-i miwaan daayo niini si.»

³⁷ Uɲ waanɔ mafamma-i, Pilati wuɔ cira: «Terienɔ fanganɔ-na, nellentienɔ nuɔ wei?»

Yesu wuɔ cira: «Nellentienɔ muɔ ηaa niɲ waanɔ-ma dumaa. Mi juɔ ji honɔ hɛma-na da mi wanɔ ninsoɲo maama. Umanɔ duɔ cu ninsoɲo huonɔ-nu η da kutienɔ nu mi nelma-i.»

³⁸ Pilati wuɔ yuu-yo wuɔ: «Ninsoɲo yaa bige-i fuɔ?» Aa naa tiraa hel kã Yuifubaa-ba wulaa ka cira: «Mei saa da kumanɔ ciɛ na'a na ko naacolɲ daayo-i.

³⁹ Nɔga ma diei dii, kumanɔ ciɛɲ koko, belle belle, da na'a na ce na kɔrsinni timmanɔ-ponsaanɔgu-i, mi nanna kasobilonɔ diei hã-na. Na taara bende-i mi nanna Yuifu ba nellentienɔ yaa hã-na wei?»

⁴⁰ Baa kaasɲ wuɔ: «I sa taara η nanna ufanɔ-i! I taara η nanna Barabasi!» A ne da Barabasi fanɔ waa cuoyuo.

19

Pilati haa-ba hũmelle-i wuɔ ba ko Yesu-i

¹ Manɔ juɔ waa dumaanɔ-na, *Pilati wuɔ cira ba jo baa Yesu-i ji muo-yo.

² Sorosibaa baa ce huɔni a sũ nyantuoluo dii u yunɔgu-na. Aa naa bi dii jonɔgorbuɔ hã-yo ce-yo ηaa nellentienɔ. Jonɔgorbuɔ fanɔ waa dãa-wuonɔ.

3 Baŋ cie mafamma-i, baa ta ba pie ba jaal-o. Umanɗuɔ pie, wuɔ: «*Yuifu ba nellentie, mi jaalaa-ni.» Aa caa u tūngu-i.

4 Pilati wuɔ tiraa hel wanɗ baa-ba wuɔ: «Mi ka ce ba hel baa-yo jo baa-yo, ku yaa na ka suɔ wuɔ mei saa da kumanɗ cie na'a na ko-yo.»

5 Aa naa bi ce ba hel baa Yesu-i baa huɔniɗ-nyantuoluo-i u yungu-na a naara jonɗorbuɔ-i u nuonɗu-na. Baŋ juɔ baa-yo, Pilati wuɔ cira: «U yaa daayo!»

6 *Diilojigāntaamba yuntaamba-i baa *Diilodubuɔ niyataaŋ baŋ juɔ'a ba ne da Yesu-i, baa pāŋ doŋ ta ba kaasɗɗ wuɔ: «Gbu-yo *daaŋ-nu! Gbu-yo daaŋ-nu!»

Pilati wuɔ cira: «Kāaŋ na ka gbu-yo na fere; mei saa da kumanɗ cie na'a na ko-yo.»

7 Yuifubaa baa cira: «U cie u fere Diilonɗ-Bieŋo; a ne da a saa baa mie *ānjɗamma-i, fuɔ temma-i i saa saaya i yaŋ-yo, i gbɛ i ko-yo.»

8 Baŋ waanɗ mafamma-i, Pilati holle pāŋ caar.

9 Wuɔ bir suur baa Yesu-i ka yuu-yo wuɔ: «Naŋ hel hie?» Yesu saa seŋ sūnɗu yuɔ.

10 Pilati wuɔ cira: «Ŋ fiinaaŋ muɔmei nuɔ-i wei? Ŋ saa suɔ wuɔ mi gbāa nanna-nie, mi gbāa bi ce ba gbu-ni *daaŋgu-na wei?»

11 Yesu wuɔ cira: «Kuɔ Diilo saa naa hā-ni baa ku fɔŋgūɔ-i, nii naa saa gbāa ce biŋkūŋgu muɔmi-na. Terienɗu faŋgu-na, umanɗ juɔ baa-mi ji hā-ni, fuɔ cālmuɔ maaraa naŋ wuonɗo-i.»

12 Pilatiŋ nuɔ nel daama-i wuɔ pāŋ tuɔ taara u nanna Yesu-i. Yuifubaa baa sire ta ba kaasɗɗ wuɔ: «Da kuɔ naŋ jienɗo sɪ *jāmatigi-i, nanna-yuɔ! Umanɗ duɔ ce u fere nellentienɗo, jāmatigi bigāarāŋo!»

13 Baŋ piiye dumaŋo-na, Pilati wuɔ tiraa hel baa Yesu-i kã baa-yo terienŋu nanŋu-na ba bĩ-ku «Gabata» ebiremman-na. Fãamaaŋo tĩena kusuɔŋ-nu'i u ɣɛr. Baŋ kãa, wuɔ tĩena u teterre-na.

14 Bãaŋgu naa hi yuhuɔŋga-i tĩ, aa *kɔrsinni timmaŋ-ponsaanŋu waa ŋaa bisin ku temma. Pilati wuɔ gbẽ Yuifubaa-ba-i wuɔ: «Na nellentienŋo yaa daayo!»

15 U waan mafamma-i ce niɛ? Baa sire ta ba kaasın wuɔ: «Ko-yo! Ko-yo! Gbu-yo daan-nu!»

Pilati wuɔ cira: «Na'a mi gbu na nellentienŋo yaa daanŋu-na wei?»

*Diilojigãntaamba yuntaan baa cira: «Da ma hel *Oromɛ ba *jãmatigi-i-na, nellentienŋo nanŋo si dii baa-ye.»

16 Pilati wuɔ hã-ba Yesu-i wuɔ ba ka gbu-yo daanŋu-na.

Ba taa baa Yesu-i da ba ka ko-yo

(Matie 27.32-44; Marke 15.21-32; Like 23.26-43)

17 *Pilatin hãa-ba hũmelle-i, baa hel baa Yesu-i nellen-huɔŋga-na kã baa-yo baŋ bin terienŋu maŋ ebiremman-na «Gɔlgota-i», ku yunŋu yaa wuɔ yukoluonŋu. Baŋ ka gbuŋ-yonŋ *daanŋu maŋ nuɔ-i, baa haa-ku hã fuɔ fɛrɛ yaa tũu-ku.

18 Ba kãa baa-yo kusuɔŋ-nu'i ka gbu-yo, a naara nuɔmba namba ba hã; unanŋo-i kɔtuɔŋ daaku-na, unanŋo-i kɔtuɔŋ daaku-na.

19 Pilati wuɔ nyegɛŋ haa Yesu yudɔrɔ-i-na wuɔ: «Nasaretitaanŋ Yesu, *Yuifu ba nellentienŋo.»

20 Ba nanŋ gbuu-yo terienŋu maŋ nuɔ-i, kuɔ sa maa baa nellen-huɔŋga-i, aa ba nanŋ nyegãan nelma maŋ haa u yudɔrɔ-i-na, baa nyegãan-ma

ebiremna-na, baa latemma-na, baa girekimma-na; a ce dumaano-na, Yuifubaa bɔi baa kalaŋ-ma.

21 *Diiløjigantaamba yuntaaŋ baa sire kã Pilati wulaa ka cira: «Hur Yuifu ba nellentienjo-i aa ŋ nyegẽŋ wuɔ: «Naacolŋ daayo ciɛra u yaa Yuifu ba nellentienjo-i.»»

22 Pilati wuɔ gbẽ-ba wuɔ: «Miŋ nyegãaŋ kumaŋ, mi nyegãaŋ ku yaa-i; mi siɛ gbãa hur-ku aa nyegẽŋ kumaŋgu.»

23 Sorosibaa-baŋ gbuu Yesu-i, baa biɛ u niidiini-i calnu-niɛ sɔmma naa; nelduɔŋo biɛ sɔmma diei. Aa naa bi biɛ u joŋgorbuɔ-i. Joŋgorbuɔ daayo-i muŋgbommu saa waa-yuɔ; kompaŋga diei duɔŋ dɔrɔ-i-na ji hi cicaara-i.

24 Baa ta ba piiye baa ba-naa wuɔ: «Baa na yaŋ i taalnu joŋgorbuɔ daayo-i, yaaŋ i ful tienja i ne uman ka da-yo.» Maman nyegãaŋ Diilon-nelma-na ma'i sɪ daama-i wei? Ma nyegãaŋ wuɔ: «*Ba calaanu mi niidiini-i ba-naa nuɔ aa ful tienja biɛ mi joŋgorbuɔ-i.*»*

25 Baŋ gbuu Yesu-i, u nyu waa u caaŋgu-na baa u nyu hãaŋo naŋo, a naara Maari maŋ Kulopasi cienjo-i, baa Maari maŋ taa u hel Magidala-i-na.

26 Yesu wuɔ ne da u nyu-i baa u *hãalãbilonjo maŋ maama-i taa ma dɔlnu-yuɔ ba waa yiɛra ba-naa cannin; wuɔ gbẽ nyuŋo-i wuɔ: «Nnaa, ŋ bienjo yaa-i.»

27 Aa gbẽ hãalãbilonjo-i wuɔ: «Ŋ nyu yaa-i.»

Uŋ piiye dumaano-na, hãalãbilonjo daa u saa bir u huonju nyuŋo-na; wuɔ biɛ-yo u ka tiɛna fuɔ terienju.

* 19:24 Gbeliemaŋ-nalãaŋgu (Psaume) 22.19

*Yesu kuliingui**(Matie 27.45-56; Marke 15.33-41; Like 23.44-49)*

28 Yesuŋ ciε mafamma-i, wuɔ ne da mamaŋ waa cemma hiere ma ciε. Wuɔ cira: «Hũŋkuɔsĩnni bilaa-mi.»† U waan ma yaa-i a ce mamaŋ nyεgãan Diilonj-nelma-na ma da ma gbãa ce.

29 Bũnanga nanga waa terienju-na niisaarni'i naa yuu-ka. Sorosibaa baa dii kãnsaarma niisaarnj daani-na aa naa ful-ma *isopegboruonj-nu kã baa-ma Yesu nunju-na.

30 Yesu wuɔ mɔsũnya niisaarnj daani-i aa naa cira: «Fiefiε fuɔ, weima t̃iε.» Aa naa bi nisiŋ u yunju-i, u tamma yaa dumaanjo-na.

Ba fũo Yesu gbugbeinjo-i baa puɔlunju

31 Banj gbuu Yesubaa-ba-i yiingu man nuɔ-i, ku waa jumayiingu. Ku cuo kaala waa *yitiɛnanju; a ce dumaanjo-na, *Yuifu ba yuntaamba saa ta ba taara yitiɛnanju hi Yesubaa-ba-i dii dorɔ-i-na. A tiraa naara yitiɛnanju fanju waa yibuɔ ba wulaa. Baa kã ka cãrã *Pilati-i wuɔ u yan ba ka kara ba gbeini-i ku yaa ba ka ku donduo ba har-ba aa yitiɛnanju suɔ da ku hi.

32 Pilati wuɔ hã-ba hũmelle-i. Sorosibaa baa kã. Banj ŋa naa gbu bamanj baa Yesu-i, baa kara diɛlã-wuonjo gbeini-i aa kã ka kara hãalinj-wuonjo niini-i.

33 Ba birii ku yaa nuɔ-i da ba kara Yesu niini-i, a da u kuu; a ce dumaanjo-na ba saa kara-niε.

34 Sorosiyienjo nanjo yagar fõ u gbugbeinjo-i baa u puɔlunju-i. Unj fũo-yo dumaanjo-na, tãŋ maa ta ma hel baa hũmma.

† 19:28 Niεŋ Gbeliemanj-neini (Psaumes) 69.22 baa 22.16.

35 Umanɔ nyεgãanɔ nel daama-i, u daa-ma nuɔ baa u yufelle, u sa kar u huɔyasaŋga. Fuɔ fεrε suyaa wuɔ u wanɔ ninsoŋo. U taara na hũu-ma wuɔ ninsoŋo ku'i cie u tuɔ wanɔ-ma baa-na.

36 Diilonɔ-nelmanɔ piye terienɔgu manɔ nuɔ-i wuɔ: «Ba sie kanu halle u gboluonɔgu diei»‡, ma'i saa ce daama-i wei?

37 Aa ma tiraa piye terienɔgu nanɔgu-na wuɔ: «Ba ka bir ta ba ne banɔ fũɔ umanɔ.»§

Yesu fuuremma-i

(Matie 27.57-61; Marke 15.42-47; Like 23.50-56)

38 Ku huonɔgu-na, Yosεfu manɔ taa u hel Arimate-i-na, wuɔ kã ka cãrã *Pilati-i aa duɔ ka har Yesu-i. Fuɔ bi waa Yesu huonɔgu-na, nɔga fuɔ taa u kãalã *Yuifu ba yuntaamba-i, a ce dumaanɔ-na, u taa u fuo u kũngu-i. Pilati wuɔ hã-yo hũmelle-i u kã ka har Yesu-i.

39 Nikodεmu manɔ naa kãa Yesu wulaa isuonɔgu nanɔgu-na, wuɔ kã ka naara-yuɔ. Nikodεmu wuɔ guɔlãa *miir-namma baa alowesi*-namma a kã. Ma yoyondonɔ maa yuu kilobaa komorre baa cɔnciel temma.

40 Baa kãyã ba-naa ba hãi-i-na a tiil kulonɔ-i baa natikolo-nanɔ daama-i aa finya-yuɔ. Ba migãanɔ-yo nɔaa Yuifubaa-banɔ bi migãanɔ ba kuomba-i dumaa aa suɔ fuure-bei.

41 Ba nanɔ gbuu Yesu-i kusuonɔ-nu, tibinninɔ-suonɔgu nanɔgu waa ku caanɔgu-na. Tibinninɔ-suonɔ

‡ 19:36 Helmanɔ-sebe (Exode) 12.46; Gbeliemanɔ-nalãanɔgu (Psaume) 34.21 § 19:37 Sakari (Zacharie) 12.10 * 19:39 Alowesi: Tibiinɔgu nanɔ yerre-i dumaanɔ-na, ba ce natikolo baa-ku.

daaku huɔŋga-na, c̄incorfelende waa, baa sa hi fuure moloŋo diɛ yogo.

42 *Yit̄ienan̄gu hii t̄i dumaan̄o-na, baa k̄a baa Yesu-i kusuɔŋ-nu'i ka fuure-yuɔ aa da ba da ba fɛɛ tigiŋ cie yit̄ienan̄gu-i.

20

*Yesu siire hel kuomba hɔlma-na
(Matie 28.1-8; Marke 16.1-8; Like 24.1-12)*

1 *Yit̄ienan̄gu cuo kaala-i-na*, Maari man̄ taa u hel Magidala-i-na, wuɔ sire naar cic̄anj̄ale-na a k̄a Yesu c̄incorre-na. T̄amp̄ebuɔ nan̄o naa suuye di nun̄gu-i. Uŋ k̄aa ka hi, wuɔ da t̄amp̄ɛl daade b̄umal̄aa halan̄.

2 Wuɔ bir ḡunu baa gbarun̄gu k̄a ka da Simɔ-Pier baa *h̄aal̄abilon̄o man̄ maama-i taa ma dɔlnu Yesu-i. Wuɔ gb̄ɛ-ba wuɔ: «Ba hielaa Itien̄o-i c̄incorre-na, aa i saa suɔ ban̄ diyaa-yo kusuɔŋ-nu.»

3 Pier baa h̄aal̄abilon̄ daayo-i baa sire ta ba gbar ba k̄a c̄incorre terien̄gu-na.

4 H̄aal̄abilon̄ daa wuɔ gbar ka hi yaan̄ga Pier-na.

5 Uŋ hii, u saa suur, wuɔ yiɛra aa naa gb̄iina tuɔ ne. U niɛ ku yaa-i a da kompabien̄a† yaa yon̄ c̄incorre huɔŋga-na.

6 Simɔ-Pier̄n̄ juɔ ji hi, wuɔ cor suur a bi da kompabien̄a j̄iena dumandɛ hiɛma-na.

7 Baa naa ce kompan̄ga nan̄ga a fin̄ya kulon̄o yaan̄ga-i, wuɔ da kafan̄ga fiɛŋ j̄ina ka den̄.

* 20:1 Ku cuo kaala waa jumaansi. † 20:5 Bafamba taa ba fin̄ya ba kuomba-i baa kompabien̄a.

⁸ Hãalãbilonɔ daayo suɔ suur fiɛfiɛ-i-na. Uɔ suurii ka da-ku dumaɔɔ-na, wuɔ suɔ hũu-ma wuɔ Yesu siire ninsoɔ.

⁹ Ninsie ninsie, Diilonɔ-nelmanɔ waanɔ mamanɔ wuɔ Yesu naa saaya u sire hel kuomba hɔlma-na, u hãalãbiemba saa naa hi suɔ ma yaanɔga-i yogo.

¹⁰ Hãalãbienɔ daabanɔ kaa da-ma dumaɔɔ-na, baa bir kũɔ.

*Yesu caraaya Magidalataanɔ Maari-i
(Matie 28.9-10; Marke 16.9-11)*

¹¹ *Hãalãbienɔ daabanɔ taa, Maari wuɔ yiera cĩcorre nunɔgu-na tuɔ kaal. Uɔ kaal, wuɔ ji gbĩina wuɔ fuɔ ne cĩcorre huɔnɔga-i;

¹² a da bige-i daaku-i? *Dɔrpɔpuɔrbiemba hãi baa jonɔgorpiɛlmba. Ba tiɛnaana banɔ ɔa naa galla Yesu-i kusuɔɔ-nu: Unanɔ-i u yunɔgunɔ waa kusuɔɔ-nu, unanɔ-i u gbaininɔ waa kusuɔɔ-nu.

¹³ Dɔrpɔpuɔrbiemba yuu-yo wuɔ: «Bige-i ciɛ ɔ ta ɔ kaal?»

Maari wuɔ cira: «Ba hielaa mi Tienɔ-i aa mi saa suɔ banɔ diyaa-yo kusuɔɔ-nu.»

¹⁴ Wuɔ u miɛl ne ku yaa-i a da Yesu-i u huonɔgu-na, ɔga u saa suɔ wuɔ u yaa-i;

¹⁵ u daa niɛ sɪ banɔ fuuriye Yesu-i suonɔgu man nuɔ-i kutienɔ yaa-i.

Yesu wuɔ cira: «Ciɛɔ nuɔ, bige-i ciɛ ɔ ta ɔ kaal? ɔ taara hai molonɔ-i?»

Wuɔ cira: «Naacolɔ nuɔ, da kuɔ nuɔnei biyaa-yo, pigãan-mi ninɔ jɛna-yuɔ kusuɔɔ-nu mi ka biɛ-yo.»

¹⁶ Yesu wuɔ cira: «Maari!»

U mielãa ku yaa-i a suɔ suɔ-yo. Wuɔ piiye ebiremma-na wuɔ: «Araabuuni!» Ku yunɔu yaa wuɔ: Hãalãtie.

¹⁷ Yesu wuɔ cira: «Baa bella-miɛ! Mi saa hi nyugũŋ kã mi To wulaa yogo. Mamanɔ dii cemma: Kã ŋ ka waŋ baa mi baamba-i wuɔ miɛ mi nyugũŋ kã mi To wulaa, u yaa namaa bi To. Mi kã mi Diilonɔ wulaa, u yaa namaa bi Diilonɔ.»

¹⁸ Maari wuɔ bi ta ka tũnu hãalãbiemba-i wuɔ u daa Itienɔ-i, aa bi waŋ uŋ puɔraa-yo baa mamanɔ.

Hãalãbiemba daa Yesu yufelle

(Matie 28.16-20; Marke 16.14-18; Like 24.36-49)

¹⁹ Yinduɔŋgu fanɔu dãnambãanɔu-na, *hãalãbiemba tigiinɔ ba-naa dũŋgu nanɔu-na aa naa gbonu-kuɔ ba ferɛŋ nuɔ. Ba taa ba kãalã *Yuifu ba yuntaamba-i ku'i ciɛ baa gbonu-kuɔ ba ferɛŋ nuɔ. Ba juɔ'a ba ne da Yesu-i ba hɔlma-na. Wuɔ gbẽ-ba wuɔ: «Tiyãanɔ dei!»

²⁰ Uŋ waanɔ mafamma-i, wuɔ pigãanɔ-ba u nammu-i baa u gbugbeiŋo-i. Hãalãbiembanɔ daa-yo, ba hɔmmu gbuu pãŋ fẽ da yogogo.

²¹ Yesu wuɔ tiraa cira: «Tiyãanɔ dei!» Aa naa cira: «Mi To uŋ puɔraa-mi dumaa, muɔ mi bi puɔr-na dumɛi.»

²² Uŋ waanɔ mafamma-i, wuɔ hul fafalumu dii-bei aa naa cira: «Mi hãa-na *Diilonɔ-Yalle yaa-i.

²³ Da na pir bamanɔ ãmbabalma-i, ma ka pir, ŋga da na saa pir bamanɔ maama-i, ma ka tiɛ ba yunni-na.»

Toma daa Yesu yufelle

²⁴ *Hãalãbiembanɔ daa Yesu-i, Toma manɔ ba nanɔ biŋ-yonɔ Piɛbaa-ba-i u saa waa.

²⁵ U nabaamba kã ka tũnu-yuɔ wuɔ ba daa Itienjo-i. Toma wuɔ cira: «Muɔ da mi saa da heĩŋa fonni-i u nammu-na, da mi saa dii mi niele-i foŋ daani-na, da mi saa dii mi naŋga-i u gbugbeĩŋo-na, mi cɛraa mi hũu-ma.»

²⁶ Yinni niediei cor, niehãĩ yiĩngu-na, hãalãbiemba tiraa tigiĩŋ ba-naa duduɔŋgu faŋgu-na. Toma waa baa-ba kufanngu-i. Baa gbonu dũngu-i ba fɛrɛŋ nuɔ. Ba juɔ'a ba ne tiraa da Yesu-i ba hɔlma-na. Wuɔ gbẽ-ba wuɔ: «Tiyãaŋ dɛi!»

²⁷ Aa naa cira: «Toma, jo baa ŋ niele-i bande. Ne mi nammu-i. Dii ŋ naŋga-i mi gbugbeĩŋo-na ŋ ne. Baa ce ŋ hɔmmu-i mu hãĩ; hũu-ma wuɔ muɔmei!»

²⁸ Toma wuɔ cira: «Nuɔnei mi Tien nuɔ, nuɔnei mi Diilon nuɔ!»

²⁹ Yesu wuɔ cira: «Ŋ daa mi yufelle ku'i cie ŋ hũu-ma; yaŋ mi tũnu-nie: Bamaŋ da ba saa da mi yufelle aa hũu-ma, kutaamba yunni dɔlaa.»

³⁰ Yesu cie gbɛrɛ-wɛima namma u hãalãbiemba hɔlma-na aa ma saa waŋ sebe daayo-na. Gbɛrɛ-wɛima famma bi ciinu.

³¹ Nga mamaŋ nyegãaŋ daama-i, ma nyegãaŋ wuɔ na suɔ aa hũu-ma wuɔ Yesu yaa *Konkortienjo maŋ Diilon uŋ saan-yo, u yaa Diilon-Bienjo-i. Aa da na hũu u nelma-i, na ka da cicɛlma maŋ sa tien dede-i fuɔ barguɔ yaa nuɔ-i.

21

Hãalãbiemba tiraa da Yesu-i

¹ Ku huonngu-na, Yesu *hãalãbiemba namba tiraa da-yo dii Tiberiyadi dalanga-na. Baŋ daa-yo du-maa ku yaa daaku:

2 Simɔ-Piɛr, baa Toma maŋ ba naŋ biŋ-yoŋ Piɛbaa-ba-i, ba waa yiinŋu naŋgu-na baa ba-naa, a naara Natanayɛl maŋ taa u hel Kana nelle-na dii *Galile mara-i-na, baa Sebede bepuɔmba-i a naara hãalãbiemba namba ba hãi.

3 Simɔ-Piɛr wuɔ gbẽ-ba wuɔ: «Mei taara da mi ka naŋ juɔŋo.»

Baa cira: «Miɛ fɛrɛ-i i ka kã baa-ni.» Ba taa ku yaa-i, ku waa isuɔŋgu, kã ka suur beŋo-na a naŋ juɔŋo-i da suu, ba saa da biŋkũŋgu bel.

4 Kuŋ juɔ ta ku kaala huɔŋgu maŋ nuɔ-i, baa da moloŋo naŋo yiɛraaya bomborma-na; ŋga ba saa suɔ wuɔ Yesu yaa-i.

5 Yesu wuɔ cira: «Mi jẽnaaŋ namaa, na daa bel wei?»

Baa cira: «I saa da biŋkũŋgu.»

6 Yesu wuɔ cira: «Naaŋ juɔŋo-i na nadieyaŋga-i na ka da.» Baa bi naŋ juɔŋo-i a bel titiraamba-i juɔŋo yu tuɔ yar-ba famma.

7 *Hãalãbiloŋo maŋ maama-i taa ma dɔlnu Yesu-i u waa. Fuɔ wuɔ gbẽ Simɔ-Piɛr wuɔ: «Itieŋo yaa-i!» Simɔ-Piɛrŋ nuɔ mafamma-i, uu naa hiel u joŋgoruo-i, wuɔ pãŋ biɛ-yo dii-yo aa naa tie suur hũmma-na.

8 U nabaanŋ baa fa titiraanŋ daaba-i kã baa-ba bomborma-na baa beŋo-i. Ku saa naa gbãa maa dumaa, metiribaa komuɔŋa ndii temma.

9 Baŋ huɔlaa, baa da dãamu baa teterieŋo mu dɔrɔ a naara *buruo.

10 Yesu wuɔ cira: «Naŋ bilaa titiraamba maŋ, juɔŋ baa banamba bande.»

11 Simɔ-Piɛr wuɔ suur beŋo-na a fa juɔŋo-i hel baa-yo bomborma-na. Uu naa yu baa

tetekãṅkarɛiŋa. Ba waa komuɔŋ-niehãi baa c̄ncieluo titiraamba siei juɔŋo-na. Baŋ fie ciinu dumaanjo-na, juɔŋo saa kar.

¹² Yesu wuɔ cira: «Juɔŋ na ji wuo niiwuoni-i.» Hãalãbienj baa pãŋ suɔ wuɔ Itienjo yaa-i, ŋga hai ka sie yuu-yo?

¹³ Yesu wuɔ pie a bie buruo-i bũlnu-yuɔ hã-ba; aa naa bi hã-ba titiraamba-i.

¹⁴ Yesuŋ siire hel kuomba hɔlma-na, u caraaya u hãalãbiemba-i i siei yaa de-i.

Yesu yuu Pier a ka hi u beyufienja-i

¹⁵ Baŋ juɔ wuo niiwuoni-i tĩ, Yesu wuɔ cira: «Simɔ, Nsãa bienj nuɔ, mi maama dɔlnu-nie a yan daaba-i wei?»

Simɔ wuɔ sie wuɔ: «Ũu.» Aa naa cira: «Itie, nan ferɛ ŋ suyaa wuɔ ŋ maama dɔlnu-mie.»

Yesu wuɔ cira: «Bel mi dombũurãamba-i* dei.»

¹⁶ Aa naa tiraa cira: «Simɔ, Nsãa bienj nuɔ, mi maama dɔlnu-nie wei?»

Simɔ wuɔ sie wuɔ: «Ũu.» Aa naa cira: «Itie, nan ferɛ ŋ suyaa wuɔ ŋ maama dɔlnu-mie.»

Yesu wuɔ cira: «Ta ŋ ne mi dombũurãamba-i.»

¹⁷ Aa naa tiraa yuu-yo ku yu u beyufienja-i wuɔ: «Simɔ, Nsãa bienj nuɔ, mi maama dɔlnu-nie wei?» Simɔ huɔŋ kaa pãŋ du baa Yesu-i, wuɔ u cie nie tuɔ yuu-yo i sa-i-siei dumaanjo-na. Wuɔ cira: «Itie, ŋ suɔ nelma-i hiere, aa ŋ suyaa kerre wuɔ ŋ maama dɔlnu-mie!»

Yesu wuɔ cira: «Bel mi dombũurãamba-i dei.»

* **21:15 Dombũurãamba-i:** Ku birii a saanu baa cerma. Girekimma-na ba bie-ba tũmbiamba. Bamanj hũyãa Yesu maama-i u taa u hinu u bi-ba u tũmbiamba. Nieŋ sap. 10.

18 Aa naa cira: «Yañ mi wañ ninsoŋo-i baa-ni: Niñ ŋa naa waa naacolon nuwoŋo-i, ŋ taa ŋ p̄ȳē ŋ neŋelle-i ŋ fere, aa terienŋu mañ dolaanu-nie ŋ kã kusuwoŋ-nu'i; ŋga da ŋ ji v̄aa, ŋ ka teten ŋ nammu-i ba p̄ȳē ŋ neŋelle-i hã-ni, aa niñ'a ŋ sa taara ŋ kã kusuwoŋ-nu, ba kã baa-ni kusuwoŋ-nu'i.»

19 Yesu piiye āndaan daaku-i duwo pigāan Piern ka ku kuliŋgu mañ a ce Diilonjo ce b̄oi. Uñ waan mafamma-i, wuwo gb̄e-yo wuwo: «Suur mi nallu-na.»

20 Pier wuwo u miel ne ku yaa nuwo-i, a da *h̄aalābilonjo mañ maama-i taa ma d̄olnu Yesu-i ma yañ ba huonŋu-na. H̄aalābilonjo faño yaa naa yuu Yesu-i jukalaanŋu-na wuwo: «Itie, ŋ'a hai ka hel ŋ huonŋu-na?»

21 Pierŋ daa-yo dumaanjo-na, wuwo cira: «Itie, daa fuwo, hama-i ka da-yo?»

22 Yesu wuwo cira: «Da mi fie cira u t̄ie ji hi mi birma-i ma hii nuwo baa bige-i? Nuwo suur mi nallu-na.»

23 Nel daa maa sire gbuo terni-i hiere wuwo h̄aalābilonjo daayo sie ku. A ne da Yesu saa wañ mafamma; u ciara: «Da mi fie cira u t̄ie ji hi mi birma-i ma hii nuwo baa bige-i?»

24 H̄aalābilonjo faño yaa daa nel daama-i aa nyeḡen-ma, aa i suyaa wuwo u saa kar u huoyasanŋa.

25 Yesu cie nelma b̄oi. Die i bie-ma ma yuñ-nu hiere nyeḡen-ma mañ cie dumaa, meï huonŋu-na, sebebbaa-ba famba sie gb̄aa suur miwaanjo-na.

Diilon-nelma Tobisĩfelenni
New Testament in Cerma (UV:cme:Cerma)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Cerma)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cerma

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
5ffe1c98-1ba9-54d8-8f4c-03a7c12fba11